

Talousarvio 2024

Taloussuunnitelma 2024 – 2026

Khal. 27.11.2023

KValt. 4.12.2023

Sisällys

1	KONTIOLAHDEN KUNTASTRATEGIA	1
2	TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT	3
2.1	TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	3
2.2	HYVINVOINTISUUNNITELMA.....	8
2.3	TALOUDELLINEN KEHITYS	10
3	TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN PERUSTELUT	17
3.1	TULOPERUSTEET	17
3.2	MENOPERUSTEET	21
3.3	INVESTOINNIT.....	22
3.4	VIERAS PÄÄOMA	23
3.5	HENKILÖSTÖ	27
4	TALOUSARVION RAKENNE JA SITOVUUS	33
5	ALIJÄÄMÄN KATTAMISVELVOLLISUUS JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMINEN	33
6	KONTIOLAHDEN KUNNAN KONSERNI	34
7	KÄYTTÖTALOUSOSA	40
7.1	KUNNANHALLITUS.....	40
7.2	TARKASTUSLAUTAKUNTA	48
7.3	SIVISTYSLAUTAKUNTA	49
7.4	TEKNINEN LAUTAKUNTA	62
8	TULOSLASKELMAOSA	70
9	INVESTOINTIOSA	72
10	RAHOITUSOSA	77
11	LIITTEET	78

1 KONTIOLAHDEN KUNTASTRATEGIA

Kontiolahden kuntastrategia ohjaa kunnan talouden ja toiminnan suunnittelua. Kuntastrategia tarkistetaan vuosittain. Taloussuunnitelman tavoitteet asetetaan strategian viidestä näkökulmasta ja ne esitetään käyttö-taloussosassa. Raportointi toteutetaan osana säännöllistä talousraportointia.

KONTIOLAHTI

KASVUA JA ASENNETTA

Haluamme Kontiolahdella jatkaa positiivista kasvua, jotta kunnan asukas- ja työpaikkamäärä, verotulot sekä kuntalaisten hyvinvointi ja onnellisuus lisääntyvät. Terve kuntatalous ja loistavin asenne mahdollistavat asukkaille ja yrityksille parhaan toimintaympäristön.

Kestävä ja terve kuntatalous.

Kestävä ja terve kuntatalous edellyttää vastuullista päätöksentekoa ja on elinehto kaikelle kunnan toiminnalle sekä palveluiden jatkuvuudelle. Kunnan vahva talous kestää myös yllättäviä toimintaympäristön muutoksia. Tämä edellyttää riittävän kumulatiivisen ylijäämän säilyttämistä ja vuosikatteen riittävyttä poistoihin kuntakonsernin tasolla.

Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja

Olemme haluttu työnantaja. Meille toimiva työyhteisö on turvallinen, hyvinvoiva ja tuottava. Haluamme, että valmentava ja henkilöstöä osallistava johtaminen näkyy meillä hyvänä työntekijäkokemuksena. Tuemme työntekijöitämme voimavarojensa käyttämisessä yhteiseksi hyväksi. Vaalimme oppimisen kulttuuria. Mahdollistamme jatkuvan oppimisen ja uudistumisen. Meillä saa kokeilla ja kehittää. Luomme loistavinta asennetta ja positiivisuutta toiminnassamme. Viemme asioita yhdessä eteenpäin. Meillä on ilo palvella toisiamme ja asiakkaitamme. Nostamme ratkaisukeskeisellä tavalla esiin asioita, joissa voimme yhdessä kehittyä. Viestimme viipymättä, tasapuolisesti ja avoimesti. Olemme ylpeitä siitä, mitä yhdessä teemme.

Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö

Pidämme huolta ja olemme ylpeitä asukkaistamme. Kaikenikäiset asukkaat ovat mukana toiminnan suunnittelussa. Meillä on Itä-Suomen kunnista eniten lapsia suhteessa väestöön. Vahva luottamuksemme tulevaisuuteen näkyy laadukkaina opetus- ja varhaiskasvatuspalveluina. Hyödynnämme digitalisaation tuomia mahdollisuuksia vastuullisesti ja tarkoituksenmukaisesti opetuksessa, varhaiskasvatuksessa ja muissa palveluissa.

Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö

Asu siellä, missä olet onnellinen. Meillä voit valita asumisen keskuskaupungin lähellä, kehittyvissä taajamissa, aktiivisissa kylissä ja vesistöjen läheisyydessä. Asukkailla on mahdollisuus vaikuttaa asuinympäristöönsä. Kunnassamme on ainutlaatuiset liikunta- ja virkistysmahdollisuudet, jotka ovat muodostuneet kunnan, virkeiden seurojen ja yksityisten toimijoiden yhteistyönä. Olemme kaikenikäisille turvallinen, hyvät ja monipuoliset palvelut tarjoava yhteisö. Tavoitteenamme on edistää kestävästä kehityksestä. Edistämme asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia omalla toiminnallamme sekä kumppanuuksilla järjestöjen ja eri toimijoiden kanssa.

Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö

Haluamme palvella yrityksiä ja luoda parhaat olosuhteet yrittämiseen ja työntekoon. Menestystämme tukee yritysmuotoisuus ja tiivis yhteistyöverkosto. Kontiolahden vahvuutena on osaava ja koulutettu työvoima sekä korkea työllisyysaste. Strateginen yleiskaava osoittaa kuntamme kasvusuunnat ja kehitettävät alueet. Huomioimme kaavoituksessa yritysten tarpeet. Elinkeinopalvelumme ohjaavat yrityksen perustamisessa ja toiminnan kehittämisessä. Etsimme aktiivisesti toimitilaratkaisuja yrityksille. Edistämme asukkaille ja yrityksille tärkeitä liikenne- ja tietoverkkoyhteyksiä.

Mitä strategialla tavoitellaan?

Kontiolahden kuntastrategialla tavoitellaan positiivista kasvua ja loistavinta asennetta. Tämän edellytyksenä on, että varmistetaan riittävän kumulatiivisen ylijäämän säilyttäminen sekä vuosikatteen riittävyys poistoihin kuntakonsernin tasolla.

Haluamme positiivista kasvua asukasmäärässä, työpaikkojen määrässä ja verotuloissa. Kasvun tavoittelu lisää positiivista ilmapiiriä ja asenne näkyy kehittämismuutostenä sekä haluna palvella toisiamme ja asiakkaitamme. Kontiolahti on verotuloista riippuvainen kunta. Kuntalaisten hyvinvointia ja alueen elinvoimaa pystytään lisäämään sitä paremmin, mitä enemmän on verotuloja käytettävissä.

Voimme saavuttaa strategian tavoitteet, kun peruspalvelumme ovat hyvät. Panostukset lapsiin ja nuoriin näkyvät laadukkaina opetus- ja varhaiskasvatuspalveluina.

Kunnan ilmapiiri on myös ratkaiseva. Voimme olla asioista eri mieltä ja silti yhdessä kehittää kuntaa moneen suuntaan. Pidämme huolta infrastruktuurista eli meillä on monipuolisia asumispaikkoja ja harrastusmahdollisuuksia. Liikunta- ja virkistysmahdollisuudet, tiet, kadut, vesihuolto sekä valaistus ovat kunnossa.

Tavoitteiden asettaminen

Valtuusto asettaa kuntastrategian mukaiset tavoitteet tulosalueittain talousarviossa ja -suunnitelmassa. Tavoitteissa huomioidaan myös hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja ne sovitetaan kuntatasolla yhteen. Valtuuston hyväksyttyä talousarvion ja asetettua toiminnalliset tavoitteet, asettaa kunnanhallitus tavoitteet kunnanjohtajalle. Kunnanjohtaja käy kehityskeskustelut alustajien kanssa ja sopii heidän tavoitteistaan. He käyvät tavoitekeskustelut edelleen ja lopulta organisaation jokaisella työntekijällä on tavoitteet, joilla edistää kunnan strategian toteutumista omassa ja oman työyhteisönsä toiminnassa.

Esihenkilöiden merkitys ja osaaminen

Strategian tulee ohjata organisaation toimintaa kaikilla tasoilla. Mikään organisaatio itsessään ei toimi hyvin tai huonosti – keskeisessä roolissa ovat aina ihmiset ja heillä tulee olla tieto ja ymmärrys, mitä heiltä odotetaan. Tämä koskee niin johtoa, esihenkilöitä, henkilöstöä, luottamushenkilöitä kuin myös sidosryhmiä ja kuntalaisia.

Valtuusto ja johto asettavat tavoitteet. Esihenkilöt ja henkilöstö ratkaisevat onnistuuko strategian tavoitteet käytännössä. Esihenkilöillä on keskeinen rooli strategian viemisessä käytäntöön ja toimintatapojen muutoksissa. Muutos ei tapahdu vain ylhäältä käskien tai työyhteisöissä itse ohjautuvasti. Strategiset muutokset ja kehittyminen vaativat johdolta ja muilta esihenkilöiltä sitoutumista tavoiteltuihin muutoksiin sekä henkilöstöä valmentavaa ja osallistavaa johtamista.

Kontiolahdella on noin neljäkymmentä esihenkilöä. Suurimmat esihenkilöryhmät ovat kouluilla ja varhaiskasvatuksessa. Esihenkilöitä on myös vapaa-aikatoimessa, teknisellä sektorilla ja hallinnossa. On tärkeää, että jokainen esihenkilö käy henkilöstönsä kanssa omat keskustelut strategisista tavoitteista ja muutoksista sekä konkreettisista toimenpiteistä. Kaikkien pitää löytää oman työn merkityksellisyys ja itse oivaltaa, mitä strategian tavoitteiden saavuttaminen edellyttää omassa sekä oman työyhteisön työssä. Muutokset edellyttävät henkilöstöltä oppimista ja uudistumista ja esihenkilöiden rooli on tukea tätä.

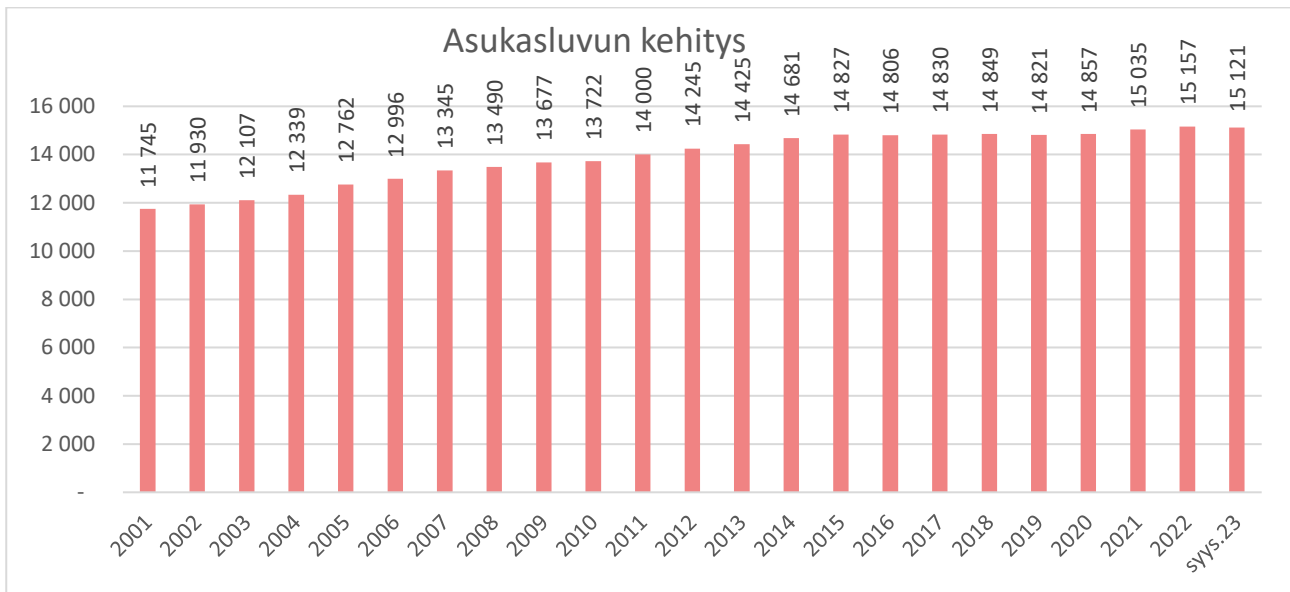
Kunnan tulee työnantajana varmistaa, että kaikilla esihenkilöillä on tarvittava johtamisosaaminen. Esihenkilöitä tuetaan johtamistyön kehittämisessä järjestämällä koulutusta.

2 TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT

2.1 TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Väestö

Kontiolahden väkiluku on yli kaksinkertaistunut kunnan perustamisajankohdasta tähän päivään. Asukasmäärä on vaihdellut voimakkaasti johtuen eri tekijöistä. Lähihistoriassa voimakkain kasvu ajoittui 1990-luvun vaihteeseen, jolloin asukasmäärä lisääntyi vuosittain jopa yli 4 prosenttia. Viimeisen kymmenen vuoden aikana väestömäärän kasvu on keskimäärin 1 prosentti per vuosi. Vuoden 2021 aikana kunnan väkiluku ylitti 15 000 asukkaan rajan. Vuoden 2022 lopussa kunnan väkiluku oli 15 157 asukasta. Vuonna 2023 kunnan väkiluku on kääntynyt hieman laskuun ollen syyskuun lopussa 15 121 asukasta. Alla oleva kuvio kuvaa asukasluvun kehitystä 2000-luvulla.

Kuvio 1. Asukasluvun kehitys 2000-luvulla.

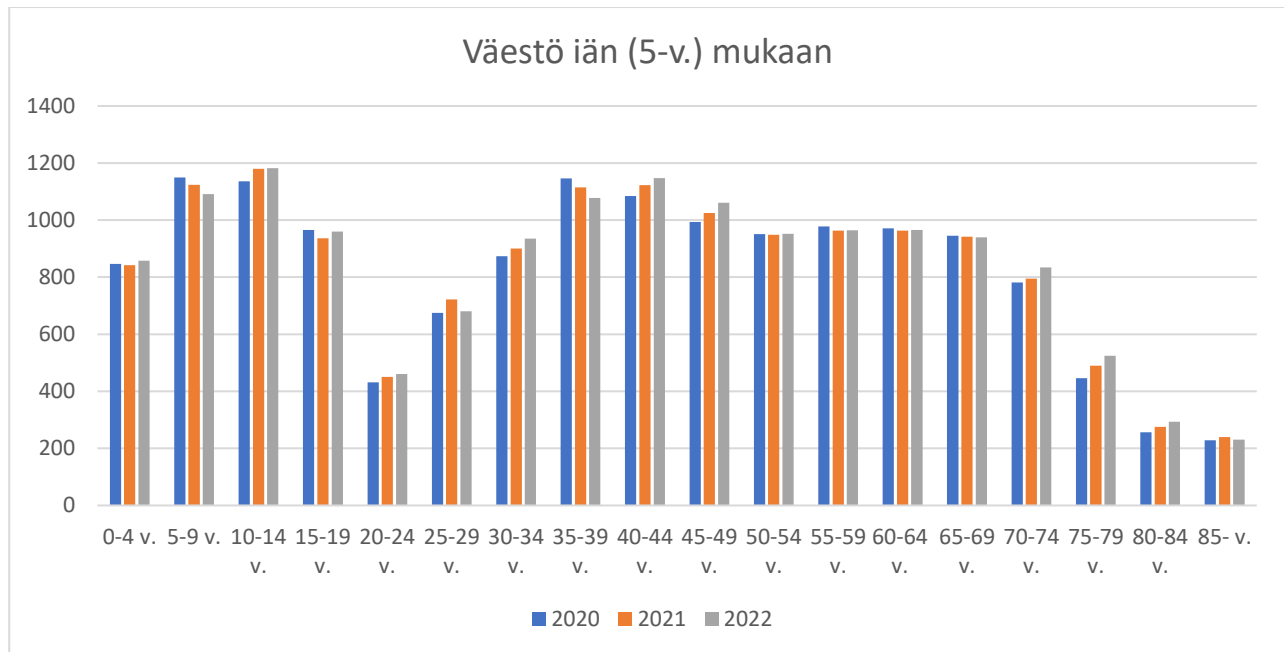
Kontiolahden väestönkasvu on perustunut korkeaan syntyvyyteen. Edelleen Kontiolahti on ainut kunta Pohjois-Karjalassa, jossa on luonnollista väestönkasvua. Lapsia on syntynyt 2000-luvulla keskimäärin 175 lasta per vuosi, kun vastaavasti 1990–1999 välisenä aikana syntyneitä oli keskimäärin 151 lasta per vuosi. Parhaimmat vuodet ovat olleet 2011 ja 2014, jolloin lapsia on syntynyt yli 200 per vuosi. Vuosina 2017–2020 lapsia on syntynyt noin 150 lasta per vuosi. Vuonna 2023 elokuun lopun tilanteessa syntyvyys on ollut nousussa 36 lapsen verran edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden. Alla olevassa taulukossa vuosien 2023–2026 ennusteet on arvioitu edellisen vuoden lopun väkiluvun perusteella, hyödyntäen Tilastokeskuksen väestöennusteita.

	1995	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023e	2024e	2025e	2026e
0–6-vuotiaat	1 179	1 521	1 455	1 379	1 349	1 293	1 248	1 248	1 219	1 206	1208	1203
7–15-vuotiaat	1 622	2 000	2 033	2 046	2 018	2 066	2 107	2 108	2 084	2 032	1985	1915
16–23-vuotiaat	965	1 191	1 163	1 159	1 145	1 075	1 089	1 106	1 112	1 136	1129	1152
24–64-vuotiaat	5 921	7 870	7 845	7 809	7 766	7 767	7 849	7 872	7 857	7 814	7 781	7752
65–74-vuotiaat	711	1 431	1 517	1 594	1 672	1 726	1 737	1 774	1 772	1 792	1798	1798
yli 75vuotiaat	433	793	817	862	871	930	1 005	1 049	1 128	1 201	1277	1344
Kokonaismäärä	10 831	14 806	14 830	14 849	14 821	14 857	15 035	15 157	15 172	15 181	15 178	15 164

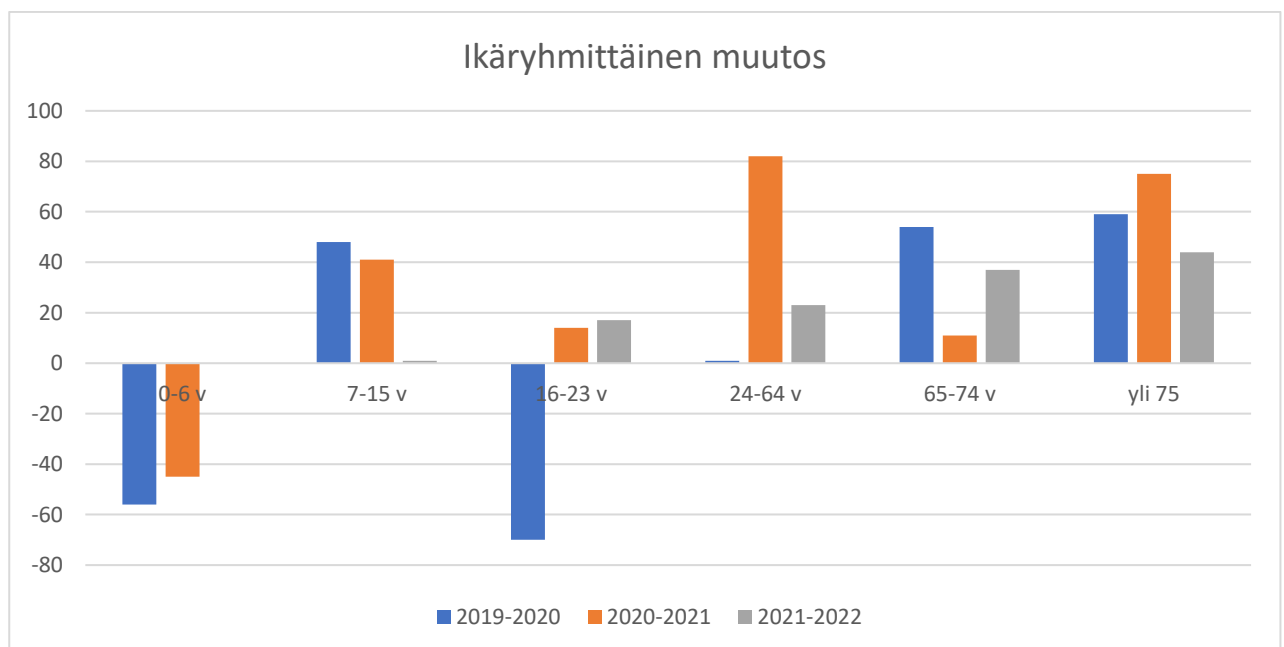
Lähde: Tilastokeskus, väestötilastopalvelu

Taulukko 1. Väestön määrän ikäryhmittäinen kehitys ja ennuste 2023–2026.

Väestörakenne on kokonaisuutena nuori. Vuoden 2022 lopussa lasten ja koululaisten (0–15-vuotiaat) osuus väestöstä oli 22,1 prosenttia ja opiskelijoiden (16–23-vuotiaat) osuus 7,3 prosenttia. Työikäiset (24–64-vuotiaat) olivat suurin väestöryhmä, ollen noin 51,9 prosenttia. Eläkeläisten (yli 65-vuotiaat) osuus on kasvussa ja heitä on ollut vuonna 2022 noin 18,6 prosenttia väestöstä. Alla olevissa taulukossa on kuvattu väestömäärää 5-vuotisikäryhmittäin sekä ikäryhmittäisiä muutoksia eri vuosien välillä.

Kuvio 2. Väestö iän (5-v.) mukaan

Kuvio 3. Ikäryhmittäinen muutos 2019–2022

Työpaikat ja työllisyys

Kontiolahden työllisen työvoiman määrä on kasvanut lukuun ottamatta vuotta 2020, jolloin Koronapandemia notkautti tilastoa. Työpaikkojen määrä on ollut kasvussa vuoden 2016 jälkeen.

Työllinen työvoima ja työpaikat

Kuvio 4. Työllisen työvoiman ja työpaikkojen määrän kehitys vuosina 2010–2021. Lähde: kuntamaisema.

Työpaikkojen lukumäärä eri aloilla

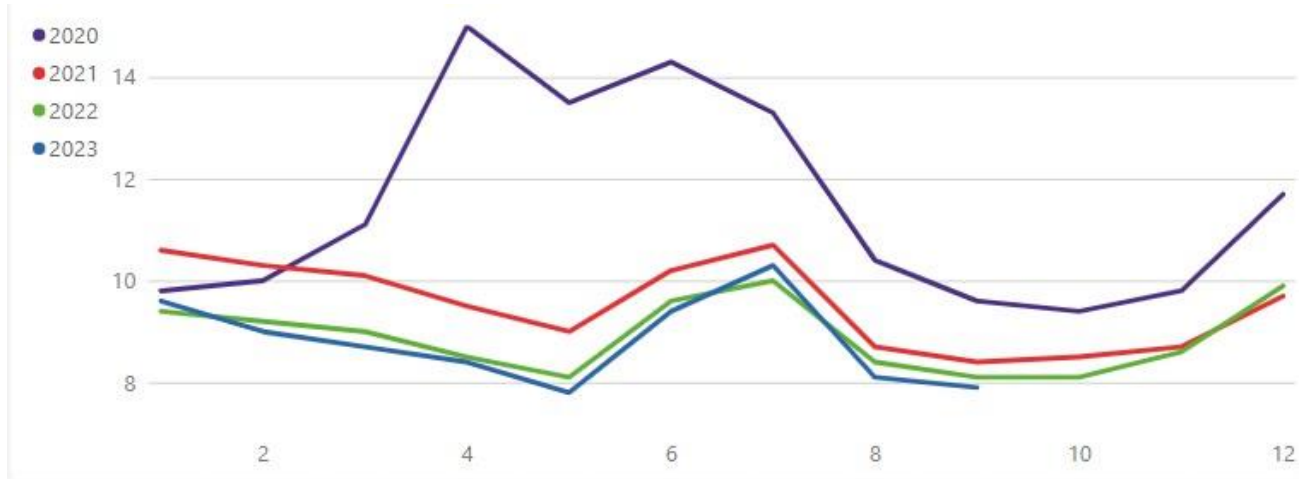
Kontiolahdella teollisuuden (C) työpaikat muodostavat suurimman osuuden työpaikoista, 1106 kpl. Palvelu-alojen kokonaisuudessa (G-U) työpaikkoja on noin 55 prosenttia ja jalostuksessa (B-F) 40 prosenttia. Työpaikkaomavaraisuus vuonna 2021 oli 58,1 prosenttia, kun se vuonna 2020 oli 57,5.

	2019	2020	2021	Muutos 2020-2021	Osuus kaikista
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	150	136	146	10	3,79 %
B Kaivostoiminta ja louhinta	1	2	2	0	0,05 %
C Teollisuus	928	976	1106	130	28,73 %
E Vesi-, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja puhtaanapito	9	5	7	2	0,18 %
F Rakentaminen	411	388	414	26	10,75 %
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen korjaus	131	131	141	10	3,66 %
H Kuljetus ja varastointi	136	134	123	-11	3,19 %
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	90	87	87	0	2,26 %
J Informaatio ja viestintä	21	14	15	1	0,39 %
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	9	8	5	-3	0,13 %
L Kiinteistöalan toiminta	10	27	22	-5	0,57 %
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	72	108	109	1	2,83 %
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	204	208	219	11	5,69 %
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	190	212	174	-38	4,52 %
P Koulutus	289	287	282	-5	7,32 %
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	685	713	753	40	19,56 %
R Taiteet, viihde ja virkistys	50	55	66	11	1,71 %
S Muu palvelutoiminta	96	89	99	10	2,57 %
T Kotitalouksien toiminta työnantajina	24	29	25	-4	0,65 %
X Toimiala tuntematon	64	62	55	-7	1,43 %
YHTEENSÄ	3570	3671	3850	179	100,00 %

Taulukko 2. Työpaikkojen määrä. Lähde: Tilastokeskus, työssäkäynti.

Kontiolahden työttömyysaste oli 7,9 prosenttia syyskuun 2023 lopussa. Pohjois-Karjalan työttömyysaste oli samaan aikaan 12,4 prosenttia ja koko Suomen 9,4 prosenttia.

Työttömien osuus työvoimasta kuukausittain %

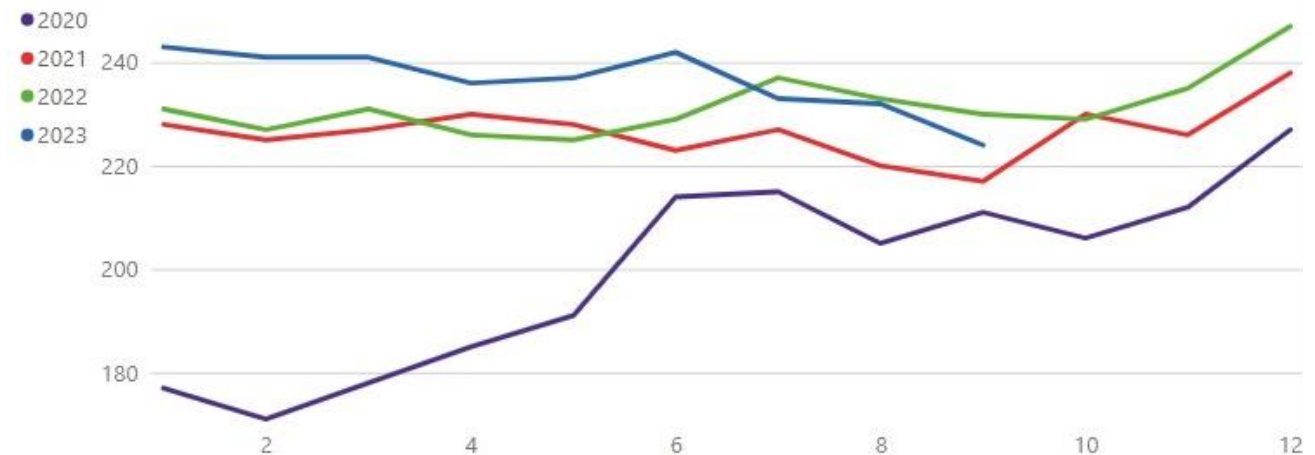

Kuvio 5. Työttömyysasteen kehitys vuosina 2020–2023. Työministeriö, työllisyyskatsaus.

Pitkäaikaistyöttömyys

Pitkäaikaistyöttömien työnhakijoiden määrä nousi merkittävästi vuoden 2020 aikana. Määrä liikkuu 220–250 henkilön välimaastossa. Pitkäaikaistyöttömyyden hoito on pitkäjänteistä ja yksilöllistä palvelua. Maaliskuussa 2023 aloitettiin Kontiolahdella mm. työkykykoordinaattoritoiminta pitkäaikaistyöttömien palvelujen parantamiseksi.

Pitkäaikaistyöttömät, henkilöä

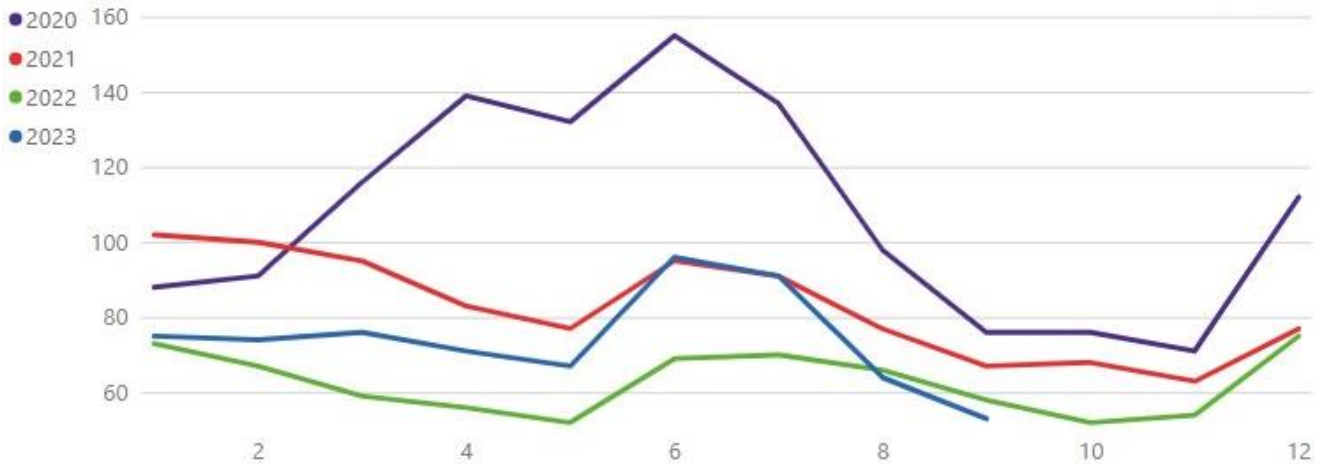
Kuvio 6. Pitkäaikaistyöttömien määrä, henkilöä, vuosina 2020–2023. Työministeriö, työllisyyskatsaus.

Nuorisotyöttömyys

Nuorisotyöttömien määrä alle 25-vuotiaiden ikäryhmässä liikkuu alle 100 henkilössä, johon Koronavuosi teki poikkeuksen. Nuorisotyöttömyydelle on tyypillistä kausivaihtelu, jolloin kesällä ja vuoden vaihteessa työttömyyden määrä kasvaa opiskelujen päättyessä. Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä oli 53 henkilöä syyskuussa 2023, kun se edellisvuoden vastaavana ajankohtana oli 58 henkilöä.

Alle 25 -vuotiaat työttömät, henkilöä

Kuvio 7. Alle 25-vuotiaat työttömät, henkilöä vuosina 2020–2023. Työministeriö, työllisyyskatsaus.

Alueellinen yhteistyö

Kontiolahti sijaitsee keskellä Pohjois-Karjalan maakuntaa ja sen väestöllisellä painopistealueella. Kontiolahti tukee yhdessä muiden kuntien ja Pohjois-Karjalan maakuntaliiton kanssa maakunnan elinmahdollisuuksien kehittämistä. Kunta osallistuu aluekehitysyhteistyöhön yhdessä muiden pohjoiskarjalaisten toimijoiden kanssa.

Kontiolahti kuuluu Joensuun seutuun ja toimii aktiivisesti Joensuun seudun yhteistyön kehittämiseksi. Seudullista ja maakunnallista yhteistyötä on tehty pitkään. Vuoden 2023 alusta alkaen sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille. Näin ollen maakunnallinen yhteistyö Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymän osalta päättyi, mutta jatkuu tiiviisti hyvinvointialueen kanssa.

Vuoden 2023 aikana on valmisteltu TE2024-uudistusta maakunnallisesti. Uudistuksessa työllisyyden ja yritysten kasvua tukevat julkiset palvelut tulevat osaksi kuntien työllisyys- ja elinvoimatehtäviä. Palvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille 1.1.2025. Pohjois-Karjalassa uudistus on tarkoitus toteuttaa maakunnallisesti Pohjois-Karjalan työllisyysalueena, jossa vastuukuntana toimii Joensuun kaupunki.

Muita merkittäviä yhteistyörakenteita on useamman maakunnan alueella toimiva Meidän IT ja talous Oy, joka tuottaa IT- ja taloushallinnon palveluita. Kontiolahti ostaa yhtiöltä IT-palveluiden lisäksi palkanlaskennan palvelut. Kunta on mukana myös Pohjois-Karjalan hankintatoimessa, Vaara-kirjastossa ja Joensuun seudun kansalaisopistossa. Matkailun osalta tehdään yhteistyötä maakunnallisesti myös vuonna 2024.

Kontiolahti tukee Itä-Suomen yliopiston, Karelia-ammattikorkeakoulun, Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymän (Riverian) sekä muiden korkeakoulujen ja oppilaitosten sekä kuntien välistä yhteistyötä eri aloilla.

Kontiolahti edistää aktiivisesti seutuyhteistyötä ydinkaupunkiseudulla maankäytössä, asumisessa, liikenteessä ja palveluissa.

2.2 HYVINVOINTISUUNNITELMA

Kontiolahden kunnan hyvinvointisuunnitelma 2021–2024

Kuntalain (410/2015) 1 §:n 2 momentin mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Kunnan toiminta-ajatukseen kuntalain nojalla sisältyy näin ollen asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen. Kunnan velvoitteena on sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, jälj. sotejärjestämislaki) 6.1 §:n nojalla edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin.

Sotejärjestämislain 6.2 §:n mukaan kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Kunnan on otettava päätöksenteossaan huomioon päätöstensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Kontiolahden kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja niitä tukevat toimenpiteet on määritelty Kontiolahden kunnan hyvinvointisuunnitelmassa 2021–2024, joka on hyväksytty kunnanvaltuustossa 21.3.2022 § 18. Hyvinvointisuunnitelma on valmisteltu linjassa Kontiolahden kuntastrategian kanssa. Muina valmisteluvaiheen keskeisinä strategisina asiakirjoina ovat olleet muun muassa Joensuun ja Kontiolahden lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021–2025 sekä Kontiolahden liikkumishjelma Liikkuva Kontiolahti 2021–2025. Valmistelussa on lisäksi hyödynnetty kansallisia ja alueellisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyviä strategioita, ohjelmia ja suunnitelmia.

Sote-järjestämislain 6.2 §:ssä säädetään, että kunnan on nimettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutaho. Kontiolahden kunnan hallintosäännön (kvalt 29.5.2023 § 19) 15 §:n 4 kohdan mukaan hyvinvointineuvottelukunnan tehtävänä on ohjata hyvinvointikertomuksen tavoitteiden asettamista ja seurata niiden toteutumista. Lisäksi hyvinvointineuvottelukunta vastaa hallintosäännön 15 § 5 kohdan mukaan kunnan ehkäisevän päihdetyön tehtävistä. Hyvinvointineuvottelukunnan esittelijänä toimii hallintosäännön 15 §:n mukaan hyvinvointikoordinaattori. Hyvinvointineuvottelukunnan ohjaustehtävä kytkeytyy kunnan muiden toimielimien toimintaan. Sivistyslautakunnalla on tärkeä rooli kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä, etenkin lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannalta sekä kuntalaisten liikunta- ja kulttuuripalvelujen osalta. Teknisen lautakunnan ja ympäristölautakunnan tehtävät ja toiminta ovat merkittäviä kuntalaisten elinympäristön terveyden, turvallisuuden ja viihtyisyyden näkökulmasta. Operatiivisella tasolla hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevia asioita valmistellaan osastojen välisenä yhteistyönä Kontiolahden kunnan hyvinvoinnin johtoryhmässä sekä Kontiolahden ennalta ehkäisevän päihdetyön työryhmässä.

Sote-järjestämislain 6.2 §:n mukaan kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä. Lisäksi sote-järjestämislain 6.3 §:n mukaan kunnan on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja tuettava sitä asiantuntemuksellaan. Kunnan on myös tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä yhteistyötä kunnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Kontiolahden hyvinvointisuunnitelma 2021–2024 on valmisteltu osastojen välisenä yhteistyönä ja suunnitelman valmisteluvaiheessa järjestettiin avoin yleisötilaisuus yleisön mielipiteiden kartoittamiseksi ja vaihtoehtoisten toteutustapojen arvioimiseksi sekä kuultiin muun muassa Kontiolahden järjestöasiainneuvottelukuntaa (KonJANE), Kontiolahden kunnan vaikuttamistoimielimiä sekä Kontiolahden Yrittäjät ry:n hallitusta. Lisäksi hyvinvointisuunnitelman valmistelussa tehtiin maakunnallista yhteistyötä Pohjois-Karjalan Kansanterveyskeskus ry:n Kunta HYTE 2.0 -hankkeen puitteissa sekä Siun soten asiantuntijoiden kanssa. Yhteistyö eri tahojen kesken jatkuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta hyvinvointisuunnitelman toimeenpanon seurannan, esille tulevien ajankohtaisten ilmiöiden käsittelyn ja tulevan hyvinvointisuunnitelma-kauden ennakoinnin myötä.

Kontiolahden kunnan hyvinvointisuunnitelma 2021–2024 on ilmiöpohjainen aikaisemman väestön elinkaari-mallin sijasta. Tarkastelua halutaan tällä tavoin kohdentaa koko Kontiolahden kunnan asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen pistemäisen kohderyhmätarkastelun sijaan. Hyvinvoinnin ja terveyden

edistämisen tavoitteena on lisätä kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä, ehkäistä sairauksia ja syrjäytymistä sekä vahvistaa osallisuutta. Kontiolahden hyvinvointisuunnitelman 2021–2024 mukaisia painopistealueita ovat:

- 1) hyvinvointia ja terveyttä edistävät elintavat;
- 2) viihtyisä, arkiaktiivisuuteen kannustava turvallinen arki;
- 3) elinvoimainen kasvu ja kehitys; sekä
- 4) osallisuus ja yhteisöllisyys.

Sote-järjestämislain 6.3 §:n mukaan kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kontiolahden kunnan hyvinvointisuunnitelman sisältämät hyvinvoinnin tavoitteet 2021–2024 ja niitä mittaavat indikaattorit kattavat kunnan kaikkien väestöryhmien tarkastelun. Sosiaali- ja terveysministeriön vähimmäistietosisältöastus täsmentää voimaan tullessaan kunnan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vähimmäistietosisältöjä tulevaisuudessa.

Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Kontiolahden kunnan väestön hyvinvoinnin ja terveydentilan seuranta vuodelta 2022 on esitetty kunnanvaltuustolle 19.6.2023 § 32. Lisäksi kunnassa on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista. Kunnan on toimitettava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma hyvinvointialueelle ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa. Kontiolahden hyvinvointikertomus ja -suunnitelma on kokonaisuudessa luettavissa: kontiolahti.fi > strategia-ja-ohjeet.

Kontiolahden kunnanhallituksen 24.4.2023 § 94 ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan hyväksymän yhteistyösopimuksen 5 kohdan mukaan Pohjois-Karjalan kuntien, Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ja Pohjois-Karjalan maakuntaliiton yhteisenä tavoitteena on, että vuodesta 2025 alkaen on olemassa hyvinvointialueen, kuntien ja maakuntaliiton yhteinen alueellinen hyvinvointikertomus. Tähän seuraavan hyvinvointisuunnitelmakauden yhteiseen valmisteluun on tarkoituksenmukaista ryhtyä jo vuoden 2024 aikana.

Sote-järjestämislain 6.3 §:ssä säädetään, että kunnan on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen järjestöavustuskriteerit tullaan sisällyttämään Kontiolahden kunnan avustusohjeeseen. Yhdistysten ja järjestöjen paikallisia ajankohtaisia asioita käsitellään Kontiolahden järjestöilloissa ja Kontiolahden paikallisen järjestöasiainneuvottelukunta KonJanen kanssa.

Hyvinvointisuunnitelman 2021–2024 täytäntöönpanossakin on keskeistä kunnan poikkihallinnollinen, systemaattinen ja pitkäjänteinen työ kunnan asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kunnan asukkaat ja sidosryhmät (Pohjois-Karjalan hyvinvointialue, alueen järjestöt, yhdistykset ja yritykset) ovat keskeisessä roolissa niin hyvinvointisuunnittelussa, hyvinvointisuunnitelman täytäntöönpanossa kuin asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden tilasta koottavan tiedon tuottajinakin. Sidoryhmäyhteistyötä, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen viestintää ja raportointia on tarkoitus edelleen kehittää hyvinvointisuunnitelman täytäntöönpanossa.

Kontiolahdella laaditaan vuosittain osastokohtaiset HYTE-vuosikellot tukemaan hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista. HYTE-vuosikellojen laatiminen ja seuranta on kytketty talouden prosessien aikatauluihin hyvinvointisuunnitelman toimeenpanon konkretisoimiseksi. Hyvinvointisuunnitelman toimeenpano kytketään näin entistä tiiviimmin osaksi kunnan arviointi- ja seurantarjestelmiä.

Osana vuoden 2024 hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä Kontiolahden kunta osallistuu EHEÄ – Yhteisiä ratkaisuja vaikuttavaan ehkäisevään päihdetyöhön Pohjois-Karjalassa –hankkeeseen 2024–2025 sekä Joensuu seudun kotoutumistyön keskus -hankkeeseen ajalla 1.9.2023–31.8.2024.

2.3 TALOUDELLINEN KEHITYS

Yleinen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön syksyn 2023 taloudellisen katsauksen mukaan bruttokansantuotteen arvioidaan pysyvän vuonna 2023 vuoden 2022 tasolla. Talouskasvu oli Suomessa alkuvuonna yllättävän hyvä palveluiden kasvun ansiosta. Teollisuuden tilanne on kuitenkin selvästi heikompi ja rakentaminen on syvässä laskussa. Loppuvuonna korkojen ja hintojen nousun vaikutus on talouteen edelleen negatiivinen ja tuotanto vähenee.

Ennusteen mukaan kysynnän odotetaan kuitenkin piristyvän niin Suomessa kuin maailmantaloudessa ensi vuonna, kun korkojen nousu pysähtyy, hintojen nousu hidastuu alle palkankorotusten ja kotitalouksien ostovoima kääntyy kasvuun. Investointinäkymät ovat valoisat, vaikka tänä ja ensi vuonna asuntorakentaminen väheneekin rajusti. Energiasiirtymään liittyviä investointisuunnitelmia on ennätysmäärä. Tuotannon kasvun ennustetaan nopeutuvan, jolloin vuonna 2024 bruttokansantuote kasvaisi 1,2 prosenttia ja 1,8 prosenttia vuonna 2025.

Kuluttajahintojen nousu on selvästi hidastunut viime vuoden lopun huipusta. Erityisesti inflaatiota on hidastanut energian hinnan lasku, mutta hintojen nousu on hidastunut myös muuten. Alkuvuonna inflaatiota on pitänyt yllä palvelut ja ruuan hinta sekä asuntoluottojen korot. Inflaation hidastuminen jatkuu myös loppuvuonna, mikä kohentaa kotitalouksien ostovoimaa.

Kotitalouksien ostovoimaa parantaa myös palkkojen ja sosiaalietuuksien, kuten eläkkeiden, totuttua nopeampi nousu erityisesti vuonna 2023. Kotitalouksien tulojen kasvua hillitsee vuosina 2024 ja 2025 sosiaalietuuksien leikkaukset. Ostovoima kuitenkin kohenee ja kääntää yksityisen kulutuksen kasvuun vuonna 2024.

Alkuvuoden jatkunut työllisyyden kasvu on taittunut kesällä ja lievä lasku jatkuu loppuvuonna. Heikoin työllisyystilanne on rakentamisessa. Ennusteen mukaan työllisyyden lasku jää kuitenkin lyhytaikaiseksi ja työllisyys kasvaa uudelleen jo ensi vuonna. Ennusteen mukaan vuoteen 2025 mennessä 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,3 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7 prosenttiin. Avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt huipusta selvästi, mutta niitä on edelleen varsin paljon.

Vienti ja tuonti laskevat kumpikin tänä vuonna, mutta tuonti selvästi enemmän ja ulkomaankaupan nettovaikutus kasvuun on positiivinen. Ennusteen mukaan maailmankaupan piristyminen kääntää viennin kasvuun. Suomen hintakilpailukyky on kohtuullisen hyvä. Myös tuonnin kasvu nopeutuu, kun kulutus ja investoinnit lisääntyvät ensi vuodesta eteenpäin. Suomen vaihtotase pysyy negatiivisena. Venäjän markkinoiden sulkeutuminen on jättänyt pitkäaikaisen jäljen erityisesti palveluiden vientiin, jossa näkyy matkailun vähentyminen Suomeen. Lisäksi yrityspalveluiden alijäämä on kasvanut ja tulevat investoinnit kasvattavat osaltaan alijäämää.

Reaalitalouden heikkous yhdistettynä hintojen ja kustannusten nopeaan nousuun iskee julkiseen talouteen vuonna 2023 toden teolla. Vaikka talouden ei tänä vuonna ennusteta supistuvan ja kasvu on kohtalaista ennusteperiodilla, heikentynyt työllisyystilanne ja hidas yksityisen kulutuksen kasvu hidastavat verotulojen kasvua. Julkisyhteisöjen alijäämä on tänä vuonna 2,4 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Ennusteen mukaan hallituksen julkisen taloutta vahvistavat toimet, kiihtyvä talouskasvu ja hidastuva inflaatio alkavat vähitellen vaikuttaa julkiseen talouteen, mutta sitä ennen alijäämä ennättää kasvaa suureksi: vuonna 2024 alijäämä on 3,2 % suhteessa bruttokansantuotteeseen ja 3,4 % vuonna 2025. Vuonna 2027 julkisyhteisöjen alijäämä asettuu 2,8 % suhteessa bruttokansantuotteesta. Velkasuhde puolestaan on ensi vuonna 76,8 prosenttia ja kasvaa siitä 81,6 prosenttiin vuonna 2027.

Sopeutustoimista huolimatta julkinen velkasuhde kasvaa hiljalleen ennustejaksolla. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon yhteenlaskettu mittava alijäämä, väestön ikääntyminen sekä kasvavat velanhoitokustannukset pitävät velkasuhteen nousevalla uralla jatkossakin.

(VM, taloudellinen katsaus, syksy 2023)

Kuntatalouden kehitys

Hallitus on asettanut ensimmäisessä julkisen talouden suunnitelmassaan tavoitteeksi, että kansantalouden tilinpidon mukainen kuntahallinnon rahoitusasema on lähellä tasapainoa vuonna 2027. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kuntatalouden tilanteen kohenemistä, sillä julkisen talouden painelaskelman perusteella kuntahallinnon rahoitusasema suhteessa bruttokansantuotteeseen on -0,4 % vuonna 2027. Hallitusohjelman mukaan valtio sitoutuu kompensoimaan kunnille asetettavat uudet tehtävät ja velvoitteet sekä mahdolliset tehtävien laajennukset rahoittamalla ne täysimääräisesti tai purkamalla muita velvoitteita. Hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus kompensoidaan kunnille.

Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus kuntatalouteen vuonna 2024 on hieman vahvistava vuoden 2023 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Kuntien uusiin ja laajeneviin tehtäviin osoitetaan täysi valtionosuus ja valtion päättämät veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistetaan yhden prosenttiyksikön indeksikorotusta vastaava vähennys. Maapohjan kiinteistöveron alarajan korotus vahvistaa kuntataloutta.

Sosiaaliturvaetuksien indeksijäädtykset ja säästöt vähentävät myös kuntien menoja. Toisaalta niiden arvioidaan vähentävän kuntien verotuloja ja lisäävän toimeentulotuen tarvetta. Toimien arvioidaan lisäävän työllisyyttä, mikä puolestaan lisääisi kuntien verotuloja. Työttömyys- ja sairausvakuutusmaksujen alentamisen arvioidaan lisäävän kuntien verotuloja ja vähentävän kuntatyönantajien maksurasitusta yhteensä n. 300 milj. eurolla vuonna 2024.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2024 noin 2,5 mrd. euroa, josta varataan 10 milj. euroa kuntien valtionosuuden harkinnanvaraiseen korottamiseen. Valtionosuus laskee vuoden 2023 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 290 milj. eurolla. Muutos johtuu pääosin vuonna 2023 sote-uudistuksen yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden kustannusten ja tulojen tarkentumisesta sekä sen johdosta valtionosuuteen tehtävistä korjauksista.

Valtionosuutta kasvattavat vuonna 2024 ennen kaikkea indeksikorotus, joka on 2,2 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys noin 53 milj. euroa. Hallitusohjelman mukainen 1 prosenttiyksikön indeksijarru pienentää kuitenkin kuntien valtionosuutta noin 24 milj. eurolla. Lisäksi valtionosuutta kasvattavat uudet ja laajenevat tehtävät, joista taloudellisesti merkittävimmät ovat sitouttava kouluyhteistyö (4,7 milj. euroa) sekä B1-kielen opetuksen lisääminen yhdellä vuosiviikkotunnilla (4,1 milj. euroa). Valtionosuutta kasvattavat myös eräiden aikaisemmin valtionosuuteen kohdistuneiden määräaikaisten vähennysten päättymisen. Tällaisia vähennyksiä ovat muun muassa kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmän poistumiseen (10 milj. euroa), sote-uudistuksen muutosrajoittimen neutralisointiin (3,6 milj. euroa) sekä pitkäaikaistyöttömien eläketukeen (1 milj. euroa) liittyneet vähennykset. Perustoimeentulon kuntien maksuosuuden muutos kasvattaa valtionosuutta noin 3,5 milj. eurolla vuonna 2024.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä väestön ikääntymisestä aiheutuva merkittävä menojen kasvupaine poistui kuntataloudesta. Kuntataloudessa vallitsee kuitenkin edelleen tulojen ja menojen välillä rakenteellinen epätasapaino, joka uhkaa syventyä lähivuosina ilman uusia toimenpiteitä. Kunnilla on tehtäväkentän supistuttua aiempaa vähemmän mahdollisuuksia menosopeutukseen, joten sopeutuspainetta kohdistuu aiempaa enemmän veroprosenttien korotukseen. Kuntien välinen eriytyminen näkyy entistä enemmän myös kuntakentän näkymien ja tulevaisuudenhaasteiden eriytymisinä. Lapsi ja nuorisoiäluokkien pienenevän myötä tarvittaneen entistä enemmän kuntien välistä yhteistyötä koulutuspalvelujen järjestämisessä. Myös osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen edellyttää uusia palveluiden järjestämistapoja. Näiden kehityssuuntien ja heikkenevien talousnäkymien myötä investointien tarkan tarveharkinnan tärkeys korostuu.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote- ja TE-uudistusten jälkeistä tilannetta. Uudistuksen lähtökohdaksi otetaan tavoite varmistaa eri kokoisten kuntien edellytykset järjestää lakisääteiset peruspalvelut kaikkialla Suomessa, ottaa huomioon muuttotappiokuntien tarpeet ja eri alueiden demografisen kehityksen sekä vahvistaa kasvavien kuntien ja kaupunkien edellytyksiä investoida kasvuun ja

hoitaa sosiaalisia ongelmia. Tavoitteena on, että hallituksen esitys voidaan antaa eduskunnalle kevätistunto-kaudella 2025 ja uusi lainsäädäntö tulisi voimaan 1.1.2026. Kuntien toimintaedellytysten vahvistamiseksi hallitus käynnistää ohjelman, jonka tavoitteena on karsia kuntien toiminnan ja tehtävien mitoitus- ja toteutustapojen yksityiskohtaista sääntelyä.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuutta korottaa kehyskaudella vuonna 2025 TE-palveluiden järjestämisvastuun siirto kunnille ja siihen liittyvä kuntien työttömyysturvan rahoitusosuuden kasvattaminen. Peruspalvelujen valtionosuuden tasoa puolestaan alentaa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistukseen liittyvien kunnilta hyvinvointialueille siirtyvien tulojen ja kustannusten tarkistus sekä hallitusohjelman mukainen indeksisäästö. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet alenevat reaalisesti hieman kehyskaudella johtuen oppilas- ja opiskelijamäärien alenemisesta.

Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,1 prosenttia vuodessa vuosina 2024–2027. Kuntatalouden suurimman kuluerän muodostavat henkilöstökustannukset, joita sopimuskorotukset nostavat noin 3 prosenttia vuonna 2024. Sopimuskorotusten kasvu jää vuonna 2024 kuluvaan vuoteen huomattavasti maltillisemmalle tasolle kunta-alan henkilöstölle vuonna 2023 maksettujen kertaerien poistumisen vuoksi. Henkilöstökustannusten kasvua hillitsee ensi vuonna työttömyysvakuutusmaksun alentaminen. Maksu laskee keskimäärin noin 0,9 prosenttiyksikköä kunta-alalla. Vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämishajonnan vuoksi.

Työikäisen väestön määrän väheneminen ja työvoiman saatavuusongelmat koskettavat myös kunta-alaa, jossa eläköityminen on voimakasta. Osaajapulaa on muun muassa sivistystoimessa sekä teknisessä toimessa. Osaajapula saattaa vaikeuttaa palvelujen järjestämistä ja hankkeiden toteuttamista, mutta se voi myös johtaa tilanteeseen, jossa palvelujen tuottaminen kohtuullisin kustannuksin on entistä vaikeampaa useissa kunnissa.

Kunnilla on merkittäviä investointitarpeita muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän vuoksi. Investointiympäristön epävarmat näkymät ja noussut korkotaso voivat kuitenkin lykätä investointeja eteenpäin tai estää niiden toteutumisen. Julkisten opetusrakennusten ja kokoontumisrakennusten rakennusluvut ovat kääntyneet laskuun. Investointien oletetaan palaavan normaalille kasvu-uralleen vuoden 2023 jälkeen ja niiden osuus bruttokansantuotteesta on pidetty painelaskelmassa vakiona tarkastelujakson loppuvuosina.

Toimintatulot kasvavat painelaskelmassa keskimäärin 1,4 prosenttia vuodessa vuosina 2024–2027. Toimintatuloennusteessa ei ole ennakoitu, miten kuntien hyvinvointialueille vuokraamien sote-kiinteistöjen pakko- vuokra-ajan päättymisen vuonna 2026 vaikuttaa kuntien saamiin vuokratuloihin.

Verotulot laskevat 5,0 prosenttia vuonna 2024, mikä on seurausta siitä, että sote-uudistuksen vaikutus näkyy kuntien verotuloissa viiveellä verovuoden verojen kertyessä useamman kalenterivuoden aikana. Verotulojen laskua hidastaa työttömyysvakuutusmaksun aleneminen, mikä kasvattaa kuntien verotuloja 85 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen.

Kuntien valtionosuudet laskevat ensi vuonna 9,0 prosenttia. Kuntien valtionosuuksia pienennetään sote-siirtolaskelman tarkentumisen seurauksena. Lisäksi hallituksen valtionosuuksiin kohdistama yhden prosenttiyksikön indeksijarru hidastaa valtionosuuksien kehitystä. Kuntien valtionosuuksien kasvu jää tarkasteluvuosina varsin maltilliseksi lukuun ottamatta vuotta 2025, josta alkaen kuntien valtionosuuksissa huomioidaan kunnille siirtyvät vastuut TE-palvelutehtävien ja työttömyysetuuksien rahoituksesta.

Kuntatalouden keskeiset tunnusluvut, kuten tilikauden tulos ja toiminnan ja investointien rahavirta, ovat kuluavana vuonna vahvoja, mikä johtuu pitkälti sote-uudistukseen liittyvistä verohännistä. Kun vielä vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jako-osuuksien mukaisesti tilittyvät verotulot poistuvat, jää kuntatalouden menojen ja tulojen välille kasvavaa epätasapainoa.

Tulojen ja menojen epätasapaino merkitsee kuntataloudessa sopeutuspainetta tuleville vuosille. Sopeutus

voidaan tehdä menoja vähentämällä, tuloja lisäämällä tai näiden yhdistelmällä. Palveluverkon ennakoiva suunnittelu ja investointien tarveharkinnan tärkeys korostuvat. Ongelmat osaavan työvoiman saatavuudessa, kaupungistuminen, syntyvyyden pienentyminen sekä vihreä siirtymä edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja, joissa yhteistyö korostuu.

(VM, Kuntatalousohjelma vuosille 2024–2027, syksy 2023)

Kontiolahden talouskehitys

Vuoden 2023 talousarvio ja taloussuunnitelmakausi 2023–2025 osoittivat Kontiolahden kunnan taloudellisen tilanteen heikkenevän merkittävästi sote-uudistuksen ja kunnassa toteutettujen mittavien investointien seurauksena. Vuoden 2023 aikana on alettu sopeuttamaan kunnan menorakennetta. Toiminnallisten ja rakenteellisten uudistuksien tekeminen on tullut ajankohtaiseksi ja uusista menoja lisäävistä toimista on pyritty pidättäytymään. Vuoden 2023 alussa perustettiin talous- ja strategiatyöryhmä, jonka tarkoituksena oli valmistella tulevien vuosien talouden linjauksia sekä kuntastrategian päivittämistä. Kunnanvaltuusto hyväksyi päivitetyn kuntastrategian kokouksessaan 19.6.2023 § 26. Päivitetyn kuntastrategian tavoitteeksi on asetettu kestävä ja terve kuntatalous. Lisäksi strategia sisältää henkilöstöjohtamiseen ja kunnan toimintaan liittyviä tavoitteita.

Talous- ja strategiatyöryhmä on työskennellyt tiiviisti vuoden 2023 aikana. Työryhmän esityksestä kunnanhallitus asetti talousarvion valmistelun yhteydessä osastokohtaiset säästötavoitteet vuodelle 2024 tehtävään talousarviovalmisteluun. Lisäksi on linjattu investointitason alentamisesta kestäväälle tasolle, velkaantumiseen liittyvien riskien kasvun, korkotason nousun ja korkean investointitason menoja lisäävien vaikutusten rajoittamiseksi.

Vuonna 2024 toimintakatteen arvioidaan supistuvan -1,7 % muutettuun talousarvioon verrattuna. Vuonna 2024 toimintakulut pienenevät -0,6 prosenttia verrattuna muutettuun talousarvioon. Kun huomioidaan vuoden 2023 nopea kustannustason muutos sekä kunta-alan palkkaratkaisu, on toimintakulujen laskuun kääntäminen edellyttänyt kaikilta osastoilta merkittäviä säästötoimenpiteitä.

Taloussuunnitteluvuosien osalta vuoden 2025 toimintakulut (ulkoiset ja sisäiset) kasvavat noin 5,5 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen ja vuoden 2026 osalta noin 1,9 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Taloussuunnitelmavuosien toimintakuluja kasvattaa merkittävästi vuoden 2025 alusta toteutuva te-uudistus, jolloin työvoimapalvelujen järjestämistä siirtyy kunnille. Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä siirtää julkisten työvoimapalvelujen järjestämistä valtiotoimijalta kunnille 1.1.2025. Uudistuksella tavoitellaan työllisyyden lisäämistä tuomalla palvelut osaksi kunnan elinvoimatehtävää. Tehtävien järjestämiseksi kunnille siirtyy yleiskatteellista valtionosuutta ja henkilöstöä TE-toimistosta sekä KEHA- ja ELY-keskuksesta. Laikiin sisältyy kuntien osarahoittaman työttömyysturvan muuttuminen nykyistä kannustavammaksi. Jatkossa kunta voi vaikuttaa työttömyydestä aiheutuviin kustannuksiin järjestämällä lakisääteisten työllisyyspalveluiden lisäksi vapaaehtoisia, täydentäviä palveluja omarahoitteisesti. Näitä palveluja ovat mm. työpajat, valmennuspalvelut ja työkykykoordinaatio. Työttömyysturvan rahoitusvastuu säilyy kuntakohtaisena ja kunnat vastaavat työttömyysturvan rahoittamisesta omarahoitteisesti. Te-uudistus tulee laajentamaan kunnan vastuita työttömyysturvan rahoittamisessa. Kunnan vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta koskee jatkossa työmarkkinatuen lisäksi myös peruspäivärahaa sekä perusosan suuruista osuutta ansiopäivärahasta. Lisäksi kunnan rahoitusvastuu alkaa aiemmasta työttömyyden vaiheesta kuin nykyisin.

Kokonaisuutena taloussuunnitelmakausi 2024–2026 on jäämässä alijäämäiseksi, mutta kumulatiivista ylijäämää arvioidaan olevan taloussuunnittelukauden lopussa 13,6 miljoonaa euroa. Sopeuttamistoimenpiteitä on jatkettava toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi myös tulevina vuosina.

Kontiolahden suuret rakennusinvestoinnit saadaan päätökseen vuoden 2023 lopussa. Kirkonkylän koulun laajennus valmistui lukuvuoden 2021–2022 alkaessa, terveystakeskus valmistui alkuvuonna 2022 ja Lehmon yhtenäiskoulun rakennusprojekti valmistuu vuodenvaihteessa 2023–2024. Muun muassa näiden seurauksena kunnan lainakanta tulee olemaan ennätysellisen suuri seuraavien vuosien aikana. Mittaviin investointeihin kohdistuvat poistot tulevat näyttämään suurta roolia tulevina vuosina vaikuttaen käyttötalouden suunnitteluun.

Kunta saa vielä vuonna 2023 verotuloja osin aiemmilta vuosilta korkeampien veroprosenttien ja jako-osuuk-sien mukaisesti. Verotulojen taso aleni sote-uudistuksen seurauksena merkittävästi vuonna 2023 ja alenee edelleen ns. verohäntien vaikutusten poistuessa vuonna 2024.

Myös valtionosuusarviossa on varauduttu valtionosuustason alenemiseen vuonna 2024. Muutos johtuu pää- osin vuonna 2023 sote-uudistuksen yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden kustannusten ja tulo- jen tarkentumisesta sekä sen vuoksi valtionosuuteen tehtävistä korjauksista. Talousarvion laadintahetkellä voimassa olevan lainsäädännön mukaan siirtyvien kustannusten ja tulojen tarkentumisesta johtuva valtion- osuuden vähennys huomioidaan vuoden 2023 osalta takautuvasti vuosina 2024 ja 2025. Vähennyksen määrä tarkentuu marraskuussa 2023, kun sote-uudistukseen liittyvät rahoituslaskelmat päivitetään lopulli- siksi vuoden 2022 verotuksen valmistuttua. Viimeisimpien tietojen mukaan valtionosuuksien takaisinperintää ei tultaisi toteuttamaan vielä vuonna 2024 vaan se jaksotetaan vuosille 2025–2027.

Syksyllä 2023 Kontiolahden kunnanhallitus päätti käynnistää yhteistoimintaneuvottelut. Samalla, kun Kon- tiolahden kunta harkitsee organisaatioon kohdistuvia toimenpiteitä säästötavoitteiden vuoksi, kunta harkit- see myös organisaation toiminnan uudistamista toiminnan ja tehtävien uudelleenjärjestelyillä. Tavoitteena ei olisi vain vähentää henkilöstömenoja vaan kehittää ja tehostaa kunnan toimintaa tehtävien uudelleenjärjes- telyillä vastaamaan organisaation toiminnan ja ulkoisen toimintaympäristön tarpeita. Tavoitteena on toimin- nan tehostaminen sekä organisaatiossa olevien johtamis- ja tehtävärakenteiden, toimintamallien ja työnja- kosen selkiinnyttäminen sekä yhtenäistäminen.

Yhteistoimintaneuvottelut ovat olleet kesken talousarvion valmistelun aikana. Näin ollen kunnan talousarvio on laadittu voimassa olevan organisaatorakenteen mukaisesti. Mikäli yhteistoimintaneuvottelujen seurauk- sena organisaatorakenteen muuttaminen tulee ajankohtaiseksi, valmistellaan myös tätä vastaavat talousar- viomuutokset valtuuston päätettäväksi kevään 2024 aikana.

Talousarviota valmistellaan kunnissa useiden muutosten ja epävarmuustekijöiden keskellä, minkä vuoksi tu- levat vuodet tulevat olemaan taloussuunnittelun osalta haasteelliset.

Keskeiset muutokset toiminnassa

Kestävä ja terve kuntatalous

Vuosi 2024 on haasteellinen kestävän ja terveen kuntatalouden näkökulmasta. Vuoden 2023 alusta toteu- tettu sote-uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien toimintaan ja talouteen. Se vaikuttaa muun muassa kun- tien tehtäviin ja niitä koskevaan rahoitukseen, verotusoikeuteen ja valtionosuusjärjestelmään, omaisuuteen, velkoihin ja sopimukseen sekä henkilöstöön.

Vielä vuonna 2023 verotuloja saadaan osin aiemmilta vuosilta korkeampien veroprosenttien ja jako-osuuk- sien mukaisesti. Tästä seuraa, että verotulojen taso alenee sote-uudistuksen seurauksena merkittävästi vuonna 2023 ja alenee edelleen ns. verohäntien vaikutusten poistuessa vuonna 2024. Myös valtionosuusar- viossa on varauduttu valtionosuustason alenemiseen vuonna 2024. Muutos johtuu pääosin vuonna 2023 sote-uudistuksen yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden kustannusten ja tulojen tarkentumi- sesta sekä sen vuoksi valtionosuuteen tehtävistä korjauksista.

Kontiolahden suuret rakennusinvestoinnit saadaan päätökseen vuoden 2023 lopussa. Suurien rakennusin- vestointien seurauksena kunnan lainakanta tulee olemaan ennätyskellisen suuri seuraavien vuosien aikana. Mittaviin investointeihin kohdistuvat poistot tulevat näyttämään suurta roolia tulevina vuosina vaikuttaen käyttötalouden suunnitteluun.

Vuoden 2023 aikana on alettu sopeuttamaan kunnan menorakennetta. Toiminnallisten ja rakenteellisten uu- distuksien tekeminen on tullut ajankohtaiseksi ja uusista menoja lisäävistä toimista on pyritty pidättäyty- mään. Sopeuttamistoimenpiteitä on jatkettava kestävän ja terveen kuntatalouden turvaamiseksi myös tule- vina vuosina.

Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja

Jatkamme hyvää työntekijäkokemusta vahvistavaa työtä. Kilpailu osaavasta työvoimasta osassa ammattialoja on kiristymässä. Kunnassa tehdään tavoitteellista työskentelyä henkilöstön pitovoiman ja saatavuuden varmistamiseksi tulevina vuosina. Esihenkilö- ja johtamisosaamisen kehittämisen tavoitteena on valmentavan ja henkilöstön osallisuutta korostavan esihenkilötyön ja johtamisen toimintatyylin vahvistaminen ja edelleenjuurruttaminen. Vahvistamme jatkuvaa ja ketterää henkilöstön osaamisen kehittymistä ja henkilöstön uudistumista toiminnan uudistuviin tarpeisiin ja muuttuviin toimintaympäristöihin.

Lähivuosien ennusteet kuntataloudesta yleisesti, ja myös Kontiolahden kunnan osalta, ovat merkittävästi kireämmät kuin aiemmin, mikä tarkoittaa kunnan tuottamien palveluiden ja samalla myös henkilöstöresurssin tarkastelua muuttuneessa taloustilanteessa. Eläkepoistuman ja muun luontaisen henkilöstöpoistuman yhteydessä kunnan henkilöstön tehtävärakenteiden muutostarpeisiin tulee kiinnittää huomiota organisaation muuttuvien sisäisten tarpeiden ja ulkoisen toimintaympäristön muutosten näkökulmasta tarkastellen kriittisesti mahdollisten rekrytointien tehtäviä ja ammattinimikkeitä.

Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö

Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa vuoden 2023 alusta, jolloin kasvatus-, koulutus- ja vapaa-aikapalvelujen organisointi sekä kunnan elinvoimasta huolehtiminen ovat kuntien keskeisimmät tehtävät. Toimivia yhteistyömalleja hyvinvointialueen toimijoiden ja kunnan tarjoamien palvelujen välillä kehitetään edelleen ja siinä ollaan aktiivisesti mukana. Lasten ja nuorten mielenterveyden pulmiin ja oirehtimiseen tulisi kyetä vastaamaan ennakoivasti. Hyvinvointialue ei ole kyennyt järjestämään koulupsykologipalveluja säädösten mukaisesti. Tarve opiskeluhuollon palveluille on ollut kasvussa.

Vilkas koulutilarakentamisen aika on päättymässä vuoden 2023 lopussa, kun Lehmon koulun liikuntasali valmistuu. Perusopetuksen kehittäminen jatkossa painottuu enemmän opetuksen pedagogiikan ja etenkin perustaitojen kuten lukemisen, laskemisen ja kirjoittamisen oppimiseen. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä yhteisöllisyyden vahvistaminen yhdessä koulukiusaamista vähentävien toimien kanssa ovat osa kaikille turvallisen oppimisympäristön luomista.

Kontiolahden perusopetuksen oppilasmäärä kääntyi laskuun lukuvuoden 2023–2024 alusta. Perusopetuksessa alakouluikäisten määrän väheneminen johtuu alentuneesta syntyvyydestä ja muuttovoiton hiipumisesta. Yläkouluikäisten määrä kasvaa ennusteiden mukaan vuoteen 2025 asti. Varhaiskasvatuksessa lasten kokonaismäärät säilyvät jokseenkin ennallaan, mutta alle kolmivuotiaiden lasten osuuden kasvu ja kolmitoisen tuen järjestäminen kasvattavat resurssitarvetta.

Varhaiskasvatuspalvelujen tarpeen muutokset syntyvyyden, lainsäädännön, työllisyystilanteen tai kotihoidontuen käytön muuttuessa luo epävarmuutta palvelutarpeen kysynnän ennakoimiseen. Palveluiden tarjontaan vaikuttaa kunnallisen tarjonnan lisäksi yksityisten palveluntuottajien tarjonta. Varhaiskasvatuspalveluissa on varauduttava lapsimäärän muuttumiseen nopeallakin aikataululla. Palveluiden kysynnän mahdolliseen kasvuun varautumiseksi etenkin Lehmon alueella on syytä käynnistää suunnitteluprosessi.

Lukion opiskelijamäärä on ollut laskeva johtuen ammatillisen koulutuksen vetovoiman kasvusta ja Joensuuun sijaitseviin lukioihin hakeutuvien nuorten määrän lisääntymisestä. Kontiolahden lukio on pääsemässä alle 200 opiskelijoiden lukioden korotetun yksikkörahoituksen piiriin. Valtakunnallisesti on valmistelussa lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistus, jonka tavoitteena on rahoitusmalli, jolla kyetään vastaamaan nykyistä paremmin lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Hallitusohjelman mukaan pienten lukioden lisä uudistetaan tukemaan koulutuksen saavutettavuutta.

Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö

Strateginen yleiskaava ohjaa kunnan maankäytön suuria linjoja sekä tukee kunnan strategisia linjauksia. Strateginen yleiskaava määrittelee kunnan maankäytön tulevat kehittämisen painopisteet ja suunnat. Kaavan tavoitevuosi on 2040 ja aikajänne on yhdenmukainen seudullisten ja maakunnallisten suunnitelmien kanssa. Kunnan maapoliittiset ohjeet ohjaavat myös maankäytön prosesseja.

Joensuun seudun yleiskaavaan uusiminen käynnistetään viiden eri kunnan yhteistyönä. Maankäytön tiivistäminen ja kehittäminen Lehmon alueella on ollut useita vuosia maankäytön keskeisimpiä tavoitteita. Osayleiskaavan hyväksyminen mahdollistaa mm. keskustatoimintojen kehittämisen Lehmassa.

Maankäyttö- ja rakennuslaki on muuttumassa Rakentamislaki 1.1.2025 alkaen. Lakimuutos vaikuttaa merkittävästi rakennusvalvonnan toimintaympäristöön ja käytössä oleviin työkaluihin. Rakennusjärjestys uusitaan vuoden 2024 aikana.

Tavoitteenamme on luoda, ylläpitää ja kehittää Kontiolahdesta houkutteleva ympäristö niin nykyisille kuin tulevillekin asukkaille ja yrityksille. Kontiolahti on profiloitunut liikuntaa arvostavaksi ja siihen kannustavaksi kunnaksi. Uusia liikuntapaikkoja rakennetaan tulevaisuudessa kestävän kuntatalouden puitteissa. Olemassa olevaa liikuntapaikkaverkkoa kunnossapidetään tehokkaasti.

Vuonna 2024 kunnan elinvoimaisuutta halutaan edistää kasvua ja asennetta vahvistavilla toimenpiteillä. Kunnan asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, niihin vaikuttavien toimenpiteiden seuranta sekä terveyden ja hyvinvoinnin tarpeisiin vastaaminen hyvinvointisuunnitelman täytäntöönpanon keinoin on keskeistä.

Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö

Kunnan perustehtäväksi on noussut vahvemmin elinvoiman edistäminen ja elinkeinojen kehittäminen. Kunta on ottanut vahvaa roolia yritysten toimintaedellytysten turvaamisessa ja pyrkii vahvistamaan entisestään yritysten toimintaympäristöjen vetovoimaisuutta.

Päivitämme Kontiolahden yrittäjyyspolkua esi- ja perusopetuksesta toiselle asteelle. Jatkamme yrittäjyyskasvatusta kaikilla vuosiluokilla hyödyntäen seudullisen yrittäjyyskasvatuspolun tukimateriaalia sekä kehittämällä yhteistyötä paikallisten yrityskumppaneiden kanssa.

Kontiolahdella yritysneuvontaa ja yrityskehittämistä tarjotaan paikallisena palveluna. Kontiolahden kunta tekee tiivistä yhteistyötä elinkeinojen kehittämisessä Joensuun seudulla. Joensuun seudun kunnat osallistuvat elinkeinohankkeiden ideointiin, valintaan ja rahoittamiseen. Hankkeiden tavoitteena on parantaa elinkeinotoiminnan edellytyksiä Joensuun seudulla.

Kunnalla on kaksi tytäryhtiötä Kontiolahden Yrityspalvelu Oy ja Kontionloikka Oy, joiden keskeisin tehtävä on yritysten kasvun ja kehittämisen mahdollistaminen. Kontiolahden Yrityspalvelu Oy:n ensisijaisena tehtävänä on rakennuttaa ja vuokrata toimitiloja yrityksille kunnan alueella. Yhtiö etsii aktiivisesti toimitilaratkaisuja yrityksille. Kontionloikka Oy toimii kehittämissyhtiönä, jonka toimialaan kuuluvat yritysten kasvun edistäminen, elinkeinotoiminnan kehittäminen ja maksuttomien julkisten yrityspalvelujen tuottaminen kunnan alueella toimiville yrityksille sekä paikallisen matkailun kehittäminen ja matkailuinvestointien edistäminen. Kontionloikka Oy tuottaa asiakaslähtöisiä, tehokkaita ja nopeasti saatavilla olevia elinkeinopalveluita.

Kunta edistää asukkaiden hyvinvointia ja kunnan elinvoimaisuutta onnistuneilla työllistämistoimenpiteillä. Työllistämässä painopiste on erityisesti nuorten työttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden ennaltaehkäisemisessä ja vähentämisessä. Onnistuneilla työllistämistoimenpiteillä edistämme suoraan kuntalaisten hyvinvointia ja kunnan elinvoimaisuutta. Työttömyysasteemme on maakunnan alhaisin, mutta kokonaisuutena valtakunnan keskiarvon tasolla. Talousarviovuonna tavoitteenamme on edelleen kuntaosuuden kasvun pysäyttäminen ja kustannusten alentaminen.

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä siirtää julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuun valtiotoimijalta kunnille 1.1.2025. Uudistuksella tavoitellaan työllisyyden lisäämistä tuomalla palvelut osaksi kunnan elinvoimatehtävää. Vuoden 2024 aika valmistaudutaan Te-uudistuksen tuomiin muutoksiin.

3 TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN PERUSTELUT

Vuoden 2024 talousarviosuunnittelun pohjalla oli pääosin alkuperäinen talousarvio vuodelle 2023, jonka päälle oli huomioitu virka- ja työehtosopimuksien mukaiset palkankorotukset sekä osastoille asetetut säästö-tavoitteet.

Toimintatuotot (ulkoiset ja sisäiset) ovat 23,9 miljoonaa euroa. Toimintatuotot kasvavat ollen 0,3 miljoonaa euroa (1,4 %) suuremmat kuin vuoden 2023 muutetussa talousarviossa.

Toimintakulut ovat 67,0 miljoonaa euroa. Toimintakulut ovat -0,4 miljoonaa euroa (-0,6 %) pienemmät kuin vuoden 2023 muutetussa talousarviossa. Toimintakulujen lasku muodostuu osastojen tekemistä säästötoimista, työttömyysvakuutusmaksun alentumisesta ja vuonna 2023 maksettujen virka- ja työehtosopimuksien mukaisten kertaerien poistumisesta. Toimintakulut kasvavat 0,3 miljoonaa euroa (0,4 %) verrattuna vuoden alkuperäiseen talousarvioon.

Vuonna 2024 toimintakate on 43,1 miljoonaa euroa. Toimintakate pienenee eli nettomenot pienenevät 0,8 miljoonaa euroa (-1,7 %) verrattuna vuoden 2023 muutettuun talousarvioon.

3.1 TULOOPERUSTEET

Verotulot

Kunnallisvero

Kontiolahden kunnan verotulojen kehitys oli positiivista vuosina 2019–2022. Vuoden 2022 lopun tilanteessa tarkasteltuna viiden vuoden aikana verotulojen kasvu on ollut keskimäärin 4,0 prosentin luokkaa vuosittain. Vuonna 2022 kunnallisverotuotto kasvoi 8,1 % edellisvuoteen verrattuna. Muutetun talousarvion mukaan vuoden 2023 kunnallisverotuloksi arvioidaan 32,0 miljoonaa euroa. Lopulliseen vuoden 2023 toteutumaan vaikuttaa paitsi loppuvuoden verokehitys koko maan tasolla, myös verotilityksiin vuoden 2022 valmistuvan verotuksen perusteella tehtävät oikaisut valtion ja kuntaryhmän jako-osuuden osalta sekä kuntaryhmän sisällä yksittäisten kuntien osalta.

Kuntatalousohjelman mukaan kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan vuonna 2024 koko maan tasolla noin 9,7 mrd. euroa, mikä on noin 0,7 mrd. euroa vähemmän kuin vuonna 2023. Vuonna 2023 voimaan tullut sote-verouudistus alentaa kunnallisveron kertymää hieman vielä vuonna 2024. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat kehyskaudella hallitusohjelmaan liittyvät veromuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys. Kehyskauden verotuottoarvioihin sisältyvät ansiotuloveroperusteiden vuosittaiset indeksitarkistukset sekä pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman veromuutokset. Vuonna 2024 indeksitarkistuksen mitoitus muutetaan siten, että työttömyysvakuutusmaksun 0,2 prosenttiyksikön alennusta vastaava osuus kanavoidaan valtiolle Työllisyysrahastoon kohdistuvien säästöjen ohjaamiseksi valtion velkakehityksen taittamiseen. Lisäksi työntekijöiden työttömyysvakuutusmaksun 0,71 prosenttiyksikön alentaminen vuonna 2024 kasvattaa kunnallisveron tuottoa arviolta noin 56 miljoonalla eurolla.

Vuoden 2023 alusta kuntien verotulooperusteita muutettiin sote-uudistuksen voimaantulon myötä. Tulovero-prosentin leikkaus verovuodelle 2023 (-12,64 % -yksikköä) vuoden 2022 tasosta tehtiin samansuuruisesti kaikilta Manner-Suomen kunnilta. Tästä johtuen kunnallisverosta vähennettävä osuus pienenee huomattavasti ja samalla kunnallisveron efektiivisyys myös paranee (nimellisen ja efektiivisen veroasteen erotus). Vuoden 2024 alusta alkaen tuloveroprosentit tulee määrätä ja ilmoittaa 0,10 %-yksikön tarkkuudella. Näin ollen kaikkien kuntien tuloveroprosentit muuttuvat. Vuoden 2024 kunnallisveron tuottoon vaikuttavat veroperustemuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys.

Sote-uudistuksen vaikutukset verotuloihin eivät näy täysimääräisesti vielä vuonna 2023, koska tuolloin kunnille kertyy korkeamman veroprosentin mukaan kunnallisverotuloja aiemmilta verovuosilta. Verohännät nostavat vuoden 2023 verotilitystasoa. Verohäntien vaikutuksien poistuessa kunnallisverotulot laskevat vuodelle 2024. Kuntaliiton 9.10.2023 tekemän arvion mukaan vuonna 2024 kunnallisverokertymä alenee 6,6 % vuoteen 2023 nähden. Vuonna 2025 kunnallisverokertymän on arvioitu kasvavan 2,9 % ja 4,1 % vuonna 2026.

Vuoden 2024 kunnallisverotuottoon vaikuttavat hallitusohjemaan liittyvät veromuutokset ja veroperustemuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys. Kontiolahden kunnallisveroprosentti vuodelle 2024 on valtuuston päätöksen mukaan 8,4 % ja arvio kunnallisverokertymästä 26,9 milj. euroa. Muutos vuoden 2023 ennusteseen nähden on 5,0 %.

Kunnallisverokertymäksi vuodelle 2025 arvioidaan n. 27,5 miljoonaa euroa ja vuodelle 2026 n. 28,6 miljoonaa euroa vuoden 2024 kunnallisveroprosentilla.

Kiinteistöverot

Kontiolahden kiinteistöveroprosentit ovat keskiarvon alapuolella verrattuna koko maahan ja Pohjois-Karjalaan. Kiinteistöveron tuotoksi vuonna 2023 arviotiin 3,5 milj. euroa. Kiinteistöveron osuus kunnan verotuloista on noin 10,8 % vuonna 2023.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan maapohjan kiinteistöveron alaraja korotetaan 0,93 prosentista 1,30 prosenttiin vuodesta 2024 alkaen. Toimenpide edellyttää maapohjan veroprosentin eriyttämistä yleisestä kiinteistöveroprosentista. Jatkossa maapohjan kiinteistöveron vaihteluväli olisi 1,30–2,00 prosenttia. Muutos kasvattaa kuntien kiinteistöverotuloja koko maan tasolla arviolta noin 108 milj. eurolla vuodesta 2024 alkaen. Lisäksi pääministeri Orpon hallituksen ohjelmaan sisältyy kirjaus, jonka mukaan hallitus toteuttaa kiinteistöverotuksen uudistuksen, jolla korjataan kiinteistöjen verotusarvojen ja käypien arvojen eriytyminen toisistaan. Uudistus on tarkoitettu toteuttaa pitkällä siirtymäajalla siten, että kiinteistöveron muutokset ovat kohtuullisia kiinteistöjen omistajille.

Kontiolahden kiinteistöveroprosentit vuodelle 2024 (suluissa ala- ja ylärajat):

• yleinen kiinteistövero	1,03 %	(0,93–2,00 %)
• maapohjan kiinteistövero	1,30 %	(1,30–2,00 %)
• vakituinen asuinrakennus	0,45 %	(0,41–1,00 %)
• muu asuinrakennus	1,00 %	(0,93–2,00 %)
• voimalaitos	3,10 %	(0,93–3,10 %)
• yleishyödylliset yhteisöt	0 %	(0,00–2,00 %)
• rakentamaton rakennuspaikka	ei käytössä	(2,00–6,00 %)

Vuoden 2024 kiinteistöveron tuotoksi on arvioitu 3,7 miljoonaa euroa. Taloussuunnittelukaudella kiinteistövero- arvioidaan pysyvän suhteellisen samalla tasolla.

Yhteisövero

Vuonna 2023 voimaan tuleen sote-uudistuksen myötä kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pienennettiin yhdellä kolmasosalla. Kuntaryhmän jako-osuus vuonna 2023 on 23,91 %. Vuonna 2022 kuntien jako-osuus oli 33,76 %. Kuntaryhmän jako-osuuteen vaikuttaa myös muut veroperustemuutosten vaikutukset.

Kuntatalousohjelman mukaan kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan noin 1,9 mrd. euroa vuonna 2024, mikä on noin 170 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2023. Kehyskaudella veron tuoton arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 4,1 prosentin vuosivauhtia. Maapohjan kiinteistöveron alarajan korotus pienentää kuntien yhteisöverokertymää vuonna 2024 noin 1 milj. eurolla ja maksuunpanoa vuositasolla noin 2 milj. eurolla. Lisäksi vuonna 2024 tapahtuva työnantajan työttömyysvakuutusmaksun alentaminen 0,72 prosenttiyksiköllä arvioidaan kasvattavan kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta noin 28 miljoonalla eurolla. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan hallitus pitää yhteisöverokannan kilpailukykyisellä tasolla.

Sote-uudistuksen vaikutus yhteisöverotuloihin ei näy täysimääräisesti vuonna 2023, koska tuolloin kunnille kertyy vielä veroja korkeamman jako-osuuden mukaisesti aiemmilta verovuosilta. Kuntaliiton 9.10.2023 antaman arvion mukaan vuoden 2024 yhteisöverokertymä alenee ns. verohäntien poistumisen myötä 10,0 % vuoteen 2023 nähden. Vuonna 2025 yhteisöverokertymän ennustetaan kasvavan 7,2 % ja 2,1 % vuonna 2026.

Vuonna 2023 yhteisöveron tuotoksi on arvioitu 3,0 miljoonaa euroa. Kontiolahden kunnan yhteisöverokertymäksi vuodelle 2024 arvioidaan 2,4 miljoonaa euroa ja 2,5 miljoonaa vuodelle 2025. Yhteisöveron osuus

kunnan verotuloista on noin 7,3 % vuonna 2024.

Verotulot	TP 2022	TA 2023	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
		alkuper.	muutettu			
Kunnallisvero	54 493	24 560	25 560	26 850	27 500	28 600
Kiinteistövero	3 134	3 250	3 450	3 650	3 650	3 650
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 008	2 670	2 970	2 400	2 480	2 530
	61 635	30 480	31 980	32 900	33 630	34 780

Taulukko 3. Verotulojen määrät verotulolajeittain.

Valtionosuudet

Vuoden 2024 valtionosuusarvio perustuu valtion talousarvioehdotukseen ja Kuntaliiton sekä Valtiovarainministeriön ennakkolisiin valtionosuuslaskelmiin.

Sote-uudistuksen myötä kunnan peruspalvelujen valtionosuuksien kriteerit muuttuivat. Uudistuksen jälkeen kunnan peruspalvelujen valtionosuuden perusteena ovat esi- ja perusopetuksen ja yleisten kirjastojen laskennalliset kustannukset sekä asukaskohtaisen taiteen perusopetuksen ja kuntien yleisen kulttuuritoimen laskennalliset perusteet. Sosiaali- ja terveystalouden menot poistuivat kuntien valtionosuuslaskennasta.

Sote-tehtävien siirtyessä pois kunnilta suurin osa peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kautta jaettava rahasta määräytyy alle 16-vuotiaiden ikäluokkien perustella. Peruspalvelujen valtionosuus saadaan vähentämällä kuntakohtaisesta laskennallisten kustannusten yhteismäärästä kunnan omarahoitusosuus, joka on kaikille kunnille asukasta kohden yhtä suuri. Näiden perusteiden lisäksi kunnille myönnetään valtionosuutta lisäosien perusteella. Soteuudistuksen myötä lisäosat muuttuivat. Aiemmin lisäosat olivat syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus ja saamelaisuus. Koska kunnilla on muutoksen jälkeen edelleen tärkeä rooli myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä sosiaali- ja terveysmenojen ennaltaehkäisyssä, valtionosuusjärjestelmään lisättiin uutena kriteerinä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosaa. Toinen uusi kriteeri on asukasmäärän kasvuun perustuvaa lisä, jolla vastataan väestömäärän kasvun aiheuttamiin palvelutarpeiden lisäyksiin. Peruspalvelujen valtionosuuden osana otetaan huomioon myös verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus. Tasausraja on 100 %, mutta tasauslisässä on 10 %:n omavastuu. Tasausvähennys on 10 %. Voimalaitosten osalta tasauksessa huomioidaan vain ydinvoimalaitokset, ja niiden veroprosentteina käytetään tasauksen laskennassa yleistä (keskimääräistä) kiinteistöveroprosenttia.

Sote-tehtävien siirryttyä pois kunnilta valtionosuusjärjestelmään tuli toistaiseksi pysyvä, sote-kustannusten ja -tulojen siirrosta johtuvan muutoksen rajoitin. Rajoittimessa ei huomioida valtionosuusjärjestelmän varsinaisia uusia kriteerimuutoksia, vaan pelkästään puhtaasti sote-tehtävien siirrosta aiheutuvat taloudelliset muutokset. Toisin sanoen rajoitin määritetään niin kutsutulla ”poikkileikkaushetkellä”, kun järjestämistä vastuu siirtyi vuodenvaihteessa 2022–2023.

Sote-siirron muutosrajoittimen lisäksi suuria kuntakohtaisia muutoksia tasataan porrastetulla siirtymäkaudella sekä sen jälkeen toistaiseksi pysyvällä siirtymätasauksella. Siirtymätasauksen määrää alennetaan vuosittain siten, että muutos rajataan +/-15 euroon/asukas per vuosi. Viidentenä vuonna muutos on enintään +/-60 euroa/asukas, joka jää toistaiseksi pysyvänä voimaan. Näin uudistuksesta aiheutuva kunnan tasapainon muutos on pysyvästi enintään +/-60 euroa/asukas.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on koko maan tasolla vuonna 2024 noin 2,6 mrd. euroa. Valtionosuudet kasvavat vuonna 2025 toteutuvat TE-uudistuksen myötä. Te-palveluiden järjestämistä vastuu siirtyessä kunnille kasvaa myös kuntien työttömyysturvan rahoitusosuus.

Kuntien valtionosuutta kasvattavat eniten indeksikorotus, joka on 2,2 %, ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys noin 53 milj. euroa. Hallitusohjelman mukaisesti valtionosuuden indeksikorotukseen tehdään yhtä prosenttiyksikköä vastaava vähennys vuosina 2024–2027. Vuonna 2024 vähennys pienentää valtionosuutta

noin 24 miljoonalla. Valtionosuutta kasvattavat uudet ja laajenevat tehtävät, B1-kielen opetuksen lisääminen yhdellä vuosiviikkotunnilla (+ 4,1 milj. euroa), sitouttava koulu yhteistyö (4,7 milj. euroa) sekä oppivelvollisuuden laajentaminen (0,5 milj. euroa). Lisäksi valtionosuuden tasossa on otettu huomioon vähennys varhaiskasvatuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmiin liittyen (-0,25 milj. euroa).

Merkittävin muutos valtionosuuksissa koskee kunnilta hyvinvointialueille siirtyvien kustannusten ja rahoituksen tarkistamista vuoden 2024 talousarviossa vastaamaan kuntien vuoden 2022 tilinpäätösten mukaisia hyvinvointialueille siirtyneitä kustannuksia ja tuloja. Sote-tehtävien siirrosta aiheutuvien taloudellisten muutosten vaikutus on huomioitu vuoden 2023 valtionosuuksissa vuoden 2021 tilinpäätös- ja vuoden 2022 talousarviotietojen perusteella. Siirtolaskelman tarkistamisen takia kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta siirretään vuodesta 2024 alkaen hyvinvointialueiden rahoitukseen 205 milj. euroa. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistetaan lisäksi 64 milj. euron pysyvä vähennys liittyen kuntien verotuskustannusten alenemiseen sote-uudistuksen yhteydessä. Lisäksi talousarvion laadintahetkellä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti siirtyvien kustannusten ja rahoituksen vuoden 2023 erotus korjataan jälkikäteen tekemällä kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen vähennys vuosina 2024 ja 2025. Siirtolaskelmat tarkistetaan kuntakohtaisesti, joten kuntakohtaiset muutokset poikkeavat merkittävästi toisistaan. Tuoreimpien tietojen mukaan vuodelle 2024 kohdistuvaa takaisinperintää lykätään vuodelta 2024 ja 2025 vuosille 2025–2027.

Vuonna 2024 ei oteta huomioon valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta. Peruspalvelujen valtionosuuslaissa olevan siirtymäsäännöksen mukaan kustannustenjaon tarkistus tehdään seuraavan kerran valtion vuoden 2025 talousarvion yhteydessä.

Lokakuussa julkaistujen tietojen mukaan kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 22,09 prosentista 21,92 prosenttiin vuonna 2024. Muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 0,07 %-yksikköä liittyen uusien ja laajenevien tehtävien toteuttamiseen siten, että valtionosuus on 100 %. Indeksissästö puolestaan alentaa valtionosuusprosenttia 0,24 %-yksikköä.

Valtionosuuksiin sisältyvät veroperustemuutosten kompensatiot esitetään valtiontalousarviossa valtionosuuksista omalla momentillaan. Koko maan tasolla korvaukset ovat vuonna 2024 yhteensä 861 milj. euroa. Kuntien saama veroperustemuutosten kompensatioiden määrä laskee sote-uudistuksen myötä, kun noin 70 % kuntien verotulomenetysten korvauksista siirrettiin hyvinvointialueiden rahoitukseen.

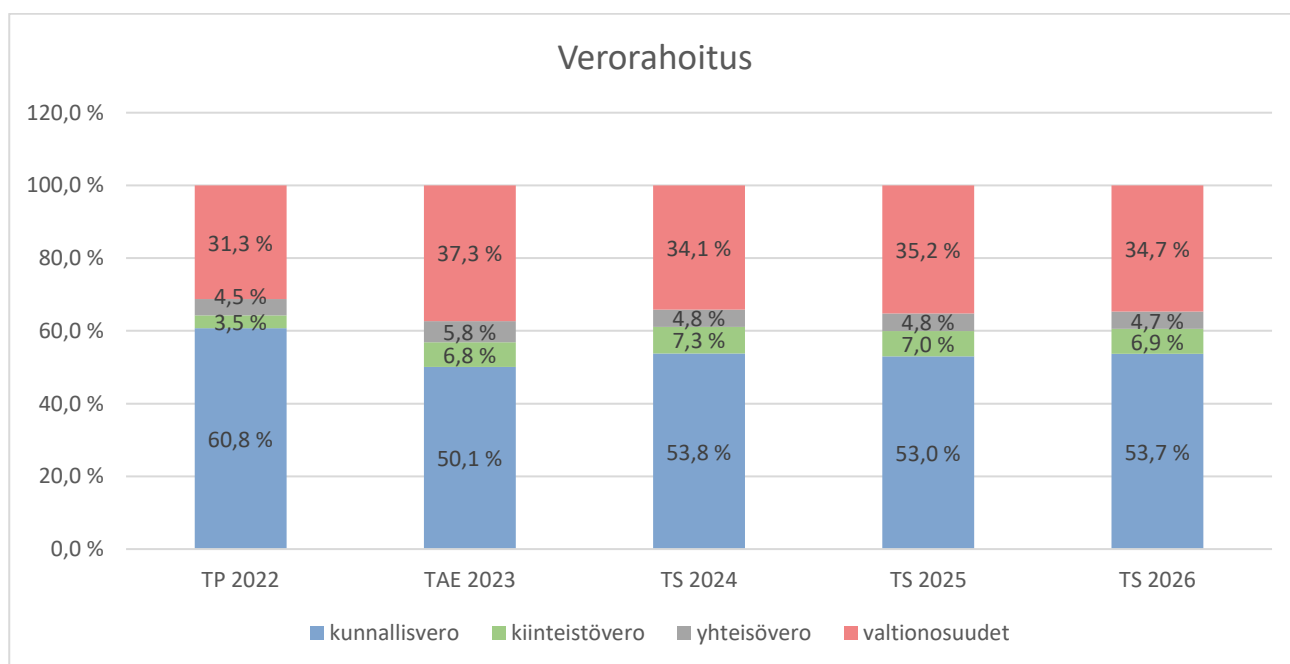
Valtiovarainministeriön 10.10.2023 julkaisemien laskelmien mukaan Kontiolahden kunnan vuoden 2024 peruspalveluiden valtionosuuksien määräksi on arvioitu 16,6 miljoonaa euroa ja veroperustemuutoksien kompensatioksi 2,0 miljoonaa euroa. Peruspalvelujen valtionosuuden ohella kunnan kokonaisvaltionosuuksien määrään vaikuttaa opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuus. OKM:n valtionosuus on arvioitu vuoden 2023 tason mukaisesti -1,7 miljoonaa euroa. Valtionosuuksien määräksi on arvioitu yhteensä 17,0 miljoonaa euroa vuodelle 2024. Valtionosuudet laskevat merkittävästi sote-uudistuksen jälkikäteistarkastuksen takia yhteensä 2,0 miljoonaa euroa eli -10,6 %. Valtionosuuksien merkittävän laskun myötä kunnan verotulojen osuus on yhä merkittävämpi toiminnan rahoittamiseksi.

Vuoden 2025 valtionosuusiksi arvioidaan tässä vaiheessa kertyvän 18,3 miljoonaa euroa. Arviossa on huomioitu TE-uudistuksen vaikutukset kuntien valtionosuuksiin vuodesta 2025 alkaen. Talousarviota on valmisteltu useiden epävarmuustekijöiden keskellä, jonka vuoksi tulevien vuosien valtionosuuksien arviota voidaan pitää suuntaa antavina.

Talousarviovalmistelun loppuvaiheessa kunnille tuli tietoon, että kuntien valtionosuudet tulevat toteutumaan huomattavasti aiempia valtionosuuslaskelmia heikompana. Valtionosuusmuutoksen taustalla on vuoden 2023 alusta tapahtunut sosiaali- ja terveys- sekä pelastuspalveluiden siirto hyvinvointialueille. Sote-siirron rahoitusmallin mukaisesti kunnilta sote-uudistuksen yhteydessä siirrettävät tulot tarkistetaan lopullisesti vuoden 2022 tilinpäätöstietojen ja vuoden 2022 valmistuneen verotuksen tietojen perusteella. Vuoden 2024 varsinaisessa talousarviossa pysyväksi valtionosuuden vähennykseksi arvioitiin 224 miljoonaa ja vuotta 2023 koskeva osuus 112 miljoonaa euroa. Verotuksen valmistuminen muuttaa vuoden 2024 valtionosuuksia siten, että pysyvä vähennys kuntien valtionosuuksiin kasvaa yhteensä 501 miljoonaan euroon. Vuotta 2023 koskeva määräaikainen osuus vuodelle 2024 kasvaa yhteensä 250 miljoonaan euroon.

Maanantaina 20.11.2023 valtiovarainministeriö julkaisi tiedotteen, jonka mukaan valtiovarainministeriö valmistele parhaillaan täydentävää hallituksen esitystä kunnan peruspalvelujen valtionosuuslain muuttamisesta. Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle 23. marraskuuta. Esityksen mukaan vuotta 2023 koskeva jälkikäteinen valtionosuusvähennys siirrettäisiin vuosien 2024 ja 2025 sijasta tehtäväksi vuodesta 2025 lukien ja jaettaisiin kolmelle vuodelle 2025–2027 (57 §:n 4 mom.). Lisäksi vuodelle 2024 valtionosuuteen ehdotetaan 192 miljoonan euron määräaikaista lisäystä (34,70 euroa asukasta kohden). Määräaikaisella lisäyksellä on tarkoitus kattaa vuodelle 2024 kohdistuva pysyvä valtionosuusleikkaus. Vastaava määrä valtionosuutta vähennettäisiin määräaikaisella vähennyksellä vuosina 2025–2027, vuosittain 64 miljoonaa (11,57 euroa asukasta kohden).

Päivitettyjä kuntakohtaisia valtionosuuslaskelmia ei ole ollut saatavilla talousarvion laatimisen aikana. Talousarvio on laadittu valtiovarainministeriön 10.10.2023 julkaisemiin valtionosuuslaskelmiin pohjautuen. Kuntakohtaisten lukujen tarkentuessa taloussuunnitelmavuosille 2024–2026 tuodaan ne valtuustoon käsitte-lyyn.

Kuvio 8. Verorahoituksen prosentuaalinen jakauma.

Maksut ja taksat

Talousarviossa maksutuottojen osuus kunnan ulkoisista toimintatuotoista on 10,1 prosenttia. Vuonna 2022 se oli 10,3 prosenttia. Maksutuottojen kehitykseen vaikuttavat päivähoitomaksutulojen pieni kasvu.

3.2 MENOPERUSTEET

Henkilöstömenot

Talousarvion valmistelu- ja päätösvaiheessa kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa huhtikuulle 2025: Henkilöstömenojen budjetoinnissa on huomioitu 2,5 prosentin palkankorotus syyskuun 2023 palkkoihin verrattuna vuodelle 2024 ja 3,0 prosentin palkankorotus suunnitelmavuosille 2025–2026. Palkka-perusteiset eläkemaksuprosentit sekä sairausvakuutusmaksut ja työttömyysvakuutusmaksut alenevat vuoden 2023 tasosta. KuEl:n alaisten palkkojen sivukulujen arvioidaan olevan 19,98 % ja VaEl:n alaisten palkkojen 19,64 %.

Muut erät

Kontiolahden kunnan osuuden verotuskustannuksista on arvioitu olevan 155 000 euroa vuonna 2023, vuodelle 2024 verotuskustannukset kasvavat 11,0 % ollen ennakkotiedon mukaan 172 000 euroa.

Vuoden 2023 alusta ennen vuotta 2005 kattuneisiin eläkkeisiin perustunut ns. eläkemenoperusteinen

maksu poistui hyvinvointialueuudistuksen myötä. Maksu korvattiin uudella tasausmaksulla, joka jakautuu kuntien ja hyvinvointialueiden kesken. Kuntien saama osuus jaetaan kuntien kesken samassa suhteessa kuin ne saavat verorahoitusta. Kevan antaman ennakoarvion mukaan Kontiolahden kunnalle kohdistuvan tasausmaksun suuruus on 804 000 euroa vuonna 2024. Vuonna 2023 tasausmaksun suuruus on noin 703 000 euroa, eli kustannukset nousevat 14,3 %. Vuodelle 2024 kohdistuva tasausmaksu vahvistetaan loppuvuodesta 2024, jolloin lopullinen tasausmaksun suuruus voi tarkentua. Maksu kohdennetaan kokonaisuutena hallinnon alle, josta se jaetaan sisäisten erien yhteydessä osastoille.

Sisäiset vuokrat

Vuoden 2024 keskeisimmät muutokset toimitiloihin ja niiden ylläpitoon ovat:

1. Varparannan aluepalvelukeskuksen rivitalojen taloteknisesti kylmilleen laitto.
2. Kirkonkylän vanhan terveyskeskuksen kylmilleen laitto (eläinlääkäritoiminnan siirtyminen Kiveläntien uudiskohteeseen, Kontiolahden vuokrataloille).
3. Lehmon yhtenäiskoulun käyttöönotto, kokonaisuutena. Liikuntahalli valmistuu vuoden 2023 loppuun.
4. Kiviniemen päärakennuksen käyttöönotto. Valmistuminen vuoden 2023 loppuun.
5. Onttolan rajan liikuntasalin ja maa-alueen kauppa Senaatin kanssa.

Sisäiset vuokrat sisältävät lämmön, sähkön ja veden. Vuokraan kuuluvat rakennusten ja alueiden normaali kunnossapito, kiinteistönhoito sekä normaalia kunnossapitoa suuremmat korjaukset, jotka eivät vielä ylitä investointirajaa. Tämän lisäksi vuokra pitää sisällään pääomavuokran (poistojen) osuuden. Sisäisten vuokrien laskentaperusteena toimivat kiinteistöihin kohdistuvat kokonaiskustannukset, jotka jaetaan rakennusten pinta-alalla ja kuukausilla. Näin saadaan laskettua kuukausikohtainen neliövuokra käytössä olevien neliöiden mukaan osastoille.

Rahoituserät

Rahoitusmenoissa on varauduttu pitkä- ja lyhytaikaisten lainojen korkomenoihin. Korkomenoissa on varauduttu korkotason kasvuun. Korkotason nousu vaikuttaa uusiin lainoihin sekä nykyisen lainakannan vaihtuvakorkoisten lainojen osuuteen. Kunnan lainakanta vuoden 2023 lopussa on 61,2 miljoonaa euroa, ellei loppuvuoden aikana jouduta vielä nostamaan talousarviolainaa hyvinvointialueelle maksettavaksi tuleviin palkkaharmonisaatiosta aiheutuneisiin kuluihin. Lainakannasta noin 35 % osuus on vaihtuvakorkoisia lainoja. Rahoitustuloissa ja -menoissa on huomioitu vesilaitoksen maksama korvaus peruspääomasta.

Taloussuunnitelmavuodet ja taloussuunnitelmakausi

Taloussuunnitelmavuosien osalta toimintakatteessa on huomioitu palkkakustannusten kasvu sekä te-uudistuksen tuomat muutokset toimintakuluihin ja valtionosuuksiin. Suunnitelmavuosissa on pyritty huomiomaan talousarvion laadintahetkellä tiedossa olevat suunnitelmavuosia koskevat muutokset toiminnan ja talouden osalta. Talousarviovalmistelun loppuvaiheessa kunnille tuli tietoon, että kuntien valtionosuudet tulevat toteutumaan huomattavasti aiempia valtionosuuslaskelmia heikompana erityisesti suunnitelmavuosien 2025–2026 osalta. Uusimpia laskelmia ei ole ollut käytettävissä talousarvion laadintahetkellä. Taloussuunnitelmavuosien 2025-2026 valtionosuusarviot tulevat näin ollen poikkeamaan lopullisista valtionosuuslaskelmista.

Kuluvan vuoden tulos on muodostumassa lähelle nollaa. Vuoden 2022 tilinpäätöksessä kumulatiivista ylijäämää oli 17,1 milj. euroa. Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024–2026 muodostuu kokonaisuudessaan alijäämäiseksi, mutta kumulatiivisen ylijäämän arvioidaan olevan taloussuunnittelukauden lopussa 13,6 miljoonaa euroa.

3.3 INVESTOINNIT

Kontiolahden kunnan investoinnit ovat olleet hyvin korkealla tasolla viime vuosina. Vuosien 2019–2023 nettoinvestointien suuruus on n. 61,5 miljoonaa euroa. Vuodesta 2024 lähtien suunnitelman mukaiset poistot kattavat nettoinvestoinnit. Vuonna 2022 vuosikate riitti juuri kattamaan suunnitelman mukaiset poistot. Koko taloussuunnittelukaudella vuosikate ei riitä kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja.

Vuodelle 2024 kohdistuu 3,9 milj. euron investointitarpeet, jotka painottuvat pääosin talonrakentamiseen,

kunnallistekniikkaan ja vesihuoltoon. Vuoden 2024 aikana rakennetaan Lehmon yhtenäiskoulun piha-aluetta. Talonrakennusinvestoinneissa varaudutaan vain välttämättömiin peruskorjausinvestointeihin. Kuntateknii-
kassa varaudutaan erilaisiin tie- ja vesihuoltohankkeisiin sekä ampumahiihtostadionin valojen uusimiseen, sillä edellytyksessä, että hankkeeseen saadaan vähintään 80 % suuruinen ulkopuolinen rahoitus. Koko taloussuunnitelmakauden investointien arvioidaan olevan noin 12,3 miljoonaa euroa, joista talonrakennusinvestointien osuus on 4,6 milj. euroa ja kunnallistekniikan sekä vesilaitoksen osuus 6,1 milj. euroa.

Taloussuunnitelmakauden lopussa suunnitelman mukaisten poistojen arvioidaan olevan -6,5 miljoonaa euroa vuodessa, milloin suunnitelman mukaiset poistot ovat kasvaneet 37 prosenttia vuoteen 2020 verrattuna. Suuret suunnitelman mukaiset poistot rasittavat kunnan käyttötaloutta merkittävästi lähivuosina.

3.4 VIERAS PÄÄOMA

Mittavien investointien kautta olemme panostaneet palveluihin ja kehittäneet kunnan toimintaympäristöjä. Taloussuunnitelmakaudella arvioidaan lainakannan kääntyvän laskuun, kun mittavat investointiprojektit on saatettu loppuun vuoden 2023 aikana. Lainakannan arvioidaan laskevan 2,4 miljoonaa euroa taloussuunnittelukaudella. Aasukokohtaisen lainamäärän arvioidaan olevan suunnitelmakauden lopussa noin 3 880 euroa /asukas.

Pitkäaikaisen korollisen lainan määrä on kasvanut merkittävästi viime vuosina. Vuoden 2019 lopussa lainakanta oli 39,8 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 lopussa pitkäaikaisen korollisen lainan määrän arvioidaan olevan 61,2 miljoonaa euroa, mikäli loppuvuoden aikana ei jouduta nostamaan uutta pitkäaikaista lainaa hyvinvointialueelle maksettaviin palkaharmonisaatio kuluihin. Taloussuunnittelukauden lopussa pitkäaikaisen korollisen lainan määrän arvioidaan olevan 58,8 miljoonaa euroa. Lainakanta kasvaa vuoden 2019 tilinpäätökseen verrattuna 47,7 %.

Lainakannan voimakas kasvaminen viime vuosina pitää sisällään huomattavaa korkoriskiä tuleville vuosille. Vuonna 2022 ulkoiset korkokulut olivat 0,66 miljoonaa euroa ja vuonna 2024 korkokulujen arvioidaan olevan 1,5 miljoonaa euroa. Kasvun ollen 123 %.

Suunnitelman mukaiset lainojen lyhennykset vuonna 2024 ovat 7,8 miljoonaa euroa. Uutta pitkäaikaista lainaa otetaan vuonna 2024 enintään 7,8 miljoonaa euroa. Talousarviossa varaudutaan myös uuden lainan aiheuttamiin lainan lyhennyksiin.

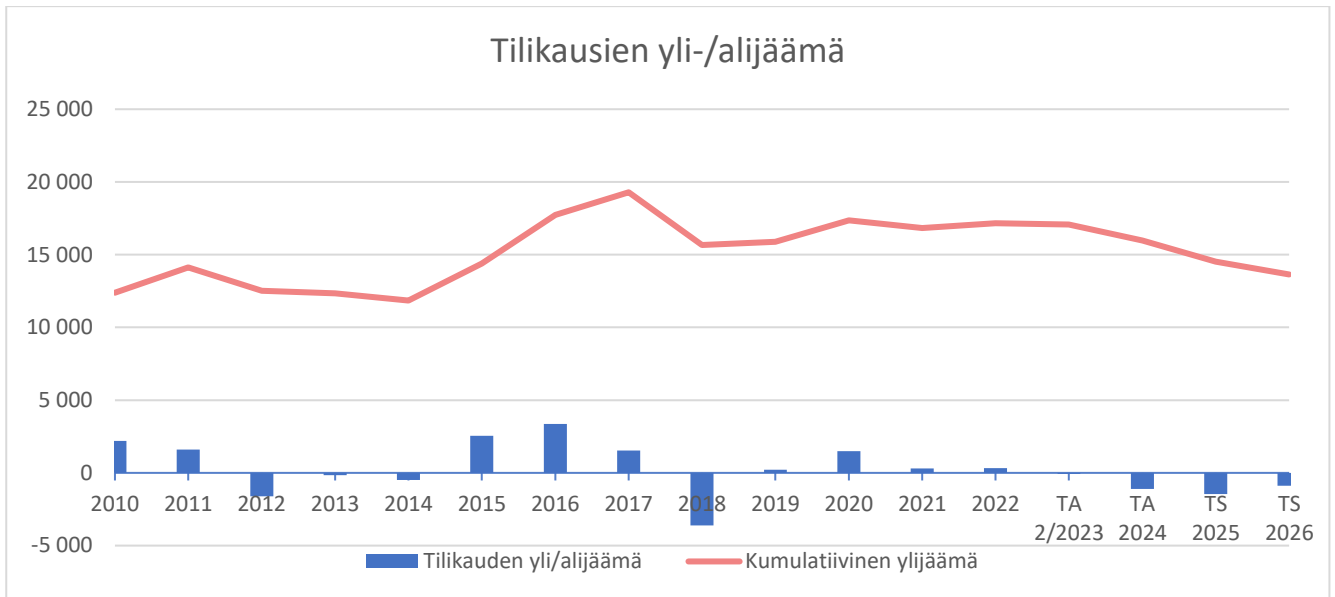
Taloussuunnittelu 2024-2026

1000 € (ulkoinen)	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2/2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	10 611	11 485	10 920	9 091	8 715	8 715	8 715
Toimintakulut	-83 773	-88 229	-94 633	-52 945	-51 816	-54 171	-55 051
Toimintakate	-73 162	-76 744	-83 714	-43 854	-43 101	-45 456	-46 336
Verotulot	54 019	57 005	61 635	31 980	32 900	33 630	34 780
Valtionosuudet	29 871	26 448	28 059	19 040	17 030	18 300	18 500
Rahoituserät	-90	-108	-275	-688	-1 211	-1 400	-1 650
Vuosikate	10 638	6 601	5 706	6 478	5 618	5 074	5 294
Poistot ja arvonalentumiset	-4 731	-5 988	-5 690	-6 867	-7 035	-6 835	-6 485
Tilikauden tulos	5 907	613	16	-389	-1 417	-1 761	-1 191
Muut erät	80	-4 315	305	316	305	305	305
Varausten muutos	-4 500	4 000	0	0	0	0	0
Yli/alijäämä	5 987	298	322	-73	-1 111	-1 455	-886

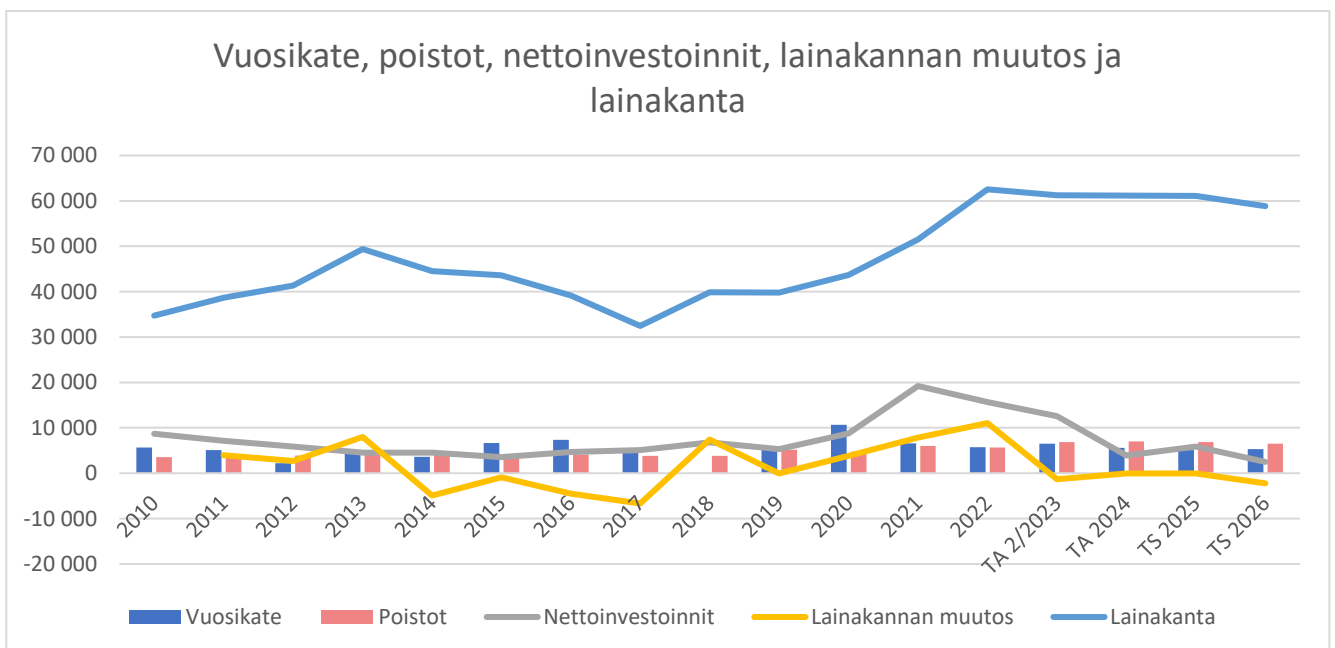
Kumulatiivinen yli/alijäämä	17 367	16 834	17 156	17 083	15 972	14 517	13 631
Investoinnit netto	-8 748	-19 213	-15 659	-12 605	-3 890	-5 905	-2 500
Lainakanta*	43 673	51 507	62 548	61 216	61 180	61 107	58 844
Lainat €/asukas*	2 687	3 425	4 127	4 037	4 030	4 026	3 880
Vuosikate €/asukas	349	439	377	427	370	334	349
Vuosikate/Poistot %	224,9	110,2	100,3	94,3	79,9	74,2	81,6
Tuloveroprosentti	20,5	20,5	20,5	7,86	8,4	8,4	8,4
Yleinen kiinteistövero	0,93	0,93	0,93	1,03	1,03	1,03	1,03
Maapohjan kiinteistövero					1,30	1,30	1,30
Vakituisen asunnon kiinteistövero	0,41	0,41	0,41	0,45	0,45	0,45	0,45
Muiden asuinrakennusten kiint.vero	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Voimalaitosten kiinteistövero	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10
Asukasluku	14 857	15 040	15 154	15 165	15 181	15 178	15 164

* ennuste lainakannasta vuoden 2023 lopussa, mikäli loppuvuodesta 2023 ei nosteta uutta pitkäaikaista lainaa.

Muutos %	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2/2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintakate	1,9 %	4,9 %	9,1 %	-47,6 %	-1,7 %	5,5 %	1,9 %
Verotulot	2,5 %	5,5 %	8,1 %	-48,1 %	2,9 %	2,2 %	3,4 %
Valtionosuudet	22,4 %	-11,5 %	6,1 %	-32,1 %	-10,6 %	7,5 %	1,1 %
Rahoituserät	-37,5 %	20,0 %	154,2 %	150,5 %	76,0 %	15,7 %	17,9 %

Kuvio 9. Tilikausien yli-/alijäämän kehitys vuodesta 2010 alkaen.

Kuvio 10. Talouden avainlukujen kehitys vuodesta 2010 alkaen.

Rahoituslaskelma	TP 2022	TA 2/ 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toiminnan rahavirta	5 238	6 029	5 218	4 674	4 894
Vuosikate	5 706	6 478	5 618	5 074	5 294
Tulorahoituksen korjauserät	-468	-450	-400	-400	-400
Investointien rahavirta	-14 915	-12 215	-3 490	-5 505	-2 100
Investointimenot	-15 918	-13 755	-5 417	-5 935	-2 530
Rahoitusosuudet investointimenoihin	250	1 070	1 497	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	752	470	430	430	430
Toiminnan ja investointien rahavirta	-9 677	-6 187	1 728	-831	2 794
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	11 041	7 557	-36	-72	-2 264
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000	16 000	7 800	7 500	5 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 113	-8 443	-7 836	-7 572	-7 264
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-846	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	-830				
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 350	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	13 560	7 557	-36	-72	-2 264
Vaikutus maksuvalmiuteen	3 883	1 371	1 692	-903	530

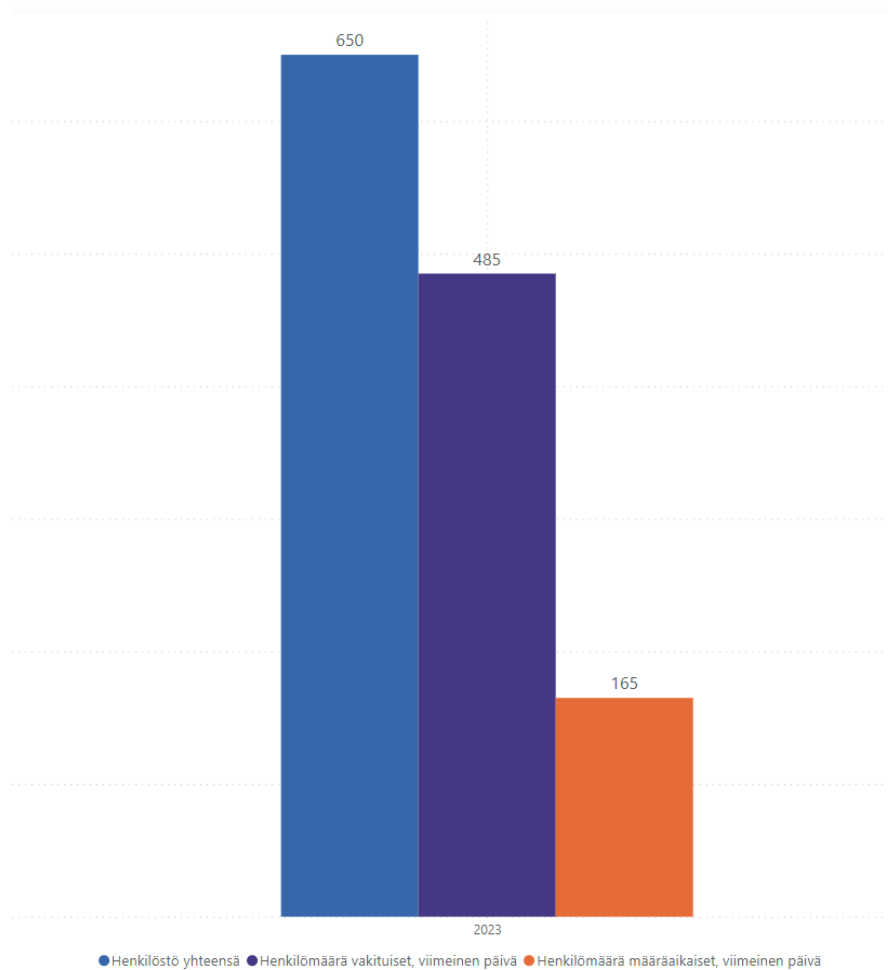
3.5 HENKILÖSTÖ

Kunta työllisti syyskuun 2023 lopussa 650 työntekijää (syyskuu 2022: 654). Hallinto-osastolla työskenteli syyskuun lopussa 26 työntekijää, joka sisältää hallinnon henkilöstön lisäksi työllisyyspalvelujen henkilöstön. Sivistosastolla työskenteli 497 työntekijää ja teknisellä osastolla 127 työntekijää. Lukuihin sisältyy työllistetyt.

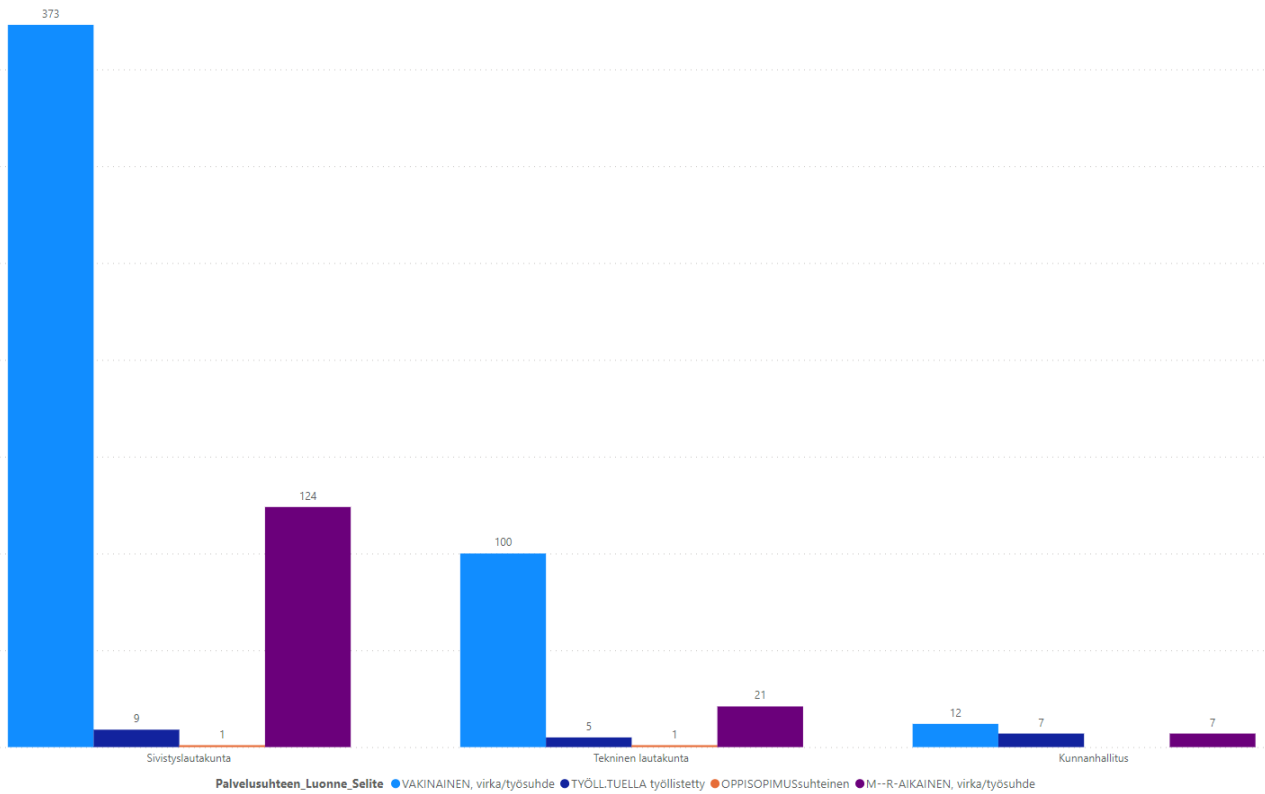
Naisia oli henkilöstöstä 507 ja miehiä 143 (syyskuu 2022: naisia 518 ja miehiä 136). Henkilöstön keski-ikä oli syyskuun lopussa 45,81 vuotta (syyskuu 2022: 45,45 vuotta). Vakituksessa palvelussuhteessa työskenteli syyskuun lopussa 485 työntekijää eli 74,6 % henkilöstöstä (syyskuu 2022: 458 eli 70,0 % henkilöstöstä).

Toimielin	Henkilömäärä	Miesten lkm	Naisten lkm	Ikä
⊕ Kunnanhallitus	26	8	18	50,54
⊕ Sivistyslautakunta	497	81	416	45,17
⊕ Tekninen lautakunta	127	54	73	47,32
Yhteensä	650	143	507	45,81

Taulukko 4. Kunnan henkilöstömäärä, miesten ja naisten lukumäärä sekä keski-ikä, lähde: Kuntamaisema 10.10.2023

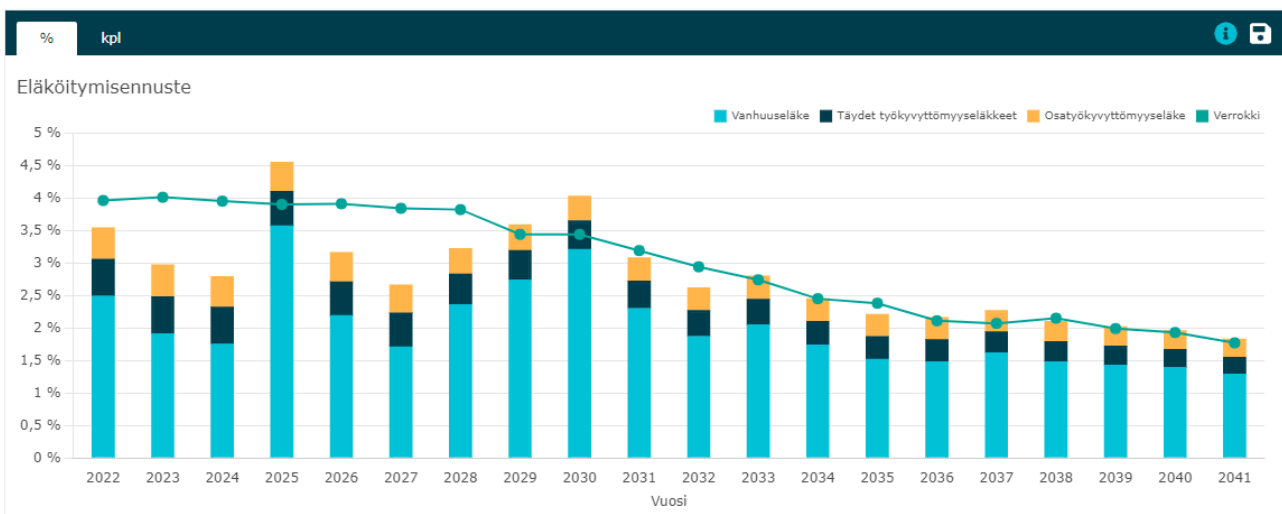
Kuvio 11. Kunnan henkilöstömäärä yhteensä sekä vakituiset ja määräaikaiset, lähde: Kuntamaisema 10.10.2023

Kuvio 12. Vakituiset ja määräaikaiset toimitelimitään 30.9.2023, lähde: Kuntamaisema 10.10.2023. Tällä raportilla henkilö voi olla kaksi kertaa, jos hänellä on sekä vakituinen palvelussuhde (josta palkaton poissaolo) että määräaikainen palvelussuhde kunnassa muussa tehtävässä.

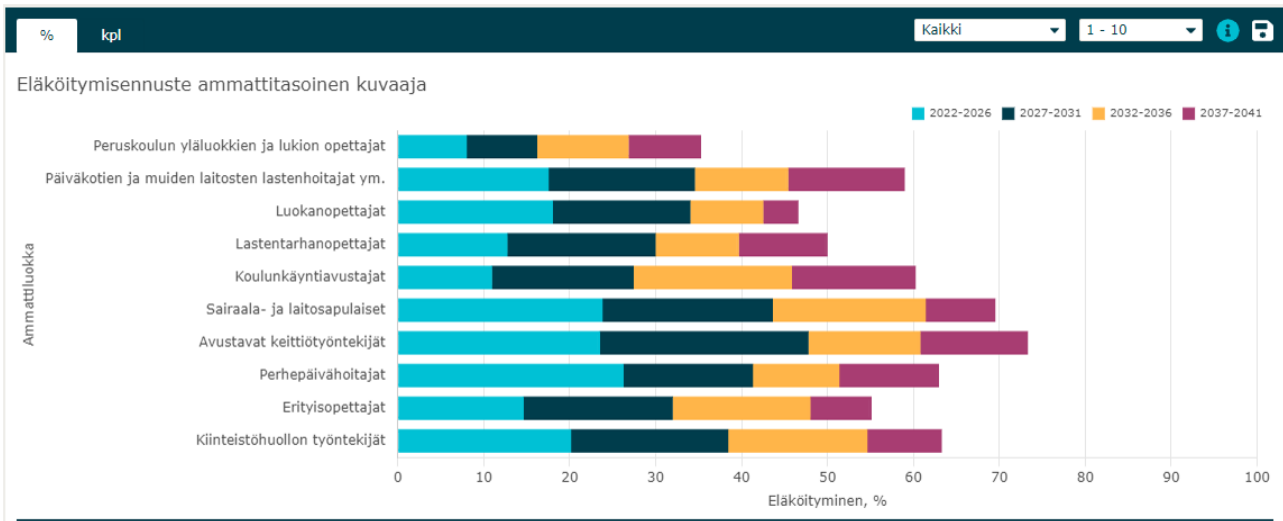
Keskeiset toimintaympäristömuutokset

Kevan avaintietojen (16.3.2023) mukaan tällä hetkellä Kontiolahden kunnasta eläköidytään suhteellisesti koko kunnan henkilöstömäärään nähden vähemmän kuin kunta-alalla yleisesti (ks. verrokki graafissa). Noin vuodesta 2029 eteenpäin Kontiolahden eläköityminen tulee ennusteen mukaan olemaan vastaavalla tasolla kuin kunta-alalla yleisesti. Kevan avaintietojen ennusteen mukaan lähivuosista vuonna 2025 ja 2030 olisi koko henkilöstön osalta prosentuaalisesti eniten eläköitymisiä (yli 4 %).

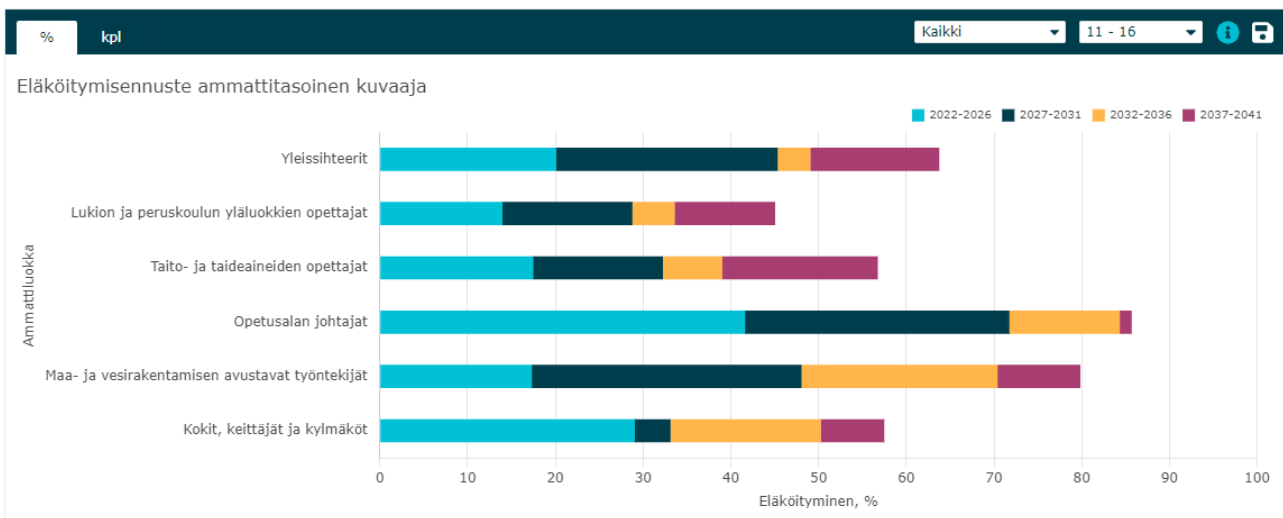

Kuvio 13. Eläköitymisennuste koko kunnassa prosentuaalisesti vuosina 2022-2041, lähde: Kevan avaintiedot 16.3.2023

Ammateittain tarkasteltuna lähivuosina eläköitymisiä on Kontiolahden kunnassa suhteellisesti eniten perhepäivähoidossa, laitoshuollossa, ruokahuollossa, kiinteistönhoidossa, opetustoimen johdossa sekä sihteerien tehtävissä. Kevan eläköitymisennusteen mukaan näissä ammattiryhmissä eläköityy vähintään 20 % ammattiryhmän henkilöstöstä vuosina 2022-2026. (Lähde: Henkilöstökertomus 2023)

Kuvio 14. Eläköitymisennuste ammateittain tarkasteltuna prosentuaalisesti 2022-2041, osa 1, lähde: Kevan avaintiedot 16.3.2023

Kuvio 15. Eläköitymisennuste ammateittain tarkasteltuna prosentuaalisesti 2022-2041, osa 2, lähde: Kevan avaintiedot 16.3.2023

Lähivuosien ennusteet kuntataloudesta yleisesti ja myös Kontiolahden kunnan osalta ovat merkittävästi kiireämmät kuin aiemmin, mikä tarkoittaa kunnan tuottamien palveluiden ja samalla myös henkilöstöresurssin tarkasteltua muuttuneessa taloustilanteessa.

Kunnan henkilöstön tehtävärakenteiden muutostarpeisiin tulee kiinnittää huomiota organisaation muuttuvien sisäisten tarpeiden ja ulkoisen toimintaympäristön muutosten näkökulmasta tarkastellen kriittisesti mahdollisten rekrytointien tehtäviä ja ammattinimikkeitä. Eläkepoistuman ja muun luontaisen henkilöstöpoistuman yhteydessä tarkastellaan palvelutarpeita ja toimintaympäristön muutoksia. Toimintoja tarkastellaan siten, että henkilöstörakenteita ja -resursseja uudelleenorganisoidessa tarvittavat palvelut voidaan tuottaa jatkosakin vaikuttavasti ja tehokkaasti.

Kunnassa käytössä olevat rekrytointikäytännöt ohjaavat tarkastelemaan virkojen ja tehtävien täytön tarkoituksenmukaisuutta strategian toteuttamisen näkökulmasta aina tapauskohtaisesti. Tällöin huomioidaan pois-tuvat tehtävänkuvat, olemassa olevien tehtävänkuvien muokkaaminen ja/tai tarpeet uusille tehtävänkuville. Kunnan oman palvelutuotannon vaihtoehtoina nousevat esille myös muun muassa yksityisen palvelutuotannon tai ostopalvelujen käyttö, toimintojen ulkoistamisen vaihtoehdot tai vapaaehtoisista palveluista luopumi-nen. Toisaalta tulee myös tarkastella ostopalvelujen määrää ja nähdä ostopalvelujen kustannustehokkaana vaihtoehtona myös toiminnan tuottaminen omalla henkilöstöllä.

Kilpailu osaavasta työvoimasta osassa ammattialoja on kiristymässä. Kunnassa tehdään tavoitteellista työ-senkentelyä henkilöstön pitovoiman ja saatavuuden varmistamiseksi tulevana vuosina. Toiminnan muuttuvat tarpeet ja toimintaympäristöjen muutokset edellyttävät jatkuvaa ketterää henkilöstön osaamisen kehitty-mistä ja henkilöstön uudistumista.

Hallinto

Hallinto-osaston rooli on keskeinen kunnan sisäisten hallinnollisten prosessien ja toimintatapojen ajantasai-suuden ja yhtenäisyyden edistämisen kannalta. Hallinto-osaston toiminnassa tulee kokonaisuudessaan tur-vata riittävät henkilöstöresurssit ja osaaminen sekä asiantuntija- että sihteeritason tehtävissä. Hyvinvointia ja terveyttä edistetään yhteistyössä kunnan eri sektoreiden, muiden toimijoiden sekä alueellisten toimijoiden kanssa. Mahdollisten henkilöstöpoistumien tai -vaihdosten yhteydessä tarkastellaan mahdollisuuksia toimin-tojen ja tehtävänkuvien muutoksiin.

Työllisyydenhoitoon vaikuttaa keskeisesti kunnan mukanaolo valtakunnallisessa työllisyyden kuntakokeilussa vuosina 2021–2024. Kokeilu on siirtänyt kunnille vastuun kokeiluun siirtyvien asiakasryhmien julkisten työ-voima- ja yrityspalveluiden (TE-palveluiden) tarjoamisesta. Kunnan työnjohto-oikeuden piiriin siirtyneen TE-hallinnon henkilöstön ohella kunta resursoi työllisyyden hoitoa omilla määräaikailla henkilöstöresursseilla. Työllisyydenhoitoa vahvistetaan myös kunnan mukanaololla työllisyydenhoitoa tukevissa hankkeissa. Vuo-den 2024 aikana valmistaudutaan TE-palvelujen siirtoon kuntien vastuulle vuonna 2025, mikä tarkoittaa yh-teistyön rakenteiden valmistelua työvoimaviranomaisen tehtäviä hoitavan työllisyysalueen ja kunnan välillä. Elinvoimapalvelujen kehittämistä jatketaan yhteistyössä tytäryhtiöiden kanssa.

Sivistys

Opetus- ja varhaiskasvatuspalveluissa jatketaan uusien oppimis- ja kasvatusympäristöjen, TVT-taitojen ja pedagogiikan kehittämistä. Henkilöstön osaamisen kehittäminen näillä osa-alueilla luo edellytyksiä oppimis- ympäristöjen monipuolistamiseen nykyaikaisen opetusteknologian avulla. Kumppanuusyhteistyö Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymän (Riverian) ja Itä-Suomen yliopiston opettajankoulutuksen kanssa luo edelly-tykset opetus- ja työharjoitteluun, opetukseen, tutkimukseen sekä kansainväliseen toimintaan. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin haasteisiin vastaaminen perusopetuksessa vaatii henkilöstön asiantuntijuu-den määrittämistä ja lisäämistä. Oppilaan ja opiskelijan kouluarjessa tarvitaan moninaista osaamista. Vas-taisuudessa henkilöstösuunnittelussa on huomioitava pedagogisten asiantuntijoiden lisäksi se henkilöstöre-surssi, jolla ei ole pedagogista vastuuta, kuten koulunuorisotyöntekijät, kouluvalmentajat jne. Opetuksen asiantuntijuudessa henkilöstön kouluttautumista kohdennetaan yleisopetuksen, erityisopetuksen ja ohjauk-sen asiantuntijuuteen.

Hyvinvoinnin tukemiseksi tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettelu ja opettaminen tulee nostaa yhdeksi ope-tushenkilöstön vahvaksi osaamisalueeksi. Oppilaiden hyvinvoinnin haasteiden havaitsemiseen sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamiseen ja harjoitteluun liittyvää kouluttautumista tulee painottaa tulevana vuo-sina. Tälle työlle tulee löytää aikaa ja mahdollisuuksia myös koulupäivän rakenteessa.

Sivistysosastolla lasten ja nuorten määrän kehitys sekä varhaiskasvatuksen henkilöstömitoitussäädökset rat-kaisevat suoraan palvelutarpeen ja tarvittavan henkilöstön tulevana vuosina. Perusopetuksessa oppilasmää-rät kääntyvät laskuun koulun aloittavien ikäluokkien pienentyessä. Varhaiskasvatuksessa alle kolmivuotiai-den lasten osuuden kasvu, lakimuutos kolmitasoisien tuen järjestämisestä ja kotihoidon sekä perhepäivähoi-don väheneminen aiheuttavat henkilöstöresurssin kasvua.

Perusopetuksen henkilöstösuunnittelussa huomioidaan alakoulujen oppilasmäärän kääntyminen laskuun ja elokuussa 2023 käynnistyvien yhtenäiskoulujen vaikutukset. Osaamiskartoituksiin perustuva henkilöstön osaamisen kehittäminen kytketään perusopetuksen yhteisiin pedagogisiin kehittämiskohteisiin.

Työhyvinvoinnin ja jaksamisen näkökulmasta samanaikais- ja tiimiopettajuuden kehittäminen on avainasemassa tulevana vuosina perusopetuksessa. Henkilöstön erilaisten lahjakkuuksien ja osaamisalueiden tehokas hyödyntäminen tiimiopettajuuden kautta palvelee oppilaiden saamaa laadukasta opetusta, opettajien yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä sekä keskinäistä vertaistukea.

Varhaiskasvatuksessa käyttöön otettua johtamismallia vahvistetaan kehittämällä varajohtajuutta ja etujohdon näkökulmasta. Varajohtajuuden avulla tuetaan esimiesten työhyvinvointia ja työssä jaksamista sekä lakimuutosten toimeenpanoa.

Henkilöstösuunnittelussa tulee yhteensovittaa palveluverkon muutokset, ennakoitu lapsimäärän kehitys sekä varhaiskasvatushenkilöstön kelpoisuuksiin ja henkilöstörakenteeseen tulevat muutokset lainsäädännössä. Vuodesta 2030 alkaen päiväkodin kasvatusta, opetusta ja hoitotehtävissä toimivista henkilöistä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muutokseen varaudutaan lisäämällä asteittain opettajatehtävien osuutta henkilöstörakenteessa. Mukanaolo Itä-Suomen yliopiston tutkimus- ja harjoitteluyhteistyössä lisää mahdollisuuksia täydennyskoulutuksen toteuttamiselle, henkilöstön rekrytoimiselle ja pedagogiikan kehittämiseksi.

Varhaiskasvatuksen sijaisten huonoa saatavuutta on lähdetty ratkaisemaan omien sijaishenkilöiden palkkaamisella. Riittävällä pysyvällä sijaisresursseilla varmistetaan varhaiskasvatuksen henkilöstömitoituksen lainmukaisuus ja varhaiskasvatussuunnitelman toteutuminen sekä vähennetään henkilöstön työn kuormittavuutta.

Tekninen

Vuonna 2024 teknisen osaston osalta merkittävimmät investointihankkeet on saatu päätökseen, ja toimintamme keskittyykin olemassa olevien rakenteiden ja toimitilojen ylläpitoon ja kunnostukseen. Jo olemassa olevien rakennusten ylläpidon sekä kunnostuksen avulla pyrimme turvaamaan turvalliset ja terveelliset tilat tehdä töitä, opiskella ja harrastaa. Vallitsevan maailmantilanteen sekä taloudellisen epävarmuuden myötä hiipunut rakentaminen vaikuttavat siihen, että merkittäviä kuntatekniikan investointeja ei tulla tässä vaiheessa tekemään, vaan keskitytään jo olemassa olevan infran perusparantamiseen ja kehittämiseen. Pieniä kuntatekniikan investointeja tullaan kuitenkin toteuttamaan pääosin omana työnä. Terveiden ja turvallisten tilojen sekä monipuolisten liikuntapaikkojen ja ulkoilumahdollisuuksien tarjoaminen ovatkin keskeinen osa toimintaamme. Kaavoituksen ja maanhankinnan avulla tarjoamme asukkaille viihtyisiä ja monipuolisia asuinympäristöjä.

Pyrimme toimimaan ympäristölle kestäväällä tavalla, huomioiden mahdollisuuden niin päästöjen vähentämiseen kuin energiatehokkaan toiminnan kehittämiseenkin. Kontiolahti päätti liittyä sekä Hinku-verkoston että kunta-alan energiatehokkuussopimukseen, joiden tavoitteita pyrimme toteuttamaan jokapäiväisessä toiminnassamme. Osana talousarvion laadintaa on koottu ilmastotavoitteiden suunnitelma, joka osallistaa henkilöstöä tavoitteiden toteuttamiseen.

Puhtaus- sekä ruokapalveluissa työskentelee iso osuus teknisen osaston henkilöstöstä. Näillä toimialoilla myös eläköityminen tulee olemaan yksi merkittävä tekijä tulevien vuosien aikana. Henkilöstön työssä jaksaminen ja hyvinvointi ovat tärkeitä periaatteita, joita myös talousarvioon kirjatulla tavoitteilla pyritään edistämään.

Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää teknisen osaston henkilöstön jatkuvaa oppimista, teknologioiden hyödyntämistä ja uusien toimintatapojen omaksumista osana toimintaamme. Tavoitteiden saavuttaminen vaatii myös riittäviä henkilöstöresursseja, jotka henkilöstösuunnitelmassa on pyritty turvaamaan.

Maailmalla vallitseva tilanne sekä taloudellinen epävarmuus vaikuttavat myös teknisen osaston toimintaan, ja siten muutokset teknisen osaston henkilöstössä ovat tulevana vuosina mahdollisia.

Strategiaa tukevat henkilöstötyön painopisteet 2024–2026

Vahvistamme jatkuvaa ja ketterää henkilöstön osaamisen kehittymistä ja henkilöstön uudistumista toiminnan uudistuviin tarpeisiin ja muuttuviin toimintaympäristöihin. Jatkamme hyvää työntekijäkokemusta vahvistavaa työtä varmistamaan kyvykäs ja sitoutunut henkilöstö sekä henkilöstön pitovoimana että uuden tarvittavan henkilöstön saatavuutena. Esihenkilö- ja johtamisosaamisen kehittämisen tavoitteena on valmentavan ja henkilöstön osallisuutta korostavan esihenkilötyön ja johtamisen toimintatyylin vahvistaminen ja edelleenjuurruttaminen.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Haluttu työnantaja ja loistavin asenne		
Tehostamme edelleen henkilöstölle tarkoitettua etäkoulutus- ja verkkovalmennusalustan hyödyntämistä.	Oppimisen työkalut, käytännöt ja oppimisen kulttuuri tukevat henkilöstön osaamisen ja työn tekemisen ketterää jatkuvaa kehittymistä ja uudistumista.	
Jatkamme työntekijäkokemuksen vahvistamista valmentavaa ja osallistavaa esihenkilö- ja johtamisen toimintatyyliä kehittämällä.	Henkilöstön pitovoima ja saatavuus turvataan vahvistamalla hyvää työntekijäkokemusta.	
Vahvistamme esihenkilöiden työkykyjohtamisen osaamisen kehittämistä.	Sairauspoissaolojen ennaltaehkäisy, sairauspoissaolojen pitkitymisen estäminen ja työhön paluun edistäminen edellyttävät esihenkilöiltä vahvaa työkykyjohtamisen osaamista ja aktiivisuutta työkykyä edistävien toimintamallien luomisessa eri toimialueilla ja yksilöllisissä työntekijäkohtaisissa ratkaisuissa sekä hyvää työterveysyhteistyötä työterveyshuollon toimijoiden kanssa.	
Otamme käyttöön johdolle ja esihenkilöille sähköisen raportointiportaalin henkilöstöraportointiin vahvistamaan tiedolla johtamista.	Henkilöstöraportointi on sisällöllisesti riittävän kattavaa ja se on johdon ja esihenkilöiden ketterästi käytettävissä.	

4 TALOUSARVION RAKENNE JA SITOVUUS

Talousarvioon merkityt menot ja tulot sisältävät sekä ulkoiset että sisäiset menot ja tulot. Valtuusto määrittää tehtäväalueille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, jotka ovat valtuustoon nähden sitovia. Tulosalue jakaantuu kahteen tai useampaan tulosityksikköön. Nämä ovat toimielimen alaisia kokonaisuuksia, joiden välillä toimieliin voi tehdä tarvittavia muutoksia, kuitenkin tulosalueen kokonaistavoitteet huomioon ottaen. Toimielimet vahvistavat tulosityksiköille tehtävän mukaiset alemman tason tavoitteet käyttösunnitelmilla.

Talousarvioon merkityt menot, tuloarviot ja tavoitteet ovat kunnanvaltuustoon nähden sitovia seuraavasti:

- Käyttötalouden tulosalueiden tavoitteet ja toimintakate (netto)
- Tuloslaskelmaosan rahoituserät (netto)
- Investointiosan investointimenot
  - o maan ostot
  - o talonrakennus
  - o kunnallistekniikka
  - o kaukolämpölaitos
  - o vesihuoltolaitos
  - o irtain omaisuus
- Rahoitusosan lainakannan muutos (pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten lainojen muutos)
- Vesihuoltolaitoksen osalta liikeylijäämä
- Konserniosan tytäryhtiöiden toiminnalliset tavoitteet

Talousarviosta poikkeaminen edellyttää valtuuston hyväksyntää. Poikkeaminen ja muutostarve koskevat sitoviksi määriteltyjä menoja, tuloarvioita ja tavoitteita. Kunnanhallitus antaa tarkemmat ohjeet talousarvion täytäntöönpanosta.

5 ALIJÄÄMÄN KATTAMISVELVOLLISUUS JA TALouden TASAPAINOTTAMINEN

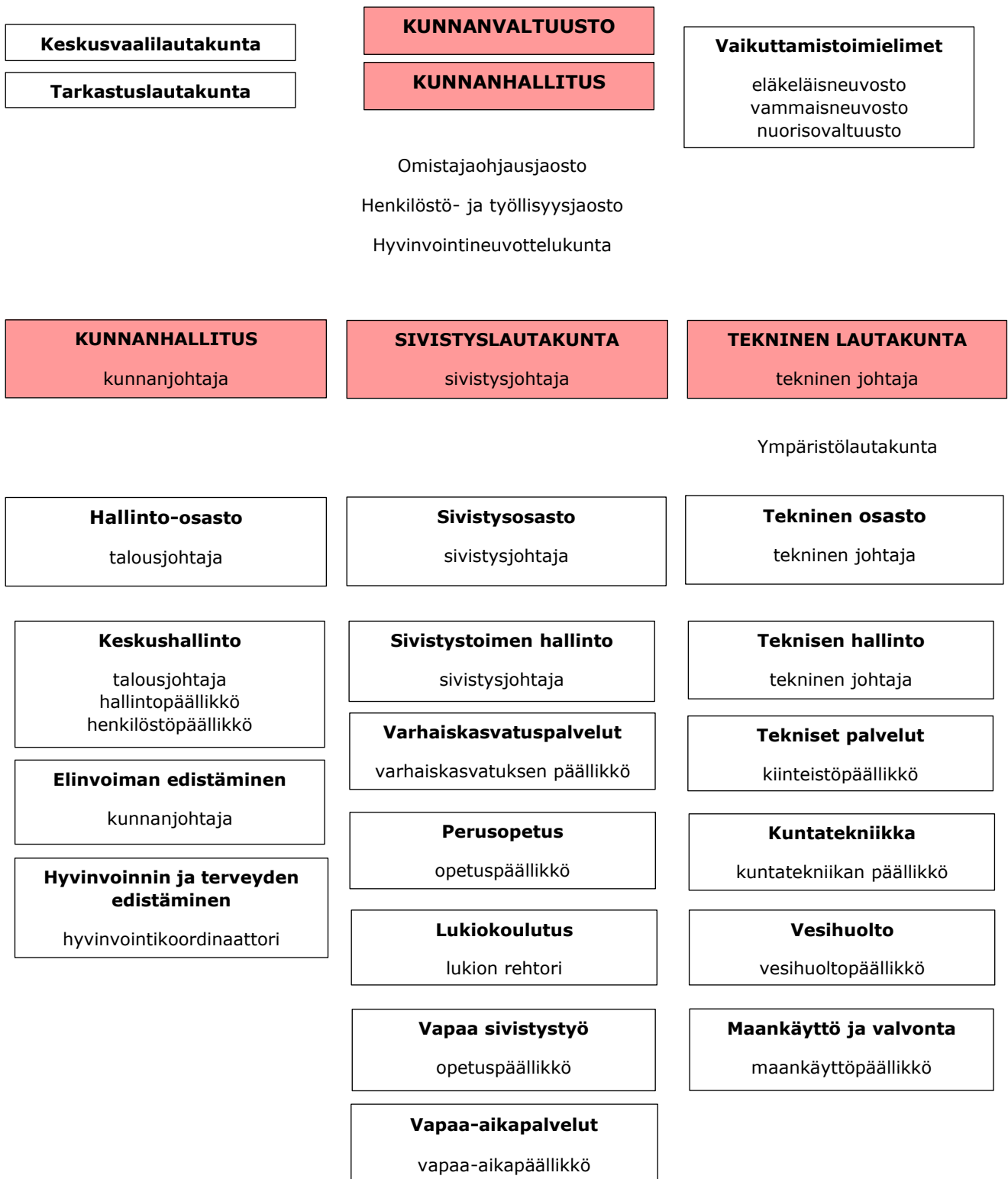
Kuntalain (410/2015) § 110 mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kontiolahden kunnan kumulatiivisen ylijäämän arvioidaan olevan 13,6 miljoonaa euroa suunnittelukauden lopussa. Sote-uudistuksen tuoma rahoitusjärjestelmän muutos vuoden 2023 alusta on lisännyt kunnan taloudellisia paineita. Taloussuunnitelmassa kunnan vuosikate ei riitä edelleenkään kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja suunnitelmavuosien 2024–2025 aikana. Näin ollen kunnan tulee jatkaa keinojen etsimistä menokasvun hillitsemiseksi suunnitelmavuosina, joka edellyttää toiminnallisia sekä rakenteellisia muutoksia.

6 KONTIOLAHDEN KUNNAN KONSERNI

Kontiolahden kunnan toiminta jakaantuu kolmeen eri osastoon: hallinto-osasto, sivistysosasto ja tekninen osasto. Kunta tytäryhtiineen muodostaa kuntakonsernin. Kunnan toiminnassa olevia tytäryhtiöitä ovat Kontiolahden Yrityspalvelu Oy, Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokratalot ja Kontionloikka Oy. Kunta kuuluu jäsenenä myös kahteen kuntayhtymään. Kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen.

Kontiolahden kunnan organisaatio

Kontiolahden kunnan konserni

KONTIOLAHDEN KUNTA

TYTÄRYHTIÖT

Kiinteistö Oy
Kontiolahden Vuokratalot

Kontionloikka Oy

Kontiolahden
Yrityspalvelu Oy

80,68 %

Asunto Oy
Kontiolahden Vaskiportti

KUNTAYHTYMÄT

Pohjois-Karjalan
maakuntaliitto

Pohjois-Karjalan
koulutuskuntayhtymä

OSAKKUUSYHTEISÖT

Asunto Oy Kontiolahden Myllypuro
Asunto Oy Kontiolahden Mäntyrivit
Asunto Oy Kotikulho
Asunto Oy Mönningmäki
Asunto Oy Romppalan Hoviseutu
Kiinteistö Oy Kontiolahden Liike- ja palvelutalo
Kiinteistö Oy Kontiolahden Liikekeskus
Kiinteistö Oy Paiholankoski
Kontiolahden Golf Oy

Kunnanvaltuusto päättää konsernin omistajapolitiikasta ja määrittää kuntakonsernin keskeiset toiminnalliset sekä taloudelliset tavoitteet kunnan taloussuunnitelman yhteydessä. Kuntakonsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet perustuvat kuntastrategiaan. Kontiolahden kunnan konserniohje on hyväksytty kunnanvaltuustossa vuonna 2018. Konserniohjeessa annetaan toimintaohjeet ja periaatteet konserniin kuuluville tytäryhteisöille sekä soveltuvin osin kuntayhtymille ja osakkuusyhteisöille.

Kontiolahden kuntastrategia päivitettiin kesällä 2023. Strategian tavoitteena on terve kuntatalous ja loistavin asenne, jotka mahdollistavat asukkaille ja yrityksille parhaan toimintaympäristön. Strategian mukaiset näkökulmat ovat:

- Kestävä ja terve kuntatalous
- Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja
- Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö
- Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö
- Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö

Tytäryhtiöiden yhteiset tavoitteet:

Yhtiöt

- asettavat toimintansa tavoitteet kuntastrategian mukaisista näkökulmista ja tukevat toiminnallaan kuntastrategian toteuttamista
- kehittävät riskienhallintaa sekä raportoivat riskienhallinnasta ja -arvioinnista konsernin raportointiaikataulun mukaisesti

Tytäryhtiöiden omat tavoitteet:

Kontiolahden Yrityspalvelu Oy

Kontiolahden Yrityspalvelu Oy:n ensisijaisena tehtävänä on palvella alueella toimivia yrityksiä ja alueelle sijoittuvia uusia yrityksiä tarjoamalla yrityksille näiden tarpeisiin räätälöityjä toimitiloja. Yrityspalvelu omistaa ja hallinnoi Kontiolahden alueella toimitiloja ja vuokraa niitä yritysten käyttöön. Yhtiöllä on nykyisin omistuksessaan noin 33.000 m² tiloja. Teollisuustilat sijaitsevat pääosin Uuron ja Jaaman yritysalueilla. Suurin yksittäinen Yrityspalvelun omistuksessa oleva kiinteistö sijaitsee Lehmossa Lammintiellä. Teollisuustilojen ohjella Yrityspalveluilla on hallinnassa 23 asuinhuoneistoa, joista 10 kpl Asunto Oy Kontiolahden Vaskiportissa.

Yhtiön talousarvio vuodelle 2024:

Talousarvion avainluvut ovat: liikevaihto 3,44 miljoonaa euroa, tilikauden tulos 156 625 euroa, lainakanta vuoden lopussa 15,2 miljoonaa euroa.

Yhtiön vuokratuottojen ennustetaan kasvavan hieman tähän vuoteen budjetoituun verrattuna, vaikka merkittäviä vuokrankorotuksia ei toteutuisikaan alkuvuonna. Kustannustason nousuun on varauduttu budjetissa erityisesti henkilöstökulujen, hallintokulujen ja kiinteistöiden hoitokulujen osalta. Rahoitus ja takauskulut ovat myös kasvussa. Mahdollisesti toteutettava rahastosijoitus tuo toisaalta myös rahoitus-tuottoja. Budjetoinnille epävarmuutta tuovat mahdolliset asiakkaiden laajennustarpeet, jotka voivat realisoituessaan vaatia muutoksia budjettiin.

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
		+muutos			
Liikevaihto	3 770	3 880	3 443	3 530	3 544
Tilikauden tulos	8	30	156	150	160
Lainakanta	17 550	16 453	15 215	14 047	12 879

Yrityspalvelujen toiminnalliset tavoitteet:

- toimitilat ovat tarkoituksenmukaiset
- tilikauden tulos on positiivinen
- lainakanta alenee

Kontionloikka Oy

Kontionloikka Oy on Kontiolahden kunnan omistama kehittämissyhtiö. Kontionloikka palvelee alueen yrityksiä kaikissa yritystoiminnan vaiheissa. Yhtiö vastaa myös Kontiolahden alueen matkailun kehittämisestä. Kontionloikka toteuttaa elinvoiman kehittämiseen liittyviä hankkeita sekä hallinnoi alueen yritysten toimintaedellytyksiä parantavia kehittämisprojekteja.

Yhtiön talousarvio vuodelle 2024:

Talousarvion avainluvut ovat: Liikevaihto 200 000 € ja tulos 0 €.

Yhtiön ja kunnan välinen palvelusopimus on voimassa ja päivitetty tammikuussa 2023. Yhtiön hanketoiminnan volyymin ennakoidaan palaavan normaalille tasolle vuoden 2024 aikana. Tämä lisää osaltaan ulkopuolista rahoitusta ja mahdollistaa uuden henkilön palkkaamisen matkailun tehtäviin. Yhtiön toiminta on voittoa tavoittelematonta.

	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
		+muutos			
Liikevaihto	202	200	200	200	200
Tilikauden tulos	4	0	0	0	0

Kontionloikan toiminnalliset tavoitteet:

- toteuttaa palvelusopimuksen mukaiset tehtävät
- parantaa Kontiolahden kunnan alueella olevien yritysten toimintaedellytyksiä
- edistää Kontiolahden matkailua

Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokratalot – Kontiokodit

Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokrataloilla on omistuksessaan 302 vuokra-asuntoa vuonna 2024. Asunnot sijaitsevat pääosin kirkonkylällä, Lehmassa ja yksittäisiä kohteita on myös muualla kunnan alueella. Vuokratalojen toiminta-ajatuksena on tarjota kuntalaisille vuokra-asuntoja ja pitää omistamiensa asuntojen kunto hyvänä, käyttöaste tehokkaana ja vuokrataso kohtuullisena. Kiinteistö Oy Kontiolahden vuokratalot on ottanut käyttöön aputoiminimen Kontiokodit vuoden 2023 alusta. Jatkossa yhtiö toimii markkinoinnissa Kontiokodit-nimellä ja materiaalit muuttuvat tämän nimen alle.

Yhtiön talousarvio vuodelle 2024:

Vuokratalojen liikevaihto tulee kasvamaan vuoden 2024 talousarviossa ollen 2,4 miljoonaa euroa. Vuokrankorotukset tulevat keskimäärin kasvamaan 3 prosenttia. Kiveläntielle valmistuvien vuokrattavien tilojen arvioidaan olevan käytössä eläinlääritilojen osalta 1.1.2024 ja asuntojen osalta 1.3.2024. Remontteja tehdään vuonna 2024 vähemmän kuin vuonna 2023 (ulkopuoliset remontit). Tilinpäätöksen yhteydessä tullaan tekemään asuintalovaraus, jolla tilikauden tulos tasataan nollaan euroon. Vanhat lainat lyhenenevät suunnitelman mukaisesti ja uutta lainaa aletaan lyhentämään sopimuksen mukaisesti vuoden 2024 aikana. Lainakannan arvioidaan kasvavan 7,4 miljoonaa euroon ja lainojen korkojen kasvavan 92 814 euroa vuoteen 2023 verrattuna.

	TP 2022	TA 2023 +muutos	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liikevaihto	2 120	2 128	2 417	2 420	2 450
Tilikauden tulos	0,8	0	0	0	0
Lainakanta	6 678	7 400	7 421	6 691	5 961

Vuokratalojen toiminnalliset tavoitteet

- Yhtiö rakennuttaa Kiveläntie 4:n rivitalon, johon tulee 5 huoneistoa ja tilat eläinlääkäreille. Eläinlääkäritilat valmistuvat 1.1.2024 ja asuinhuoneistot 1.3.2024.
- Vuokrattavat asunnot ovat hyvässä kunnossa. Muuton yhteydessä tehdään aina katselmus sekä korjaukset tarvittaessa ja energiasäästöjä tehdään yhtiöihin yläpohjaeristyksillä.
- Tilikauden tulos on positiivinen ennen asuintalovarausta.
- Lainakanta alenee entisissä lainoissa. Lainaa otetaan uutta rakennusta varten. Uusi laina on kokonaan nostettu toukokuun loppuun mennessä.

7 KÄYTTÖTALOUSOSA

7.1 KUNNANHALLITUS

Keskushallinto

Tilivelvolliset talousjohtaja, hallintopäällikkö, henkilöstöpäällikkö

Toiminta-ajatus

Tavoitteenamme on jatkaa positiivista kasvua, jolloin kunnan asukas- ja työpaikkamäärä, verotulot sekä kuntalaisten hyvinvointi ja onnellisuus lisääntyvät. Tavoitteen toteutumiseksi tehtävämme on kehittää kunnan palveluja yhdessä muiden osastojen kanssa. Tuotamme ja kehitämme kunnan yhteisiä hallinto-, talous- ja henkilöstötukipalveluja sekä ohjaamme osastoja hallinto-, talous- ja henkilöstöasioissa. Keskushallinnon tehtäviin kuuluu myös työllisyyspalvelut.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2024

Jatkamme tiedolla johtamisen käytäntöjen vahvistamista sekä tietoon perustuvaa päätöksentekoa ja toiminnan suunnittelua vahvistamalla sähköisen johdon portaalien talous- ja henkilöstöraportoinnin käyttöä. Henkilöstöraportoinnin portaalien käyttöä on tarkoitus jalkauttaa johdolle ja kaikille esihenkilöille.

Joukkoliikenteen hallinnointi on toiminut keskushallinnon alla vuoden 2023 alusta. Joukko- ja asiointiliikenteeseen varatut määrärahat ovat yhteensä 818 000 euroa, säilyen vuoden 2023 tasolla.

Vuoden 2023 alusta ennen vuotta 2005 karttuneisiin eläkkeisiin perustunut eläkemenoperusteinen maksu poistui kunnilta hyvinvointialueuudistuksen myötä. Maksu on korvattu vuoden 2023 alusta tasausmaksulla, joka jakautuu kuntien ja hyvinvointialueiden kesken. Kevan antaman ennakkotiedon mukaan Kontiolahden kunnalle kohdistuvan tasausmaksun suuruus vuonna 2024 on noin 803 000 euroa, joka on 14,3 % edellisvuotta korkeampi. Tasausmaksun kustannus on varattu kokonaisuutena keskushallinnon kustannuksiin, josta se on jaettu hallinnon sisäisinä erinä osastoille.

Vuonna 2024 henkilöstöhallinnon toiminnan painopistealueena on virka- ja työehtosopimuskauden paikallisiin järjestelyeriin liittyvät paikalliset neuvottelut ja valmistelut. Lisäksi vahvistamme edelleen jatkuvaa ja ketterää henkilöstön osaamisen kehittymistä ja uudistumista toiminnan uudistuviin tarpeisiin ja muuttuviin toimintaympäristöihin: vahvistamme henkilöstölle tarkoitettua etäkoulutus- ja verkkovalmennusohjelman hyödyntämistä. Jatkamme strategista työnantajakuvausta ja hyvää työntekijäkokemusta vahvistavaa työtä varmistamaan kyvykäs ja sitoutunut henkilöstö sekä henkilöstön pitovoimana että uuden tarvittavan henkilöstön saatavuutena. Esihenkilö- ja johtamisosaamisen kehittämisen tavoitteena on valmentavan ja henkilöstön osallisuutta korostavan esihenkilötyön ja johtamisen toimintatyylin vahvistaminen ja juurruttaminen osaksi arkea. Vahvistamme myös esihenkilöiden työkykyjohtamisen osaamista.

Työllistämisessä painopiste on erityisesti nuorten työttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden ennaltaehkäisemisessä ja vähentämisessä. Onnistuneilla työllistämistoimenpiteillä edistämme suoraan kuntalaisten hyvinvointia ja kunnan elinvoimaisuutta. Työllisyyttä edistävät konkreettiset toimenpiteet on kuvattu tarkemmin kunnan työllisyysohjelmassa. Työttömyysasteemme on maakunnan alhaisin, mutta kokonaisuutena valtakunnan keskiarvon tasolla. Talousarviovuonna tavoitteenamme on edelleen työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvun pysäyttäminen ja kustannusten alentaminen.

Kunta on vahvasti mukana seudullisessa kuntayhteistyössä, jossa rakennetaan ja kehitetään palveluprosesseja ja työllistämistoimia edistämään työvoimaan saatavuutta, ennaltaehkäisemään työttömyyden pitkittymistä ja kuntien työmarkkinatukikustannusten syntymistä. Kunnan omat työllisyyspalvelut, työllisyysshakkeyhteistyö ja vuonna 2021 alkanut valtakunnallinen työllisyyden kuntakokeilu 2021–2024 edesauttavat kuntien ja seudun työttömyysasteen laskua valtakunnalliselle tasolle. Kuntakokeilu lisää kunnan vaikutusmahdollisuuksia työllisyydenhoidossa, kun kunnat vastaavat kokeiluun siirtyvien asiakasryhmien julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden (TE-palveluiden) tarjoamisesta. Kunnan omilla työllisyyspalveluilla pyritään

vaikuttamaan haasteellisessa työmarkkina-asemassa olevien, osatyökykyisten ja pitkäaikaistyöttömien työnhakijoiden tilanteeseen. Toteutamme sekä työkykykoordinaatio- että työhönvalmennustoimintaa ja työpaja-toimintaa. Kaikki edellä mainitut palvelut toimivat työllisyyden kuntakoikeilun viranomaistyön tukipalveluina. TE24-uudistuksen myötä kunta osallistuu tulevan työllisyysalueen kehittämishankkeisiin (2024–2026), jotka edesauttavat työllisyyden ekosysteemin kehittämistä niin paikallisesti kuin alueellisesti.

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä siirtää julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuun valtiotoimijalta kunnalle 1.1.2025 (Pohjois-Karjalan työllisyysalue, isäntäkuntana Joensuu). Uudistuksella tavoitellaan työllisyyden lisäämistä tuomalla palvelut osaksi kunnan elinvoimatehtävää. Tehtävien järjestämiseksi kunnalle siirtyy yleiskatteellista valtionosuutta ja henkilöstöä TE-toimistosta sekä KEHA- ja ELY-keskuksesta. Lakiin sisältyy kuntien osarahoittaman työttömyysturvan muuttuminen nykyistä kannustavammaksi. Jatkossa kunta voi vaikuttaa työttömyydestä aiheutuviin kustannuksiin järjestämällä lakisääteisten työllisyyspalveluiden lisäksi vapaaehtoisia, täydentäviä palveluja omarahoitteisesti. Näitä palveluja ovat mm. työpajat, valmennuspalvelut ja työkykykoordinaatio. Työttömyysturvan rahoitusvastuu säilyy kuntakohtaisena ja kunnat vastaavat työttömyysturvan rahoittamisesta omarahoitteisesti.

Tehtäväalueen talousarviossa on huomioitu verotuskustannukset sekä rahoitusosuudet eri yhteisöjen osalta.

- Verotuskustannukset ennakotiedon mukaan 172 000 €
- Pohjois-Karjalan maakuntaliitto 385 000 €
- Suomen Kuntaliitto ja Kuntatyönantajat 45 000 €

Vuonna 2024 järjestetään kahdet valtiolliset vaalit. Vuoden 2024 talousarviossa on varauduttu presidentin- ja europarlamenttivaalien järjestämiseen.

Vuoden 2024 aikana päivitämme varautumiseen tarvittavat investoinnit. Varautumisen investointisuunnitelmassa tarkastellaan kaikkien toimielimien tarpeita. Investoinneilla on tarkoitus parantaa kunnan toimintavalmiuksia mahdollisissa häiriötilanteissa.

Tiedonhallinnan osalta jatkamme uuden tiedonhallintaohjelman käyttöönottoa ja perehdytämme tarvittavat henkilöt sen käyttämiseen. Vuoden 2024 alusta otamme käyttöömmme uuden sähköisen verkkopalvelun, jota kautta kuntalaiset voivat hoitaa muun muassa avustushakemukset.

Tulosalueen toimintakate pienenee eli paranee -4,2 % eli n. 163 000 euroa muutettuun talousarvioon verrattuna. Kustannusten karsimista on tehty tasaisesti eri tulosyksiköiltä.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Vahvistamme edelleen tiedolla johtamisen käytäntöjä sekä tietoon perustuvaa päätöksentekoa ja toiminnan suunnittelua.	Vahvistamme vuoden aikana sähköisen johdon portaalin käyttöä talous- ja henkilöstöraportoinnin osalta.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Vahvistamme henkilöstön työn tuottavuutta.	Keskushallinnon tuottamat kunnan koko henkilöstöä koskevat ohjeet ovat ajantasaisia ja helposti henkilöstön saavutettavissa intrassa.	

Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Kehitämme edelleen organisaation digitaalisia palveluita, hyödynnämme tehokkaammin järjestelmiä, luomme uusia työskentelyä sujuvoittavia käytänteitä ja vahvistamme edelleen digitaalisia työskentelytapoja.	Tiedonhallintamalli Privacy Designer on otettu käyttöön. Ohjelmien pääkäyttäjät ovat koulutettu mallin ylläpitämiseen. Sähköisten asiointipalvelujen ohjelmiston siirto viedään onnistuneesti läpi ja muutoksesta on tiedotettu kuntalaisia. Sähköisten asiointipalvelujen määrää pyritään kasvattamaan (palvelutapahtumia 517 kpl vuonna 2022).	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Häiriötilanteisiin varautuminen.	Mahdollisiin häiriötilanteisiin varaudutaan toimintavalmiuksia parantamalla/ tekemällä varautumisen investointisuunnitelma.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Ennaltaehkäisemme ja vähennämme nuoriso- ja pitkäaikais-työttömyyttä.	Työttömyysaste alle 8 % ja TMT palautus alle 1.000.000 €.	

100 Keskushallinto	muutettu		TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
	TP 2022	TA 2_2023				
Tuotot	2 082	2 494	2 630	5,4 %	2 630	2 630
Kulut	-4 749	-6 369	-6 342	-0,4 %	-7 885	-7 929
Netto	-2 667	-3 875	-3 712	-4,2 %	-5 255	-5 299

Elinvoiman edistäminen

Tilivelvollinen kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus

Kunnan keskeisenä tehtävänä on kunnan sekä yritysten elinvoiman ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen. Elinvoima ja hyvinvointi liittyvät tiiviisti toisiinsa. Elinvoiman edistäminen nähdään tässä yhteydessä vetovoimaisen yritys ympäristön rakentamisena, yritysten kasvun ja kehittymisen edistämisenä, aktiivisena viestintänä sekä strategisena maankäytön suunnitteluna. Kunta haluaa jatkaa positiivista kasvua ja olla rokein työnteon ja yrittämisen ympäristö.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2024

Kunnan elinvoimaresursseihin kuuluu kunnanjohtaja, viestintäsuunnittelija sekä kaksi tytäryhtiötä: Kontiolahden Yrityspalvelu Oy ja Kontionloikka Oy. Yhtiöiden keskeisin tehtävä on yritysten kasvun ja kehittämisen mahdollistaminen. Kontionloikka Oy:ssä työskentelee toimitusjohtajan lisäksi yritysvalmentaja ja toimitoimistaja. Kontionloikan kanssa on tehty toistaiseksi voimassa oleva palvelusopimus yritysneuvonnasta ja yrityskehittämisestä. Sopimus tarkistetaan vuosittain joulukuussa. Palvelun ostoon on varattu vuoden 2023 tapaan 200 000 euroa.

Kuntastrategian mukaisesti elinkeinopalvelut ohjaavat yrityksen perustamisessa ja toiminnan kehittämisessä. Etsimme aktiivisesti toimitilaratkaisuja yrityksille ja edistämme asukkaille ja yrityksille tärkeitä liikenne- ja tietoverkkoyhteyksiä.

Kunnan ja Kontiolahden Yrittäjien muodostama elinvoimaryhmä toimii paikallisena alueen elinvoiman edistäjänä. Kontiolahden kunta tekee tiivistä yhteistyötä elinkeinojen kehittämisessä Joensuun seudulla.

Kunta edistää ja mahdollistaa työpaikkaomavaraisuuden kasvattamista. Kontiorannan vapaa-ajankeskuksen investointeja edistetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyösopimuksen mukaisesti. Tavoitteena on alkuvaiheessa vapaa-ajan asuntojen rakentamisen käynnistyminen. Alueelle tavoitellaan uusia työpaikkoja matkailu- ja majoitustoiminnan sekä monipuolisen yritystoiminnan avulla.

Kunnan viestintää ja markkinointia kehitetään jatkuvasti. Houkuttelemme Kontiolahdelle uusia asukkaita ja yrityksiä. Vuonna 2024 Kontiolahden kunnan viestinnän keskiössä on huolehtia jo olemassa olevista loistavista työntekijöistä, asukkaista sekä yrityksistä. Kunnan sisäistä viestintää selkeytetään ja tehostetaan, ja keskeisenä edistäjänä on intran käyttöönotto. Lisäksi tulevan vuoden aikana viestinnässä päivitetään ajan tasalle viestintää käsittelevät ohjeistukset ja huolehditaan tiedon paremmasta saavutettavuudesta. Vahvistamme kunnan strategian mukaista loistavinta asennetta ja tuomme esille kunnassa tehtävää innostavaa työtä.

Tehtäväalueen talousarvioon on varattu seuraavat rahoitusosuudet:

- Maakunnan matkailun edistäminen 30 100 €
- Leader 55 600 €

Talousarvioon on aikaisempina vuosina varattu 22 000 euroa Kontiolahden Urheilijat ry:n kanssa tehtyä yhteistyökumppanisopimusta varten. Sopimuksessa on sovittu muun muassa kunnan näkyvyydestä Kontiolahden ampumahiihtostadionilla, siellä järjestettävissä tapahtumissa ja markkinoinnissa. Sopimukseen on kuulunut myös Kontionpolkujen ylläpitoa. Vuosina, joina Kontiolahdella on järjestetty ampumahiihdon maailmancupin osakilpailu, talousarvioon on varattu myös 60 000 euron määräraha kilpailun teknistä tukea varten. Teknisen osaston talousarviossa on ollut varattuna 25 000 euron määräraha kumppanuussopimukseen Joensuun Seudun Jäähdytetty Latu Oy:n kanssa. Sopimus on mahdollistanut mm. ilmaiset hiihtovuorot ensilumen ladulla kunnan asukkaille. Kunta on ostanut lumetukseen tarvittavat lumitykit ja kompressorin vuoden 2023 lopulla. Vuoden 2024 alusta alkaen kunta vastaa maailmancup-osakilpailuissa tarvittavan lumen tekemisestä ja levityksestä. Ensilumen ladun avaamisen ajankohta on jatkossa kunnan harkittavissa osana talousarviovalmistelua. Vuoden 2024 talousarviossa kaikki edellä mainitut avustuksiin ja kumppanuuksiin kohdistetut määrärahat poistetaan (yhteensä 107 000 euroa) ja vastaava summa siirretään teknisen

osaston alle osaksi kuntatekniikan talousarviota. Tämän lisäksi teknisen osaston alle varataan tarvittava määräraha lumetuksen toteuttamiseen, nettomäärärahaisyyksen ollen 98 000 euroa.

Urheilijoiden kanssa tehtäviin markkinointiviestintäkumppanuussopimuksiin on varattu 5 000 euron suurinen määräraha. Yhteisöjen avustuksiin on varattu 26 500 euroa.

Tulosalueen toimintakate pienenee eli paranee 20,8 prosenttia eli 127 000 euroa muutettuun talousarvioon verrattuna. Kustannusten karsiminen muodostuu mm. seuraavista tekijöistä: juhlavuosikustannusten poistuminen, ampumahiihtokisojen teknisen tuen lakkaaminen, Kontiolahden Urheilijoiden kumppanuussopimuksen lakkaaminen, ostopalveluiden karsiminen ja henkilöstökustannusten pieneneminen.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Vahvistamme edunvalvontaamme suhteessa valtioon ja muihin sidosryhmiin.	Vaikutamme aktiivisesti valtion-osuusudistuksen päivittämiseen.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Kehitämme kunnan sisäistä viestintää ja annamme loistavimman asenteemme työntekoon näkyä.	Intran käyttönotolla tehostetaan sisäistä viestintää ja parannetaan tiedon saavutettavuutta. Laaditaan digityön ohjeet työntöön tueksi.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Ulkoisen viestinnän saavutettavuudella ja monikanavaisuudella tuemme loistavan asumisen ja elämisen ympäristöä.	Nettisivujen päivittäminen saavutettavampaan muotoon. Viestintäohjeen päivittäminen, jossa huomioidaan viestinnän kentän ja ajankuvan muutokset. Viestintäohjeen päivittäminen antaa työkaluja päivittäiseen kuntaviestintään.	
Rohkein työntöön ja yrittämisen ympäristö		
Selvitetään tekoälyn luomat mahdollisuudet ja vahvuudet kuntaviestinnässä.	Osallistuminen kuntaviestijöiden koulutuksiin tekoälyn käyttämisestä. Tekoälyn hyödyntäminen mm. erilaisten tekstien, tiedotteiden ja brändin mukaisten materiaalien luomisessa, jonka myötä tehostamme aineistojen tuottamista eri julkaisualueille.	

	muutettu					
150 Elinvoiman edistäminen	TP 2022	TA 2_2023	TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
Tuotot	21	0	0		0	0
Kulut	-733	-608	-481	-20,8 %	-483	-484
Netto	-712	-608	-481	-20,8 %	-483	-484

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Tilivelvollinen hyvinvointikoordinaattori

Toiminta-ajatus

Sote-uudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveystalvöpalveluiden sekä pelastustoimen järjestämösvastuu on siirtynyt kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alussa. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue on aloittanut toimintansa 1.1.2023, ja se vastaa sosiaali- ja terveystalvöpalvelujen ja alueellisen pelastustoimen tuottamisesta sekä erillisellä järjestämöissopimuksella myös ympäristöterveydenhuollon palvelujen järjestämisestä.

Kunnan väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä asukkaiden terveyteen ja hyvinvointiin liittyvä muutosten seuranta edellyttävät tiivistä yhteistyötä kunnan, Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ja muiden keskeisten sidosryhmien kesken.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2024

Kuntalain 1.2 §:n mukaan kunta edistää asukkaittensa hyvinvointia ja kunnalla on sotelain (612/2020) 6.1 §:n nojalla ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen tarkoittaa sosiaalisten ja terveyteen liittyvien ongelmien ehkäisyä. Myös ehkäisevä päihdetyö ja turvallisuuden edistäminen, kuten tapaturmien ja väkivallan ehkäisy, yhdenvertaisuus, demokratia ja päätöksenteon läpinäkyvyys, mahdollisuus vaikuttaa itseään ja omaa yhteisöään koskeviin päätöksiin, ovat tärkeä osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Ihmisten hyvinvointi ja terveys ovat yhteydessä varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, liikunta-, ravitsemus- ja kulttuuripalveluihin, asumiseen ja kaavoitukseen, liikennejärjestelyihin sekä moniin muihin kunnan lakisääteisiin tehtäviin. Nämä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osa-alueet ovat sisällytetty Kontiolahden hyvinvointisuunnitelmaan 2021–2024, jonka toimeenpano jatkuu vuonna 2024. Kunnanhallitus on päätöksellään 14.5.2022 § 50 perustanut hyvinvointikoordinaattorin viran. Hyvinvointikoordinaattori vastaa kunnan hyvinvointisuunnittelun ja -raportoinnin koordinoinnista sekä hyvinvointityön ja ehkäisevän päihdetyön kehittämisestä yhdessä kunnan osastojen, sidosryhmien ja muiden viranomaisten kanssa.

Kunnan ja hyvinvointialueen välillä on terveyden ja hyvinvoinnin edistämistehtävässä molemminpuolinen asiantuntijatuöen antamis- ja yhteistyövelvoite. Yhteistyörakenteista on sovittu Pohjois-Karjalan kuntien, Pohjois-Karjalan maakuntaliiton ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen yhteistyösopimuksella yhteistoimintarakenteista, toimintamalleista, työnjaosta ja tiedonkulusta. Vuonna 2024 tämä yhteistyösopimuksen mukainen toiminta tulee tiivistymään uusien hyte-rakenteiden myötä. Samalla käynnistyy laajan hyvinvointikertomuksen 2021–2024 laatiminen sekä tulevan hyvinvointisuunnitelmakauden 2025–2028 valmistelu maakunnallisena yhteistyönä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta kuntalaisviestinnän merkitys tulee jatkossa korostumaan.

Kontiolahden kunta osallistuu EHEÄ - Yhteisiä ratkaisuja vaikuttavaan ehkäisevään päihdetyöhön Pohjois-Karjalassa -hankkeeseen 2024–2025, joka on jatkoa ennaltaehkäisevä päihdetyö Pohjois-Karjalassa-hankkeelle. EHEÄ-hankkeen avulla luodaan päihde- ja pelikasvatuksen toimintamalli varhaiskasvatukseen, peruskouluun ja toisen asteen oppilaitoksiin sekä vahvistetaan toimintamallin toteuttamiseen liittyvää yhteistyötä. Lisäksi vahvistetaan päihdeiden, tupakka- ja nikotiinituotteiden ja pelaamisen puheeksiottoa kunnan ja hyvinvointialueen palvelujen yhdyspinnöilla ja kehitetään tupakka- ja nikotiinituotteiden lopettamisen tuen palveluja hyvinvointialue-järjestö-kunta/oppilaitokset-yhteistyönä. Hankkeen lopullisia hyödynsaajina ovat erikäiset kuntalaiset.

Kontiolahden kunta osallistuu myös Joensuun seudun kotoutumistyön keskus -hankkeeseen ajalla 1.9.2023–31.8.2024. Hankkeen tavoitteena on edistää aiempina vuosina kehitettyjen ohjaus- ja neuvontapalveluiden kokonaisuuden vakiinnuttamista pysyväksi rakenteeksi ja palveluksi, sekä jatkaa seudullisen matalan kynnyksen tieto-, neuvonta ja ohjauspalveluiden kehittämistä ja seudullisen yhteistyömallin toteuttamista yhdenmukaisten kotoutumispalveluiden saatavuuden parantamiseksi seutukunnissa. Lisäksi vuoden 2024

aikana valmistaudutaan kotouttamispalveluiden tehtävien siirtymiseen kunnille vuoden 2025 alusta lukien.

Ympäristöterveydenhuollon palveluiden järjestämisestä vastaa hyvinvointialue erillisen järjestämissopimuksen mukaisesti. Talousarviossa on varauduttu ympäristöterveydenhuollon maksuosuuteen 253 000 eurolla. Omistajaohjausjaosto vastaa ympäristöterveydenhuollon omistajaohjauksesta.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen alueellinen kumppanuussopimus Pohjois-Karjalan kuntien, maakuntaliiton ja hyvinvointialueen kesken.	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö toteutuu kumppanuussopimuksen mukaisesti ja hyte-rakenteet selkiytyvät.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Kannustamme kuntalaisia toimintakyvyn ylläpitämiseen, liikumiseen ja terveyttä edistäviin elintapoihin.	Tuemme lasten ja nuorten arkiliikuntaa ja ravitsemussuositusten mukaista ruokailua kunnan palveluissa. EHEÄ-hankkeen myötä päihde- ja pelikasvatuksen sisältöjä on käytettävissä varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Tehostamme hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kuntalaisviestintää ja luomme mm. siihen liittyviä verkkosivusisältöjä.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Lapsiväestön erityinen huomioon ottaminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.	Perhekeskusverkoston toimijoiden yhteinen työskentely tiivistyy lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.	
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö osastojen ja eri sidosryhmien kesken.	Valmistelemme laajaa hyvinvointikertomusta 2021–2024 ja seuraavan kauden hyvinvointisuunnitelmaa 2025–2028 maakunnallisena yhteistyönä.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Teemme terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yhteistyötä järjestöjen, yhdistysten ja eri toimijoiden kanssa.	Kohdistamme osan kohdeavustuksista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyöhön.	
Arkiympäristön turvallisuuden parantaminen.	Teemme yhteistyötä häiriötilanteisiin varautumisessa eri sidosryhmien kanssa (viranomaiset, yhdistykset, kylät).	

Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Maahanmuuttaneiden ohjaus- ja neuvontapalvelut.	Joensuun seudun kotoutumistyön keskus -hankkeen myötä ohjaus- ja neuvontapalveluja on enemmän saatavilla paikallisesti.	

160 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

	TP 2022	muutettu TA 2_2023	TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
Tuotot	2	0	0		0	0
Kulut	-45 345	-333	-331	-0,7 %	-332	-334
Netto	-45 343	-333	-331	-0,7 %	-332	-334

KUNNANHALLITUS

	TP 2022	muutettu TA 2_2023	TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
Tuotot	2 105	2 494	2 630	5,4 %	2 630	2 630
Kulut	-50 826	-7 310	-7 154	-2,1 %	-8 700	-8 748
Netto	-48 722	-4 816	-4 524	-6,1 %	-6 070	-6 118

7.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on hallinnon ja talouden tarkastus sekä arvioinnin järjestäminen. Tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet kuntakonsernissa sekä arvioi, onko toiminta järjestetty tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta antaa vuosittain kunnanvaltuustolle arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Tarkastuslautakunta valvoo myös sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2024

Painopistealueena ovat kunnanhallitus ja kuntakonserni. Keskeisinä arvioinnin kohteina tulevat olemaan kuntastrategia ja kunnan talouden tasapaino.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Kuntastrategian tarkastelu ja arviointi talouden tasapainon näkökulmasta.	Kunnanhallituksen kuuleminen ja keskustelu kuntakonsernia koskevista strategisista tarpeista.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Arviointikertomuksen kehittäminen.	Arviointikertomuksen saavutettavuus parantuu nykyisestä ja arviointikertomus valmistuu toukuussa 2024.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Arvioinnin kehittäminen.	Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen hanketoiminnasta kuuleminen ja hanketoiminnan arviointi.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Tarkastuslautakunnan ja kunnan muiden toimielinten yhteistyön ylläpitäminen.	Yhteinen tapaaminen teknisen lautakunnan kanssa.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Arvioinnin kehittäminen.	Tytäryhtiöiden strategioiden tarkastelu ja kuuleminen.	

130 Tarkastuslautakunta	muutettu		TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
	TP 2022	TA 2_2023				
Tuotot	0	0	0		0	0
Kulut	-39	-35	-36	2,5 %	-36	-36
Netto	-39	-35	-36	2,5 %	-36	-36

7.3 SIVISTYSLAUTAKUNTA

Sivistystoimen hallinto

Tilivelvollinen sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Palvelemme sivistystoimen hallinnossa kuntalaisia ja luomme edellytyksiä osaston palvelujen järjestämiseksi yhdessä sidosryhmien kanssa kunnan strategian ja taloussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2024

Hyvinvointialueet ovat olleet toiminnassa vuoden 2023 alusta, josta alkaen kasvatus-, koulutus- ja vapaa-aikapalvelujen organisointi ja kunnan elinvoimasta huolehtiminen ovat olleet kuntien keskeisin tehtävä. Toimivia yhteistyömalleja hyvinvointialueen toimijoiden ja kunnan tarjoamien palvelujen välillä kehitetään edelleen ja siinä osaston toimijat ovat aktiivisesti mukana. Lasten ja nuorten mielenterveyden pulmiin ja oirehtimiseen tulisi kyetä vastaamaan ennakoivasti. Hyvinvointialue ei ole kyennyt järjestämään koulupsykologipalveluja säädösten mukaisesti. Tarve opiskeluhuollon palveluille on ollut kasvussa.

Vilkas koulutilarakentamisen aika on päättymässä vuoden 2023 lopussa, kun Lehmon koulun liikuntasali valmistuu. Perusopetuksen kehittäminen jatkossa painottuu enemmän opetuksen pedagogiikan ja etenkin perustaitojen kuten lukemisen, laskemisen ja kirjoittamisen oppimiseen. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä yhteisöllisyyden vahvistaminen yhdessä koulukiusaamista vähentävien toimien kanssa ovat osa kaikille turvallisen oppimisympäristön luomista.

Kontiolahden perusopetuksen oppilasmäärä kääntyi laskuun lukuvuoden 2023–2024 alusta. Perusopetuksessa alakouluikäisten määrän väheneminen johtuu alentuneesta syntyvyydestä ja muuttovoiton hiipumisesta. Yläkouluikäisten määrä kasvaa ennusteiden mukaan vuoteen 2025 asti. Varhaiskasvatuksessa lasten kokonaismäärät säilyvät jokseenkin ennallaan, mutta alle kolmivuotiaiden lasten osuuden kasvu ja kolmitoisen tuen järjestäminen kasvattavat resurssitarvetta.

Varhaiskasvatuksessa yksityisen päivähoidon osuus on vähentynyt viime vuoden aikana noin 40 lapsipaikkaa Kontiolahdella toimineen kahden pienen yksityisen päiväkodin lopettettua toimintansa. Varhaiskasvatuspalveluissa ennustetaan jatkuvan kehityksen, jossa lapset tuodaan aiempaa nuorempina palveluihin. Varhaiskasvatuspalvelut ovat kapasiteetiltaan lähes täyskäytössä.

Varhaiskasvatuspalvelujen tarpeen muutokset syntyvyyden, lainsäädännön, työllisyystilanteen tai kotihoidontuen käytön muuttuessa luo epävarmuutta palvelutarpeen kysynnän ennakoimiseen. Palveluiden tarjontaan vaikuttaa kunnallisen tarjonnan lisäksi yksityisten palveluntuottajien tarjonta. Varhaiskasvatuspalveluissa on varauduttava lapsimäärän muuttumiseen nopeallakin aikataululla. Palveluiden kysynnän mahdolliseen kasvuun varautumiseksi etenkin Lehmon alueella on syytä käynnistää suunnitteluprosessi.

Lukion opiskelijamäärä on ollut laskeva johtuen ammatillisen koulutuksen vetovoiman kasvusta ja Joensuuun sijaitseviin lukioihin hakeutuvien nuorten määrän lisääntymisestä. Kontiolahden lukio on pääsemässä alle 200 opiskelijoiden lukioiden korotetun yksikkörahoituksen piiriin. Valtakunnallisesti on valmistelussa lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistus, jonka tavoitteena on rahoitusmalli, jolla kyetään vastaamaan nykyistä paremmin lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Hallitusohjelman mukaan pienten lukioiden lisä uudistetaan tukemaan koulutuksen saavutettavuutta.

Kuntatalouden tiukentuminen tulee näkymään niukkuutena käytettävissä olevissa resursseissa ja myös palvelutarjonnassa. Käytettävissä olevien resurssien kustannustehokas käyttö ja palveluiden laadun säilyttäminen ovat keskeisiä tavoitteita.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Palvelut järjestetty taloudellisesti tehokkaasti.	Määräys B1-kielen opetustuntien lisäyksestä 1.8.2024 alkaen ei kasvata kustannuksia.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Osaston palveluiden työnantajakuvan kilpailukykyisyyden säilyttäminen.	Toistaiseksi täytettäviin virkoihin ja toimiin saadaan riittävä määrä kelpoisuusehdot täyttäviä hakijoita.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Ajantasaiset valmiussuunnitelmat osana kokonaisturvallisuutta.	Suunnitelmat mahdollisiin häiriötilanteisiin tehty valmiiksi.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Varhaiskasvatuksen kysynnän muutoksiin on valmistauduttu etukäteen.	Suunnitelmatyö Lehmon alueen palvelutarpeen kasvuun käynnistynyt.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Yrittäjyyskasvatus toteutuu ajanmukaisesti.	Yrittäjyyskasvatuspolun päivitys perusopetuksessa valmistunut.	

300 Sivistystoimen hallinto	TP 2022	muutettu TA 2_2023	TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
Tuotot	1	0	0		0	0
Kulut	-770	-700	-716	2,3 %	-733	-751
Netto	-770	-700	-716	2,3 %	-733	-751

Perusopetus

Tilivelvollinen opetuspäällikkö

Toiminta-ajatus

Järjestämme yhtenäisen perusopetuksen toimintaperiaatteella yhdenvertaista ja laadukasta opetusta käyttäen modernia tieto- ja viestintäteknikkaa laajan kouluverkkomme jokaisessa yksikössä. Keskitymme toiminnassamme oppilaskeskeiseen, toiminnalliseen ja oppilaiden hyvinvointia huomioivaan työskentelyyn opetussuunnitelman mukaisesti. Toiminnassamme näkyy osallisuuden ja yhteistyön merkitys oppilaiden, huoltajien sekä muiden sidosryhmien kesken.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2024

Opetus- ja kulttuuriministeriö on nimennyt vuoden 2024 kansalliseksi Sivistyksen teemavuodeksi. Sivistyksen teemavuoden tavoitteena on tuoda sivistys yhteiskunnalliseen keskusteluun. Vahvistamme sivistyksen merkitystä ihmisten arjessa ja tulkitsemme sivistystä nykyhetkessä ja tulevaisuuteen katsoen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan perusopetuksen oppilaiden osaamistaso on laskenut ja tämä näkyy poikkeuksetta kaikissa osaamista mittaavissa kansallisissa ja kansainvälisissä tutkimuksissa. Heikon osaamisen oppilaiden määrä on kasvanut selvästi lukutaidossa, matematiikassa ja luonnontieteissä. Heikko osaaminen korostuu sosioekonomisesti haastavammista taustoista tulevien oppilaiden keskuudessa.

B1-kielen vuosiviikkotuntimäärää lisätään kaikille yhteisen opetuksen osalta yhdellä vuosiviikkotunnilla, jolloin oppiaineen opetuksen vähimmäismäärä nousee kuudesta seitsemään vuosiviikkotuntiin. Lisäys kohdennetaan 7. vuosiluokalle. Jatkossa B1-kieltä opetetaan kaksi vuosiviikkotuntia luokilla 1–6, kaksi vuosiviikkotuntia 7. luokalla ja kolme luokilla 8–9. Kun tuntijakoasetus voimaan astuessaan 1.8.2024 koskee vuosiluokkia 7–9, tällöin tulee B1-kielen opetusta järjestää myös 8. ja 9. luokalla siten, että myös 9.-luokkalaiset saavat yhden vuosiviikkotunnin lisää opetusta lukuvuonna 2024–2025 ja 8. luokkalaiset yhden vuosiviikkotunnin lisää viimeistään lukuvuonna 2025–2026 ollessaan 9. luokalla. Asetusmuutokset ja tunti-lisäys tulee voimaan 1.8.2024 yhdellä kertaa (ei porrastetusti) koskien 7–9-vuosiluokkia. Perusopetus- ja tuntijakoasetusten muutokset tuovat perusopetukseen B1-ruotsin opetukseen vuodelle 2024 kolme lisätuntia säädöksen toteutuessa ilman porrastusta. Kontiolahdella tuntijakoa tullaan muuttamaan osoittamalla Valtioneuvoston tuntijaon ylittävät valinnaisainetunnit ruotsin kielen lisätuntien opetukseen.

Perustaitojen vahvistaminen

Hallitusohjelmassa tullaan panostamaan tulevaisuudessa erityisesti alakoulun vuosiluokilla luku-, kirjoitus- ja laskutaidon opettamiseen. Tämän mukaisesti Kontiolahden opetuspalveluissa painopisteemme on jo vuonna 2024 on moniluku- ja kirjoitustaitojen osaamisen vahvistaminen sekä opiskelun innostaminen ja lukuharrastuksen lisääminen sekä matemaattisten perustaitojen hallinnan varmistaminen. Oppimisen alkuvaiheen yksilöllisen etenemisen tukemiseksi jatkamme joustavan esi- ja alkuopetuksen toimintaa.

Yrittäjyys

Päivitämme Kontiolahden yrittäjyyspolkua esi- ja perusopetuksesta toiselle asteelle. Jatkamme yrittäjyyskasvatusta kaikilla vuosiluokilla hyödyntäen seudullisen yrittäjyyskasvatustalon tukimateriaalia sekä kehittämällä yhteistyötä paikallisten yrityskumppaneiden kanssa.

Turvallisuus ja hyvinvointi

Hyvinvointi on perusta oppilaiden ja henkilökunnan viihtymiselle, työn ilon ja jaksamisen kokemiselle sekä parhaiden oppimistulosten saavuttamiselle. Panostamme tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetukseen ja oppimiseen. Koulutamme henkilöstöä tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamiseen ja koordinoimme näiden taitojen opetusta. ProKoulu-toiminta tukee painopistettä *Hyvinvoiva koulumme* -teemalla, jossa on pyrkimyksenämme vahvistaa positiivista vuorovaikutusta. Tavoitteena on turvallinen toimintakulttuuri ja oppimisympäristö.

ProKoulu-toimintamme toisen painopisteen *Hyvät teot ympärilläni* tavoitteena on, että töihin/kouluun on mukava tulla ja vuorovaikutus on myönteistä. Nostamme oppilaiden kokemuksen kuulluksi tulemisesta ja välittämisestä toimintakulttuurin lähtökohdaksi. Kiusaamisenvastaisessa toiminnassa panostamme ennaltaehkäisevään toimintaan (mm. KiVa Koulu -tunnit) sekä nopeaan kiusaamiseen puuttumiseen, huolelliseen tapausten selvittämiseen sekä seurantaan.

Liikkumisen lisääminen on tärkeä osa hyvinvoinnin ja jaksamisen tukemista. Toteutamme kouluilla monimuotoista liikkumiseen kannustavaa ja liikuntaa lisäävää toimintaa.

Oppilaiden läsnäolon tukeminen

Otamme käyttöön Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutosten mukaisesti päivitetyn uuden opiskeluhoitosuunnitelman ja opetussuunnitelman luvun 5 sekä siihen liittyvän Kontiolahden perusopetuksen läsnäolon tukemisen ja poissaolojen ennaltaehkäisyn mallin. Teemme Perhekeskustoimintamallin tunnetuksi kaikilla kouluilla ja luomme toimintakulttuuria yhteistyössä perhekeskustoimijoiden kanssa.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Tehokkaat opetusryhmäkoot. Opetusryhmäkokoja kasvatetaan siellä, missä mahdollista.	Perusopetusryhmien koko on 20–25 oppilasta koulujen vuosiluokilla tai yhdysluokilla, mikäli oppilasmäärät sen mahdollistavat.	tavoitteen mukaisten ryhmien osuus / perusopetusryhmien määrä.
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Jokaisella koululla seurataan dokumentoidusti kiusaamiseen puuttumista ja kiusaamisen vähentymistä.	Yksinäisyyden kokemus ja kiusaamisprosentti vähenee koulujen omien ja KiVa-kyselyjen perusteella.	yksinäisyys ja kiusaaminen vähentynyt / koulu.
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Kontiolahden läsnäolon tukemisen ja poissaolojen ennaltaehkäisyn malli otetaan käyttöön. Koulujen henkilöstön oman osaamisen ja vahvuuksien näkyväksi tekeminen ja jaksamisen tukeminen; työnilo.	Jokaisessa koulussa on toimeenpantu Kontiolahden läsnäolon tukemisen ja poissaolojen ennaltaehkäisyn malli. Opettajien yhteisopettajuuden ja kehittämistyön tuloksena syntyy uusia toimintamalleja.	kyllä / ei. raportoidut toimintamalli (lkm)/ koulu.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Oppilaiden liikkuminen lisääntyy ja monipuolistuu. Oppilaiden tupakointi ja sähkösavukkeiden käyttö vähentyy.	MOVE!-testin tulokset paranevat. 8. ja 9.-luokkalaisten päivittäinen tupakkatuotteiden ja sähkösavukkeiden käyttö vähenee vähintään alle 10 % ikäluokasta koulujen omalla kyselyllä mitattuna.	kyllä / ei. kyllä / ei.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Kontiolahden perusopetuksen yrittäjyyspolku päivitetään ja yrittäjyys näkyy koulujen toiminnallisessa oppimisessa.	Kullakin luokka-asteella toteutetaan koulun lukuvuoden aikana yrittäjyyskasvatuksen mukainen toiminnallinen oppimiskokonaisuus.	toteutettu / koulu.

Tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Oppilasmäärä, perusopetus	2 091	2 104	2 052
Oppilasmäärä 1–6	1 435	1 441	1 382
Oppilasmäärä 7–9	656	663	670
Ryhmäkoko			
· vuosiluokat 1–6	20,3	19,6	20,1
· vuosiluokat 7–9	18,5	19,5	19,3
APIP-toimintaan osallistuvien määrä	203	221	206

320 Perusopetus	TP 2022	muutettu TA 2_2023	TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
Tuotot	888	819	724	-11,6 %	724	724
Kulut	-20 110	-22 371	-22 599	1,0 %	-22 963	-23 338
Netto	-19 223	-21 553	-21 874	1,5 %	-22 238	-22 613

Varhaiskasvatuspalvelut

Tilivelvollinen varhaiskasvatuksen päällikkö

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatus on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuvat varhaislapsuuden pedagogiikka sekä lasten ja huoltajien osallisuus. Varhaiskasvatuksemme tukee lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Järjestämme varhaiskasvatusta kunnallisissa ja palvelusetelillä tuetuissa yksityisissä päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, osana esiopetusta sekä avoimena varhaiskasvatuksena. Kaikkia toimintamuotojamme ohjaavat vahvuusperustaisen pedagogiikan ajattelu- ja toimintatavat sekä yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2024

Kehitämme varhaiskasvatuksen arviointia ja laadun hallintaa parantamalla olemassa olevaa arviointiprosessia ja vahvistamalla henkilöstön arviointiosaamista. Laadun kehittämistä toteutamme pedagogisen suunnitelman sekä Karvin (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus) kehittämän ja ylläpitämän Valssi-järjestelmän avulla. Valssi-järjestelmästä saamme käyttööme kansalliset sähköiseen muotoon tuotetut kriteerit sekä arviointilomakkeet, jotka perustuvat tutkittuun tietoon sekä valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Osana Valssia hyödyntävää arviointiprosessia avaamme ja tarkennamme henkilöstölle arvioinnin merkitystä ja sen eri vaiheita. Tarkastelemme kriittisesti vanhoja arviointikäytäntöjä sekä juurrutamme kehittävän arvioinnin prosessia henkilöstölle. Valssi-järjestelmän käyttöönotto edellyttää uuden oppimista kaikilta ja tuo varhaiskasvatuksen esimiestyöhön lisätyötä erityisesti järjestelmän hallinnoimiseen sekä arviointiprosessin toteuttamiseen liittyen.

Pedagogiseen suunnitelmaan on yhdistetty varhaiskasvatuksessa jo käytössä olleet lomakkeet laadukkaaksi ja selkeäksi laadunhallinnan kokonaisuudeksi, jonka avulla toiminnan suunnittelu ja arviointi on entistä selkeämpää. Pedagogisen suunnitelman avulla reflektuimme varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa, inklusiivisuuden toteutumista sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toiminnallista kehittämistä.

Varhaiskasvatuksen lakiuudistus lapsen tukeen liittyen tuli voimaan syksyllä 2022. Uudistuksen myötä lapsella on oikeus saada hänen yksilöllisen kehityksensä, oppimisensa ja hyvinvointinsa edellyttämää tukea yleisenä, tehostettuna tai erityisenä tukena ja lähtökohtaisesti tuki tulisi toteuttaa lapsen omassa varhaiskasvatuyksikössä. Tehostetusta ja erityisestä tuesta sekä tukipalveluista tulee tehdä hallintopäätös ja tehostetun ja erityisen tuen päätökset tulee huomioida ryhmäkoossa tai henkilöstömäärässä. Tukea tarvitsevien lasten määrä on huomattava ja tukea tarvitsevia lapsia on lähes kaikissa yksiköissä ja päiväkotiryhmissä, jopa alle 3-vuotiaiden ryhmissä. Tämä on lisännyt ja lisää edelleen henkilöstöresurssien tarvetta ja vaikeuttaa talousarviossa pysymistä, koska uusille lisäresurssintarpeille ei ole varattu budjetissa lisärahaa. Tuen tarpeita emme pysty pääsääntöisesti huomiomaan pienentämällä lapsiryhmän kokoa, koska jo nyt tiedossa olevien uusien varhaiskasvatushakemusten perusteella tulemme tarvitsemaan kaikki käytössä olevat paikat. Olemassa olevien paikkojen riittävyyteen vaikuttaa heikentävästi se, että suurin osa uusista aloittavista lapsista on alle 3-vuotiaita, jopa alle 1-vuotiaita, jolloin yhteen ryhmään ei voi sijoittaa kuin 12 lasta sen sijaan, että yli 3-vuotiaita ryhmään voi sijoittaa 21. Nykyisen suuntauksen jatkuminen tarkoittaa sekä uusien varhaiskasvatuspaikkojen että henkilöstön lisätarvetta.

Pedagogisina painopisteinä jatkamme vuonna 2024 inklusiivisen toimintakulttuurin vahvistamista kiertävien varhaiskasvatuksen erityisopettajien avulla. Vahvistamme edelleen kolmitasoisien tuen toteuttamisen osamista sekä yhteistyötä muiden tukeen liittyvien toimijoiden kanssa.

Alle 3-vuotiaiden määrän lisääntymisen myötä tarvitsemme jatkossa entistä enemmän henkilöstöä, joilla on vahvaa osaamista alle 3-vuotiaiden pedagogiikasta. Yhtenä kehittämisen painopistealueena onkin pedagogiikan ja osaamisen kehittäminen alle 3-vuotiaiden ryhmissä. Edelleen huomioimme lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa yhtenä indikaattorina olevan lasten ylipainon kehittämällä aktiivisen liikkumisen toimintatapoja. Jokaiseen yksikköön nimettyjen liikuntavastaavien avulla varmistamme, että liikunta on kaikissa yksiköissä vahvasti mukana arjen toiminnassa. Lasten hammashoidon tehostamiseksi teemme

yhteistyötä vanhempien kanssa ottamalla asian puheeksi muun muassa varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluissa. Lisäksi teemme yhteistyötä hammashoidon henkilöstön kanssa lasten hampaiden harjauksen opettamisessa. Jatkuvana painopisteenä meillä on lasten hyvinvoinnin tukeminen siten, että vahvistamme sensitiivistä vuorovaikutusta, tuemme lasten sosiaalisten- ja tunnetaitojen kehittymistä sekä vahvistamme yhteisöllisyyttä ja ryhmään kuulumisen tunnetta.

Tuemme lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia yhteistyössä huoltajien kanssa. Kehitämme käytänteitä, mm. varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluja, joiden avulla päästään entistä aikaisemmin toteuttamaan toimintamalleja, joissa tuetaan lapsen hyvinvointia yhdessä huoltajien kanssa. Perheohjaus toimii tiiviissä yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa tukien huoltajien kasvatustyötä mahdollisimman ennaltaehkäisevästi. Vahvistamme myös kasvatushenkilöstön osaamista perheiden kohtaamisessa perheohjaajien avulla.

Esiopetuksessa kehitämme opiskeluhuollon toimivuutta ja yhteistyötä. Jatkamme esiopetusryhmissä joustavan esi- ja alkuopetuksen toimintaa yhteistyössä koulujen kanssa sekä vahvistamme yhtenäisen esiopetuksen toimintakulttuuria.

Jatkamme edelleen esimiesten työhyvinvoinnin kehittämistä ja tukemista. Vakiinnutamme vertaistuen ja varajohtajajärjestelmän toimintakäytänteitä sekä mietimme, kuinka voimme työtehtävien uudelleenjärjestelyjen avulla helpottaa esimiesten työkuormaa ja mahdollistaa enemmän aikaa varsinaiselle esimiestyölle.

Tulevana vuonna tehostamme koulujen loma-aikoina varhaiskasvatuksen järjestämistä siten, että yhdistämme ryhmiä ja yksiköjä niin paljon kuin mahdollista. Tavoitteena on, että saamme järjestettyä henkilöstön lomat siten, että sijaistarve on mahdollisimman vähäinen ja saamme säästettyä henkilöstökuluissa.

Vuoden 2023 aikana yksityisten päiväkotien määrä on vähentynyt Kontiolahdella kahdella yksiköllä ja huolenä on, että yksityinen varhaiskasvatus vähenee jatkossa edelleen. Yksityisten päiväkotien lakkautuminen tarkoittaa sitä, että kunnallisia paikkoja tulee lisätä, koska kunnan vastuulla on järjestää paikka kaikille varhaiskasvatusta tarvitseville lapsille. Palvelusetelin arvo on Kontiolahdella valtakunnallisesti verrattuna edullisimmasta päästä ja sääntökirja mahdollistaa palvelusetelin arvon tarkistamisen tulevana syksynä. Tässä talousarvioesityksessä ei ole huomioitu mahdollista palvelusetelin arvon indeksikorotusta.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Taloudellinen varhaiskasvatuksen järjestäminen loma-aikoina ryhmiä ja yksiköjä yhdistämällä sekä suunnittelemalla henkilöstön lomiam siten, että sijaistarve on mahdollisimman vähäinen.	Loma-aikojen varhaiskasvatus järjestetty siten, että aukiolevien ryhmien täyttö on 100 %.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Työhyvinvoinnin kehittäminen tiimitasolla tiimisopimuksen avulla.	Kaikki ryhmät ovat arvioineet tiimensä toimintaa ja ilmapiiriä tiimisopimuksen avulla ja sopineet yhteiset toimintatavat.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Jatkamme pedagogiikan kehittämistä alle 3-vuotiaiden ryhmissä osaamiskartoituksen pohjalta.	Henkilöstö on saanut tarvitsemansa koulutuksen alle 3-vuotiaiden pedagogiikasta ja osaaminen on vahvistunut.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Perheiden kanssa tehtävän yhteistyön vahvistaminen lapsen hyvinvoinnin tukemisessa yhteistyölomakkeen avulla.	Varhaiskasvatuksen yhteistyölomake on käytössä kaikissa yksiköissä.	

Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Kehitetään ja yhtenäistetään tiimivastaavien osaamista ja toimintaa.	Tiimivastaaville on laadittu työkuva ja aloitettu osaamisen kehittäminen.	

Tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	677 (ka)	650	670
Palvelusetelillä tuetussa yksityisessä varhaiskasvatuksessa	219 (ka)	195	150
Kotihoidon tuen piirissä	194 (ka)	192	180
Kohtaamispaikkojen osallistujamäärä	2 197	1 950	1 950

360 Varhaiskasvatuspalvelut	TP 2022	muutettu TA 2_2023	TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
Tuotot	866	847	625	-26,3 %	625	625
Kulut	-12 606	-14 334	-14 134	-1,4 %	-14 370	-14 614
Netto	-11 740	-13 486	-13 509	0,2 %	-13 745	-13 989

Lukiokoulutus

Tilivelvollinen lukion rehtori

Toiminta-ajatus

Kontiolahden lukion tehtävänä on taata opiskelijalle mahdollisuudet yleissivistävään ja ylioppilastutkintoon johtavaan koulutukseen, joka antaa valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään.

Lukiokoulutuksessa tuemme opiskelijoiden kasvamista hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi sekä annamme opiskelijoille työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia. Lisäksi annamme lukiossa opiskelijoille valmiuksia kansainvälisyyteen, elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2024

Lukion kilpailukyvyyn ja houkuttelevuuden vahvistaminen. Lukion kilpailukyky toisen asteen opiskelijavalinnassa säilytetään. Kehitämme lukion markkinointia ja houkuttelevuutta markkinointiryhmän ja kunnan sivistystoimen suunnitelmien pohjalta. Laaditaan lukion brändityön pohjalta valmistellut uudet markkinointimateriaalit, esitteet ja videot.

Oppimisen ja opiskelutaitojen kehittäminen. Järjestetään lukion vaatimusten mukaisten opiskelutaitojen ja perusopetuksen oppisisältöjen saavuttamiseksi tuki- ja kertauskurssit kielissä ja matemaattisissa aineissa. Arvioidaan uudelleen sähköisten oppimateriaalien ja perinteisen manuaalisten oppimateriaalien merkitystä oppimisessa.

Lukio-opintojen kansainvälisyys taataan. Osallistutaan Erasmus+ -hankkeeseen vuosille 2023–2025. Huolehditaan lukion laajasta kielivalikoimasta tukemalla ns. lyhyiden kielten (saksa, venäjä, ranska) opiskelua.

Lukion valinnaisainetarjontinta, eli paikallisten opintojen tarjontaa (kuten Lapin leirikoulu, urheiluvalmennus, kansainvälisyyskurssit) pidetään laajana lukion vetovoimaisuuden ylläpitämiseksi, kuitenkin huomioiden kunnan taloustilanteen vaikutus lukion resurssiin.

Työelämävalmiuksien lisääminen. Tuemme lukiolaisten työelämävalmiuksien kehittämistä työpaikkavierailuilla, yritysesityillä ja lukion Tulevaisuus-foorumilla. Mahdollistamme lukiolaisille korkeakouluopintoihin tutustumisen sekä pienimuotoisen verkkokurssien suorittamisen.

Kontiolahden lukiossa on aloitettu urheiluvalmennuksen ja lukio-opintojen yhdistävä toteutusmalli syksyllä 2022. Samoin on aloitettu pilottikokeiluna ampuja- ja maastohiihtäjävalmennuksessa oleville lukio-opiskelijoille mahdollisuus tehdä joustavia lukio-opintoja Kontiolahden lukiossa ns. ensilumenleirin aikaan, eli 2. jaksolla. Niin urheiluvalmennus kuin ensilumenleirin aikaisen opiskelun toteutusmalliakkin jatketaan ja kehitetään taloustilanne huomioiden lukuvuodella 2024–2025.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Lukiokoulutuksen järjestäminen taloudellisesti.	ulkoinen toimintakate 2024 < alkuper. TA2023 ulkoinen toimintakate.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Korkeakouluopintoihin tähtäävä toisen asteen koulutus säilyy Kontiolahdessa. Vastataan sivistysvaltion tarpeisiin.	Lukiokoulutus säilyy houkuttelevana niin, että lukioon hakeutuu vuosittain > 60 opiskelijaa.	

Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Taataan opiskelijoille hyvät mahdollisuudet lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen.	Ylioppilaskokeiden tulosten kansallisessa vertailussa sijoittuminen P-K:n lukioissa parhaaseen kolmannekseen.	
Mahdollistamme nuorten kansainvälistymisen. Osallistuminen laajoihin kielio-pintoihin ja lukion kansainväli-siin kontakteihin.	Kv. hankkeisiin osallistuminen ja kv. opintomatkojen järjestäminen (Erasmus+, Euroopan leiri-koulu ja kielten opintomatkat).	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Lukiota arvostetaan aktiivisena toimijana Kontiolahden kunnan imagossa ja vahvuuksissa. Lukio näkyy kunnan imagossa ja eri toiminnoissa (lukion juhlat, kansainväliset kontaktit).	Lukion avoimet tilaisuudet > 5.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Vahvistamme lukion yrittäjyyskasvatusta. Osallistuminen yritysvierailuihin ja lukiolaisten omat yritysideoita.	Yritysvierailujen tai yrittäjäta-paamisten järjestäminen > 2 ti-laisuutta.	
Lukio antaa valmiudet ja rohkai-see työelämäkokeiluihin. Työelämään tutustumisjakso (TET) on osa lukiokursseja.	Suoritettujen TET-jaksojen määrä > 30.	

Tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Lukion opiskelijamäärä	215	212	200
Ylioppilastutkinnon suorittaneet	51	58	55
Suoritetut verkko-opintojen kurssit	20	15	15
Lyhyiden kielten suoritettujen kurssien määrä (vuosittain)	60	40	38

370 Lukiokoulutus	muutettu		TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
	TP 2022	TA 2_2023				
Tuotot	58	39	39	0,0 %	39	39
Kulut	-1 718	-1 809	-1 849	2,2 %	-1 887	-1 926
Netto	-1 660	-1 770	-1 810	2,3 %	-1 848	-1 887

Vapaa sivistystyö

Tilivelvollinen opetuspäällikkö

Toiminta-ajatus

Tarjoamme kuntalaisille mahdollisuuden yleissivistävään ja ammatilliseen oppimiseen eri ikäkausien elämäntilanteisiin soveltuvan kurssitarjonnan kautta. Luomme kuntalaisille mahdollisuuden harrastuspohjaiseen opiskeluun ja oppimiseen, sosiaalisten verkostojen ylläpitämiseen sekä laadukkaaseen vapaa-ajan harrastustoimintaan.

Tuntitilaus seutuopistolta on voimassa vuoden 2024 loppuun.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Tarjoamme mahdollisuuden kurssitoiminnan järjestämiselle jokaisella kylällä.	Kurssitoimintaa järjestetään kattavasti Kontiolahteen alueella.	opetusta / kylät.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Kunnan monipuoliset tilat ja tekniset valmiudet otetaan seutuopiston kurssitarjonnan järjestämisessä huomioon.	Seutuopiston toimintaa on tarjolla kaikissa kuntamme koulurakennuksissa. Etäopetus huomioidaan kurssitarjonnan järjestämisessä.	opetusta / toiminnassa oleva koulu.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Kurssitarjontamme on laajaa ja käyttäjien toiveet huomioidaan kurssitarjonnassa.	Käyttäjien toiveet näkyvät kurssitarjonnan käytössä ja ostopalvelusopimuksen mukainen tuntitilaus täyttyy.	toteuma/tuntitilaus.

Tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Kontiolahtelaiset opiskelijat kursseilla, lkm	1 681	1 300	1 254
Konservatorion opiskelijamäärä	91	80	87
Musiikkileikkikoulun opiskelijamäärä (muskari)	68	85	66

380 Vapaa sivistystyö	muutettu		TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
	TP 2022	TA 2_2023				
Tuotot	0	0	0		0	0
Kulut	-402	-392	-419	6,7 %	-419	-419
Netto	-402	-392	-419	6,7 %	-419	-419

Vapaa-aikapalvelut

Tilivelvollinen vapaa-aikapäällikkö

Toiminta-ajatus

Järjestämme kuntalaisille vapaa-ajan palveluja, joilla edistämme eri ikäisten asukkaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2024

Yleisötapahtumien määrä sopeutetaan vähentyneisiin resursseihin ja järjestettävät tapahtumat ovat joulun-avaus, kyläkiertue ja 2–3 navettakonserttia. Lisäksi järjestämme Pohjois-Karjalan maakuntaviestin Kontiolahden ampumahiihtostadionilla 24.2.2024. Keskitymme perustoimintoihin: aloitamme kulttuurisuunnitelman päivittämisen, vakiinnutamme kirkonkylän nuorisotilan ja koulunuorisotyön toiminnot sekä tuotamme vapaa-aikapalveluja liikkuvan palvelumallin mukaisesti kunnan eri alueille resurssien mahdollistamissa rajoissa.

Arvioimme liikkumisohjelman etenemistä ja jatkamme sen toimeenpanoa sekä liikuntapaikkasuunnitelman hankkeiden toteuttamista poikkihallinnollisessa yhteistyössä.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Vuokrattavien tilojen/kaluston markkinointi ja taksojen tarkastaminen tulojen lisäämiseksi.	Vuokratulot kasvavat 10 %.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Vahvistamme vapaa-aikapalvelujen henkilöstön hyvinvointia ja yhteishenkeä.	Henkilöstön vaihtuvuus vähenee.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Kirkonkylällä tapahtuvan nuorisotyön vakiinnuttaminen ja toiminnan sisältöjen kehittäminen yhdessä nuorten kanssa.	Kirkonkylän nuorisotila on avoinna 3 x viikossa.	
Koulunuorisotyön toimintamallin jatkaminen.	Koulunuorisotyötä tehdään molemmissa yhtenäiskouluissa.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Toteutamme Liikkuva Kontiolahti -liikkumisohjelman väliarvioinnin.	Liikkumisohjelman tahtotiloista ¾ on toteutunut vuoden 2024 loppuun mennessä.	
Aloitamme kulttuuriohjelman rakentamisen.	Kulttuuritoiminnan kehittämisen painopisteet on valittu.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Kehitämme Kontiorannan Muis-tojen raja -museota hankerahoituksella.	Muistojen raja -museon sisällöt lisääntyvät.	

Tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Yleisötapahtumat, osallistujamäärä	3 435	15 000	2 000
Liikuntapalvelut, ohjattu toiminta, käyntikerrat	10 353	10 000	8 000
Retket ja leirit, osallistujamäärä	619	300	200
Nuorisopalvelut, ohjattu toiminta, käyntikerrat	649	2 000	1 000
Nuorisotilat, käyntikerrat	5 371	5 000	5 000

390 Vapaa-aikapalvelut	TP 2022	muutettu TA 2_2023	TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
Tuotot	226	347	282	-18,7 %	282	282
Kulut	-3 099	-3 667	-3 554	-3,1 %	-3 567	-3 581
Netto	-2 873	-3 320	-3 272	-1,5 %	-3 285	-3 299

SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP 2022	muutettu TA 2_2023	TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
Tuotot	2 038	2 052	1 670	-18,6 %	1 670	1 670
Kulut	-38 706	-43 274	-43 270	0,0 %	-43 939	-44 628
Netto	-36 668	-41 221	-41 600	0,9 %	-42 268	-42 957

7.4 TEKNINEN LAUTAKUNTA

Teknisen hallinto

Tilivelvollinen tekninen johtaja

Toiminta-ajatus

Hallintoyksikön tavoitteena on toiminnassaan kaikilta osin edistää ja tukea kunnan strategiaa yhdessä teknisen lautakunnan ja sen alaisen henkilöstön kanssa. Hallintoyksikkö johtaa investointihankkeiden suunnittelua ja toteutusta sekä vastaa teknisen osaston hallinto-, henkilöstö-, ja talousasioista sekä teknisen lautakunnan toiminnasta.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2024

Toiminnan kehittäminen koko teknisen osaston osalta on merkittävä osa työtämme. Kustannusten nousu ja kiristynyt taloustilanne vaikuttavat teknisen osaston toimintaan merkittävästi. Kaikesta huolimatta tavoitteenamme on luoda, ylläpitää ja kehittää Kontiolahdesta houkutteleva ympäristö niin nykyisille kuin tulevillekin asukkaille, samoin kuin yrityksille. Myös investointiohjelman toteuttaminen on toimintamme keskeinen painopistealue.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Palveluiden kilpailutukset.	Kilpailutusten oikea-aikaisuus.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Säännölliset hyvinvoinnin ja toiminnan kehittämisen palaverit.	Henkilöstöpalavereja pidetään 3 kpl vuodessa.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Asukkaat ovat mukana toiminnan suunnittelussa.	Järjestämme kuntalaisille mahdollisuuden osallistua asuinalueiden kehittämiseen ja ideointiin.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Investointihankkeiden toteuttaminen.	Hankkeet toteutetaan investointiohjelman mukaisesti.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Edistämme nykyisten ja uusien yritysten toimintamahdollisuuksia kunnassa.	Toimitilojen ja tonttien tarjoaminen uusille yrittäjille, sekä nykyisten yrittäjien pysyvyys kunnan toimitiloissa.	

400 Teknisen hallinto	muutettu		TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
	TP 2022	TA 2_2023				
Tuotot	978	967	979	1,2 %	979	979
Kulut	-758	-838	-831	-0,9 %	-836	-841
Netto	220	129	148	14,8 %	143	138

Tekniset palvelut

Tilivelvollinen kiinteistöpäällikkö

Toiminta-ajatus

Kunnossapidämme ja ylläpidämme kunnan kiinteistökantaa. Tavoitteenamme on rakennusten terveellisyys, turvallisuus ja käyttötarpeenmukaisuus sekä taloudellisuus. Puhtauspalveluissa tuotamme asiakaslähtöisesti käyttötarkoituksen mukaista puhtaustasoa erityyppisesti siivottavissa tiloissa. Ravintohuollossa tuotamme kustannustehokkaasti laadukkaita ateriapalveluja huomioiden asiakkaiden tarpeet.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2024

Tuotamme tilojen asianmukaisen ylläpidon sekä painotamme hyvän rakennuttamisen ja valvonnan tasoa erityisesti kosteuden- ja puhtaudenhallinnan varmistamiseksi. Rakennusten korjaukset suoritetaan oikea-aikaisesti ja suunnitellusti tavoitteena erityisesti terveet ja turvalliset tilat kaikissa kunnan tilapalvelun hallinnoimissa rakennuksissa. Kulutusseurannan tehostaminen kiinteistöjen lämmityksen, sähkön ja veden käytön osalta vuonna 2024.

Ruokapalveluissa Kirkonkylän koulukeskuksen valmistuskeittiön prosessien kehittäminen.

Puhtauspalveluissa Lehmon liikuntahallin haltuunotto, uusimman teknologian hyödyntäminen toiminnassa mahdollisuuksien mukaan.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Energian- ja veden kulutuksen hillitseminen.	Tavoite säästää lämmityksen, sähkön ja veden osalta yhteensä 2-% vuoden 2023 kustannuksista. Vuoden 2023 toteutuneet kustannukset yhteensä 3 miljoonaa euroa. Säästötavoite 60 000 €.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Ruoka- ja puhtauspalveluissa työergonomian kehittäminen edelleen.	Työterveyshuollon ergonomiaohjauksen käyttäminen Lehmon koulun keittiöllä. Ergonomiaohjaukset säännölliseksi toiminnaksi.	
Ruoka- ja puhtauspalveluissa henkilöstöviestinnän kehittäminen.	Älykännykät ruokapalveluhenkilöstölle ja whatsapp-ryhmät käyttöön. Puhtauspalveluissa henkilöstölle yhteinen Teams-työtila käyttöön.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Digitaalisten järjestelmien hallittu käyttöönotto.	Enerkey -ohjelmiston käyttöönotto kiinteistöpalveluissa HINKU-raportoinnin työkaluna. Skenarios -ohjelmiston päivitys kiinteistöjen PTS:än osalta.	
Teknologian hyödyntäminen puhtauspalveluissa.	Mm. robotti-imureiden hyödyntäminen toiminnassa, puuvillapyyheryillä-annostelijoiden pilotti liikuntapaikoilla.	

Ruokapalvelujen asiakastoimikunnan toiminnan laajentaminen.	Toiminnan käynnistäminen Lehmon koululla.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Tavoitteena luopua kiinteistöjen öljylämmitteisistä järjestelmistä.	1-2 kahden öljylämmitteisen kiinteistön lämmitysmuodon vaihtaminen.	
Kunnan kiinteistöjen lajittelu- mahdollisuuksien kehittäminen edelleen.	Lajittelun mahdollistaminen jätelain mukaisesti kunnan kiinteistöissä.	
Uudistuneiden ravitsemussuositusten huomiointi ruokalistasuunnittelussa.	Suosittelun mukainen ruoka.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Säännölliset toiminnan kehittämisen palaverit yhteistyössä koko teknisten palveluiden kanssa.	Yhteistyöpalaverit koulujen ja päiväkotien johtajien kanssa. Palavereita 2 kpl/vuosi.	
Kunnan kylmillään olevien rakennusten purkaminen ja maa-alueen vapauttaminen alueen kehittämistä varten.	Puretaan 1-2 rakennusta Kontiolahden kunnan alueelta.	

Tunnusluvut	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Normeerattu lämpöenergian kulutus	52,4 kWh/ m ³ /a	tavoite 45 kWh/ m ³ /a	tavoite 47 kWh/ m ³ /a
Tyhjillään olevat lämpimät hyötym ² (ei sisällä asuinhuoneistoja)	14 860	9500	10000
Siivottavat m ² , sisäiset / SiunSote	49 238/8735	48 387/0	50 565

420 Tekniset palvelut	TP 2022	muutettu TA 2_2023	TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
Tuotot	12 444	13 187	13 828	4,9 %	13 828	13 828
Kulut	-10 687	-10 916	-10 699	-2,0 %	-10 784	-10 872
Netto	1 757	2 271	3 129	37,8 %	3 044	2 956

Kuntatekniikka

Tilivelvollinen kuntatekniikan päällikkö

Toiminta-ajatus

Vastaamme liikenneväylien, ulkoliikuntapaikkojen, puistojen, leikkikenttien, satamien ja muiden yleisten alueiden sekä hulevesiviemäröinnin suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta. Lisäksi huolehdimme kunnan vastuulle kuuluvista jätehuoltotehtävistä.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2024

Viime vuosina kuntatekniikka on valmistellut alueita ja rakentanut runsaasti uusia liikenneväyliä pientaloasumista varten. Kontiolahden kunnassa uusia asuinalueita rakennetaan tulevaisuudessa kysynnän mukaisesti. Katuverkon korjausvelka kasvaa ja olemassa olevaa katuverkkoa tulee kunnostaa.

Kontiolahti on profiloitunut liikuntaa arvostavaksi ja siihen kannustavaksi kunnaksi. Uusia liikuntapaikkoja rakennetaan tulevaisuudessa kestävän kuntatalouden puitteissa. Olemassa olevaa liikuntapaikkaverkkoa kunnossapidetään tehokkaasti.

Yleisten alueiden viihtyvyyttä parannetaan suunnitellusti olemassa olevien resurssien mukaisesti.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Kuntatekniikan toiminnan tehostaminen.	Ulkoisen toimintakatteen parantaminen 4 % vuoden 2023 talousarvioon verrattaessa.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Viestimme viipymättä ja säännöllisesti.	Tiedotamme kuntatekniikan tekemisistä min. 5 krt/v kunnan medioissa.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Pidämme huolta ja olemme ylpeitä asukkaistamme.	Järjestetään esteettömyyskävely kirkonkylällä yhteistyössä vammais- ja eläkeläisneuvoston kanssa.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Talvikunnossapidon kilpailutuksessa huomioidaan kestävä kuntatalous.	10 % säästö talvikunnossapidon uuden puitesopimuksen kustannuksissa verrattaessa talven 2022-2023 toteutuneisiin kustannuksiin.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Edistämme asukkaille ja yrityksille tärkeitä liikenneverkkoysteiksiä.	Joensuun seudun viisaan liikuttamisen suunnitelman valmistuminen.	

440 Kuntatekniikka	muutettu		TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
	TP 2022	TA 2_2023				
Tuotot	660	819	826	0,8 %	826	826
Kulut	-2 723	-2 309	-2 421	4,8 %	-2 440	-2 460
Netto	-2 063	-1 489	-1 594	7,0 %	-1 614	-1 634

Vesihuolto

Tilivelvollinen vesihuoltopäällikkö

Toiminta-ajatus

Tehtävänämmä on huolehtia kunnan alueen vesi- ja jätevesihuollosta taloudellisesti ja kilpailukykyisesti vesihuoltolain määrittelemissä puitteissa. Vastaamme vedenhankinnasta, käsittelystä ja jakelusta, viemäroinnistä sekä laitoksen tarvitsemien laitteiden ja johtojen suunnittelusta, rakentamisesta, rakennuttamisesta ja ylläpidosta sekä toiminnan kehittämisestä.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2024

Keskeisiä tehtäväalueitamme ovat uusien kaava-alueiden vesi- ja viemäriverkostojen rakentaminen sekä veden toimitusvarmuuden varmistaminen. Jatkamme myös vesihuoltoverkoston saneerauksia.

Keskeisimpiä tavoitteitamme on riittävän raakaveden saannin turvaaminen. Jatkossa kartoitamme edelleen uusia mahdollisia vedenottoalueita mm. yhteistyössä Joensuun Veden kanssa. Vuonna 2023 toteutettiin mahdollisten vedenottamokaivojen koepumppauksia Jaamankankaan Ukko-Puhakan aholla. Kaksi kolmesta kaivonpaikasta olisi käyttöön otettavissa ja vedenottolupa haettavissa. Koepumppauksia jatketaan ja mahdollisesti etsitään vielä yhtä tai kahta lisäkaivopaikkaa.

Lehmoon aloitettu kiertovesilinja on valmistunut ja parantaa Lehmon eteläosan vedensaantia. Uusi Lehmon vedenottamon alkalointilaitos on valmistunut. Uusia kaava-alueita rakennetaan mm. Lamminrannan ja Karhulan alueilla.

Vesimittarien vaihdot etäluettaviin aloitettiin vuonna 2022 ja vaihtoja jatketaan. Joensuun seudun kuntien yhteinen kilpailutus uudesta vesihuollon asiakasjärjestelmästä valmistui ja se on otettu käyttöön vuoden 2023 lopussa.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Vesihuollon hinnoittelua painotetaan perusmaksujen suuntaan.	Nostetaan perusmaksujen osuutta kokonaistuloista noin 15 prosenttiin.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Mahdollistamme jatkokouluttautumisen työn ohella.	Yksi jatkokouluttautuja vuoden aikana.	
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Kehitämme vesihuollon digitalisaatiota.	Uusi asiakastietojärjestelmä käytössä ja integroituna kaukoluet-taviin vesimittareihin.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Veden laatu asetusten mukaista, toimitamme asiakkaillemme korkealaatuista ja turvallista vettä.	Ei poikkeamia.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Veden jakelumme on luotettavaa. Minimoimme vesikatkot toimintaamme kehittämällä.	Ennakoimattomien vesikatkojen määrä korkeintaan yksi/vuosi.	

450 Vesihuolto	TP 2022	muutettu TA 2_2023	TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
Tuotot	2 494	2 436	2 360	-3,1 %	2 360	2 360
Kulut	-1 488	-1 534	-1 443	-5,9 %	-1 453	-1 463
Netto	1 007	903	918	1,7 %	907	897

Maankäyttö ja valvonta

Tilivelvollinen maankäyttöpäällikkö

Toiminta-ajatus

Kaavoitus ja mittaus -yksikössä ohjaamme yhdyskuntarakenteen kehitystä, tuotamme eritasoisia maankäytön suunnitelmia ja luomme edellytykset hyvälle, viihtyisälle ja monipuoliselle elinympäristölle sekä yrittämisen ympäristölle. Tuotamme paikkatietoaineistoa niin sisäisten kuin ulkoisten asiakkaiden käyttöön. Näin tehostamme toimintaamme, edistämme avoimuutta ja selkeytämme päätöksentekoa.

Rakennusvalvonnassa huolehdimme, että rakennus täyttää elinkaarensa aikana lainsäädännön vaatimukset positiivista asiakasneuvontaa painottaen. Rakennettujen alueiden valvonnalla luomme edellytykset viihtyisän ja turvallisen asuinympäristön säilymiseen.

Ympäristövalvonnassa huolehdimme siitä, etteivät asutus, teollisuus tai muu ihmistoiminta pilaa haitallisesti ympäristöämme. Päästöjä aiheuttavien toimintojen haitalliset vaikutukset rajataan mahdollisimman vähäiseksi.

Keskeiset muutokset ja toiminnan painopistealueet vuonna 2024

Ilmastomuutoksen huomioiminen koko yksikössä.

Joensuun seudun yleiskaavaan uusiminen käynnistetään viiden eri kunnan yhteistyönä. Maankäytön tiivistäminen ja kehittäminen Lehmon alueella on ollut useita vuosia maankäytön keskeisimpiä tavoitteita. Osayleiskaavan hyväksyminen mahdollistaa mm. keskustatoimintojen kehittämisen Lehmassa. Kontiolahden ulkoilu- ja urheilukeskuksen kehittämistä jatketaan yhteistyössä Metsähallituksen kanssa käynnistämällä alueelle asemakaavoitus.

Maankäyttö ja valvonta -yksikön yhteisenä tavoitteena on sähköisen arkistojärjestelmän laajentaminen koko yksikköön. Työ tehdään vaiheittain ja kestää muutamia vuosia.

Rakennusvalvonnan arkiston digitointityö tehdään loppuun vuonna 2024. Maankäyttö- ja rakennuslaki on muuttumassa Rakentamislaki 1.1.2025 alkaen. Lakimuutos vaikuttaa merkittävästi rakennusvalvonnan toimintaympäristöön ja käytössä oleviin työkaluihin. Muutoksiin on varauduttava vuoden 2024 aikana niin ohjelmistohankintojen kuin koulutustenkin muodossa. Rakennusjärjestys on uusittava vuoden 2024 aikana.

Ympäristövalvonnan painopisteenä vuodelle 2024 on jatkaa ympäristölupien sähköisen raportointijärjestelmän käyttöönottoa toiminnanharjoittajille. Vieraslajien torjuntatyötä jatketaan kohdennettuna oleellisimpiin lajeihin ja paikkoihin riskiperusteisesti. Ilmasto-ohjelma päivitetään vuonna 2024 ja ilmastotekoja kehitellään ja toteutetaan eri hallinnonaloilla. Osallistumme maakuntaliiton vetämiin ilmastohakkeisiin. Ilmastotoimiin kannustetaan alueen yrityksiä ja kuntalaisia. Toteutamme ja suunnittelemme uusia luonnon ennallistamis- ja vesiensuojeluhankkeita yhteistyössä kuntatekniikan ja ELY-keskuksen kanssa.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kestävä ja terve kuntatalous		
Edullista energiaa vierivoimahankkeella.	Uusi hanke käynnistynyt 2024.	
Kiinteistöveroselvityksen käynnistäminen.	Projektisuunnitelma 2024 aikana.	
Loistavin asenne – Olemme haluttu työnantaja		
Ylläpidetään henkilöstön osaaamista ja jaksamista valmentavan johtamisen keinoin.	Maankäyttö- ja valvontayksikön henkilöstö on motivoitunutta, osaavaa ja sitoutunutta.	

Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Ilmasto-ohjelman päivitys.	Päivitys vuoden 2024 aikana.	
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Rakennusjärjestyksen päivittäminen.	Uusi rakennusjärjestys v. 2024 aikana.	
Kunnan metsäsuunnitelman päivittäminen.	Päivitetty metsäsuunnitelma, valmistuminen vuoden 2024 aikana.	
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Uuden asuinalueen ekotehokkuuslaskelma (ilmasto- ja luontovaikutukset).	Mallilaskelma, jota voidaan hyödyntää uusilla kaavoitettavilla alueilla esim. tontinluovutusehdot.	
Uusien asuin- ja työpaikka-alueiden tarkasteleminen seudullisesti.	Joensuun seudun yleiskaavan päivitystyö käynnistyy.	

500 Maankäyttö ja valvonta	muutettu		TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
	TP 2022	TA 2_2023				
Tuotot	1 890	1 571	1 569	-0,2 %	1 569	1 569
Kulut	-1 095	-1 166	-1 111	-4,8 %	-1 130	-1 151
Netto	795	405	458	13,1 %	439	418

TEKNINEN LAUTAKUNTA	muutettu		TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
	TP 2022	TA 2_2023				
Tuotot	18 466	18 981	19 562	3,1 %	19 562	19 562
Kulut	-16 750	-16 763	-16 504	-1,5 %	-16 643	-16 786
Netto	1 716	2 218	3 058	37,9 %	2 919	2 775

KOKO KUNTA YHTEENSÄ	muutettu		TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
	TP 2022	TA 2_2023				
Tuotot	22 608	23 527	23 862	1,4 %	23 862	23 862
Kulut	-106 322	-67 381	-66 963	-0,6 %	-69 318	-70 198
Netto	-83 714	-43 854	-43 101	-1,7 %	-45 456	-46 336

8 TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelma (ulkoiset ja sisäiset)	TP 2022	TA 2/2023	TA 2024	Muutos %
Toimintatuotot	22 608 375	23 527 355	23 861 975	1,4
Myyntituotot	10 568 958	11 101 320	11 249 685	1,3
Maksutuotot	1 129 648	816 490	881 550	8,0
Tuet ja avustukset	1 089 132	1 311 959	724 000	-44,8
Muut toimintatuotot	9 820 637	10 297 586	11 006 740	6,9
Toimintakulut	-106 321 875	-67 381 416	-66 963 113	-0,6
Henkilöstökulut	-26 833 740	-29 389 227	-29 420 690	0,1
Palkat ja palkkiot	-21 854 343	-23 649 707	-23 874 270	0,9
Henkilösivukulut	-4 979 397	-5 739 520	-5 546 420	-3,4
Eläkekulut	-4 207 552	-4 726 050	-4 811 210	1,8
Muut henkilösivukulut	-771 845	-1 013 470	-735 210	-27,5
Palvelujen ostot	-63 861 156	-20 833 374	-20 469 817	-1,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 730 481	-5 980 504	-5 651 396	-5,5
Avustukset	-2 199 786	-2 195 326	-1 998 200	-9,0
Muut toimintakulut	-7 696 711	-8 982 985	-9 423 010	4,9
Toimintakate	-83 713 500	-43 854 061	-43 101 138	-1,7
Verotulot	61 635 174	31 980 000	32 900 000	2,9
Valtionosuudet	28 059 151	19 040 000	17 030 000	-10,6
Rahoitustuotot ja -kulut	-274 588	-687 800	-1 210 500	76,0
Korkotuotot	120 965	43 920	48 450	10,3
Muut rahoitustuotot	426 741	366 000	366 000	0,0
Korkokulut	-710 523	-984 920	-1 512 450	53,6
Muut rahoituskulut	-111 770	-112 800	-112 500	-0,3
Vuosikate	5 706 238	6 478 139	5 618 362	-13,3
Poistot ja arvonalentumiset	-5 689 849	-6 866 800	-7 035 000	2,4
Suunnitelman muk. poistot	-5 689 849	-6 866 800	-7 035 000	2,4
Tilikauden tulos	16 388	-388 661	-1 416 638	264,5
Poistoeron muutos	305 490	315 910	305 400	-3,3
Varausten muutos	0	0	0	
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	321 878	-72 751	-1 111 238	1427,5
Tunnusluvut:				
Toimintatuotot/Toimintakulut %	21,3 %	34,9 %	35,6 %	
Vuosikate/Poistot, %	100,3 %	94,3 %	79,9 %	
Vuosikate, €/asukas	376	427	370	
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 132	1 126	1 052	
Asukasmäärä	15 157	15 165	15 181	

Tuloslaskelma (ulkoiset)	TP 2022	TA 2/2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintakate	-83 713 500	-43 854 061	-43 101 138	-45 455 722	-46 335 914
Kunnallisvero	54 493 459	25 560 000	26 850 000	27 500 000	28 600 000
Kiinteistövero	3 134 019	3 450 000	3 650 000	3 650 000	3 650 000
Yhteisövero	4 007 696	2 970 000	2 400 000	2 480 000	2 530 000
Valtionosuudet	28 059 151	19 040 000	17 030 000	18 300 000	18 500 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-274 587	-687 800	-1 210 500	-1 400 000	-1 650 000
Korkotuotot	71 545	0	10 000	10 000	10 000
Muut rahoitustuotot	318 741	258 000	258 000	258 000	258 000
Korkokulut	-661 103	-941 000	-1 474 000	-1 664 000	-1 914 000
Muut rahoituskulut	-3 770	-4 800	-4 500	-4 000	-4 000
Vuosikate	5 706 238	6 478 139	5 618 362	5 074 278	5 294 086
Poistot ja arvonalentumiset	-5 689 849	-6 866 800	-7 035 000	-6 835 000	-6 485 000
Suunnitelman muk. poistot	-5 689 849	-6 866 800	-7 035 000	-6 835 000	-6 485 000
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Tilikauden tulos	16 389	-388 661	-1 416 638	-1 760 722	-1 190 914
Poistoeron muutos	305 490	315 910	305 400	305 400	305 400
Varausten muutos	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	321 879	-72 751	-1 111 238	-1 455 322	-885 514

9 INVESTOINTIOSA

Investointisuunnitelma 2024–2026

KUNNANHALLITUS			TP 2022	TA 2/2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
KP	YHTEENSÄ NETTO		-211 870	-473 700	-270 000	-270 000	-270 000
1002	1000	Arvopaperit osto	-11 519	-9 700			
1002	2000	Maan osto	-15 150	-444 000	-300 000	-300 000	-300 000
1002	2000	Maan myynti		30 000	30 000	30 000	30 000
1002	7020	Irtain omaisuus	-185 201	-30 000			
1200	7025	Liikkuvan palvelun yksikkö		-20 000			
TEKNINEN LAUTAKUNTA			TP 2022	TA 2/2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
KP	TALONRAKENNUS YHTEENSÄ NETTO		-10 975 674	-7 989 435	-943 300	-3 330 000	-330 000
4220	3000	Hankesuunnittelu		-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
4220	3020	Terveyskeskus	-931 061				
4220	3020	Terveyskeskus tulot	4 000				
4220	3069	Päiväkoti Lehdokki	-88 832				
4220	3215	Kontiolahden koulun peruskorjaus	-1 005 300	-900 000	-25 000		
4220	3220	Lehmon yhtenäiskoulu	-8 654 033	-7 266 935	-125 000		
4220	3220	Lehmon yhtenäiskoulu tulot	225 000	525 000			
4220	3230	Peruskorjausinvestoinnit	-319 791	-267 500	-300 000	-300 000	-300 000
4220	3230	Peruskorjausinvestoinnit tulot	8 000				
4220	3239	Jäähallin peruskorjaus			-50 000		
4220	3240	Kirkonkylänkoulun saattoliikenne	-61 164				
4220	3245	Kulhon koulun lämmitysmuodon muuttaminen			-240 000		
4220	3245	Avustus Kulhon koulun lämmitysmuodon muuttamiseen			24 700		
4220	3250	Onttolan liikuntasali		-50 000	-100 000	-3 000 000	
4220	7335	Jäähallin jäähdytyskone			-200 000		
4220	7335	Avustus jäähallin jäähdytyskoneeseen			102 000		
4220	3860	Kiviniemen päärakennus	-152 493	-530 000			
4220	3860	Kiviniemen päärakennus vakuutuskorvaus		530 000			
KP	KUNNALLISTEKNIikka YHTEENSÄ NETTO		-1 844 470	-1 248 000	-1 225 000	-1 255 000	-880 000
4100	5009	Bussipysäkit	-15 700				
4100	5012	Kärjen alueen liikenneväylät		-65 000			
4100	5013	Urheilukentäntien uusiminen	-146 087	-30 000			
4100	5020	Heikinpellon asemakaava-alueen rakentaminen	-184 181				
4100	5021	Kestopäällysteiden pintaous	-24 344	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
4100	5023	Meluesteiden suunnittelu ja rakentaminen	-27 318				
4100	5040	Olli Tiaisentie, muutokset ja kestopäällystys	-318 169				
4100	5141	Tievalaistus	-101 353	-100 000	-75 000	-75 000	0
4125	5161	Leikkikentät	-29 530	-30 000	-15 000	-15 000	-15 000
4130	5171	Lähikentät ja reitit	-68 599	-55 000	-30 000	-30 000	-30 000
4100	5172	AH-Keskuksen valaistuksen uusiminen			-1 500 000		
4100	5172	Avustus, AH-Keskuksen valaistuksen uusiminen			1 200 000		
4100	5173	Kruununrannan laajentaminen	-355 575				
4130	5191	AH-keskus kehittäminen	-31 420	-20 000			

4125	5236	Puistot	-49 996	-50 000	-15 000	-15 000	-15 000
4640	5251	Venesatamat	-18 398	-20 000		-20 000	-20 000
4640	5254	Häikänniemen laiturin uusiminen			-60 000		
4130	5255	Kirkonkylän urheilupuisto	-19 726				
4100	5261	Kaavatiesuunnittelu	-38 528	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
4125	5265	Kotiseutukeskuksen pistoaita		-12 000			
4100	5300	Tiehankkeet	-401 400	-270 000	-270 000	-300 000	-300 000
4102	5350	Hulevesijärjestelmien rakentaminen	-27 582	-31 000			
4102	5350	Hulevesijärjestelmien avustukset	13 436	15 000			
4100	5360	Karhulan asemakaava-alueen rakentaminen		-80 000	-30 000	-700 000	
4100	5365	Lehmonkankaan asemakaava-alueen rakentaminen					-400 000
4100	5370	Lamminrannan perusparantaminen		-400 000	-250 000		
4125	5375	Satamalahden kunnostus			-200 000		
4125	7375	Avustus, Satamalahden kunnostus			170 000		
4100	5380	Paitalammen asemakaava-alueen rakentaminen			-50 000		

KP	KAUKOLÄMPÖLAITOS YHTEENSÄ NETTO		0	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
-----------	--	--	----------	----------------	----------------	----------------	----------------

4600	6520	Kaukolämpölaitos		-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
------	------	------------------	--	---------	---------	---------	---------

TEKNINEN LAUTAKUNTA			TP 2022	TA 2/2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
----------------------------	--	--	----------------	------------------	----------------	----------------	----------------

KP	VESIHUOLTOLAITOS YHTEENSÄ NETTO		-1 300 936	-1 565 000	-1 055 000	-835 000	-805 000
-----------	--	--	-------------------	-------------------	-------------------	-----------------	-----------------

9000	6110	Lehmon kiertovesiverkoston rakentaminen	-136 734	-10 000			
9000	6130	Vesihuoltohankkeet	-300 936	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
9000	6134	Lehmon vedenottamon saneeraus	-550 109	-700 000			
9000	6145	Uusi asiakastietojärjestelmä		-120 000			
9000	6150	Vedenottamohanke	-244 975	-80 000	-80 000		
9000	6170	Joensuun veden maksuosuudet	-48 368	-100 000	-50 000	-80 000	-100 000
9000	6182	Vesihuoltoverkostojen suunnittelu		-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
9000	6221	Vesimittarien vaihto	-19 814	-100 000	-75 000	-75 000	-75 000
9000	5360	Karhulan asemakaava-alueen rakentaminen				-300 000	
9000	5365	Lehmonkankaan asemakaava-alueen rakentaminen					-250 000
9000	5370	Lamminrannan alueen peruskorjaus		-200 000	-200 000		
9000	5380	Paitalammen asemakaava-alueen rakentaminen			-20 000		
9000	6400	Uuden asemakaava-alueen rakentaminen		-50 000			
9000	6450	Kontiorannan lomakeskuksen vesihuolto		-25 000	-300 000	-200 000	-200 000
9000	6460	Kontioniemen linjojen uusiminen Vesilaitos			-150 000		

KP	IRTAIN OMAISUUS YHTEENSÄ NETTO		-178 616	-101 600	-210 000	0	0
-----------	---------------------------------------	--	-----------------	-----------------	-----------------	----------	----------

4721	7030	Ruokahuollon kalusto	-21 558	-30 600	-25 000		
4130	7208	Kunnossapitokalusto (liikunta)	-157 058	-56 000	-125 000		
4220	7320	Kunnossapitokalusto, kiint.huolto			-60 000		
9000	6200	Vesihuollon kalustohankinnat		-15 000			

SIVISTYSLAUTAKUNTA			TP 2022	TA 2/2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
KP	IRTAIN OMAISUUS YHTEENSÄ NETTO		-1 155 515	-1 197 000	-157 000	-185 000	-185 000
3114	7040	Lehmon yhtenäiskoulun kalustaminen	-917 480	-880 000			
3116	7206	Kalusto, tietotekniikka			-50 000	-60 000	-60 000
3116	7207	Kalusto, perusopetus			-40 000	-40 000	-40 000
3140	7208	Kontiolahden lukio	-58 734	-60 000	-45 000	-50 000	-50 000
3120	7209	Kontiolahden koulu	-129 831				
3010	7220	Vapaa-aikatoimen kalusto	-39 450	-10 000	-11 000	-20 000	-20 000
3280	7340	Varhaiskasvatus		-47 000			
3239	7340	Varhaiskasvatus			-11 000	-15 000	-15 000
3116	7350	Kontiolahden alakoulujen kalusto	-10 020	-40 000			
3115	7400	Kirkonkylän yhtenäiskoulun kalustaminen		-160 000			
INVESTOINNIT YHTEENSÄ			TP 2022	TA 2/2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Kunnanhallitus							
		- Arvopaperit osto	-11 519	-9 700	0		
		- Maan osto	-15 150	-444 000	-300 000	-300 000	-300 000
		- Maan myynti	0	30 000	30 000	30 000	30 000
		- Irtain omaisuus	-185 201	-30 000	0	0	0
		- Liikkuva palveluyksikkö	0	-20 000	0		
Tekninen lautakunta							
		- Talonrakennus	-10 975 674	-7 989 435	-943 300	-3 330 000	-330 000
		- Kunnallistekniikka	-1 844 470	-1 248 000	-1 225 000	-1 255 000	-880 000
		- Kaukolämpölaite	0	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
		- Vesihuoltolaitos	-1 300 936	-1 565 000	-1 055 000	-835 000	-805 000
		- Irtain omaisuus	-178 616	-101 600	-210 000	0	0
Sivistyslautakunta							
		- Irtain omaisuus	-1 155 515	-1 197 000	-157 000	-185 000	-185 000
YHTEENSÄ NETTO			-15 667 081	-12 604 735	-3 890 300	-5 905 000	-2 500 000

PERUSTELUT

Kunnanhallitus:

Maanhankintaan varautuminen.

Tekninen lautakunta:

Talonrakennus:

Kirkonkylän yhtenäiskoulun lukittavaan pyöräkatokseen on varattu 25 000 €. Yhtenäiskoulujen käyttäjiltä on tullut toive saada lukittavat pyöräkatokset.

Lehmon yhtenäiskoulun piha-alueen rakentamista varten on varattu 100 000 €. Lehmon yhtenäiskoulun lukittavaan pyöräkatokseen on varattu 25 000 €.

Peruskorjausinvestointeihin on varattu 300 000 €. Investointimäärärahalla toteutetaan kunnan omistamien kiinteistöjen perusparannuksia teknisen lautakunnan päättämien kohteiden mukaisesti.

Kulhon koulun lämmitysmuodon muutos siirtyy vuodelta 2023 vuodelle 2024. Suunnitelmat on saatu valmiiksi ja siitä saatu kustannusarvio on 240 000 €. Hankkeen kilpailutus tehdään tammikuussa 2024 ja toteutus kevään/kesän 2024 aikana.

Onttolan liikuntasali 100 000 €. Määrärahalla laaditaan hankesuunnitelma ja aloitetaan varsinainen suunnitteluprosessi hyväksytyin hankesuunnitelman pohjalta.

Jäähallin on hankittava jäähdytyskone. Tähän on varattu määrärahaa 200 000 €. Jäähdytyskoneeseen on saatavilla avustusta 60 000 €. Lisäksi jäähalliyhtiöltä saadut rahavarat 42 000 € kohdennetaan jäähdytyskoneen uusimiseen. Jäähallin peruskorjausinvestointiin on varattu 50 000 € vuodelle 2024.

Kunnallistekniikka:

Kestopäällysteiden säännöllisellä perusparantamisella pyritään hallitsemaan korjausvelan syntyä.

Tievalaistuksen investoinnilla siirrytään suunnitellusti kohti LED valaistusta.

Leikkikenttäinvestoinnilla tehdään pieniä perusparannuksia leikkikenttiin huomioiden liikuntapaikkasuunnitelman toimenpiteet.

Lähikentät ja reitit -investointimäärärahalla tehdään pieniä perusparannuksia kentille ja reiteille.

AH-keskuksen valaistus uusitaan vastaamaan nykyajan vaatimuksia. Investointi toteutetaan sillä edellytyksellä, että investoinnille saadaan 80 % avustus.

Puistoihin varatulla investointirahalla tehdään pieniä perusparannuksia yleisille alueille.

Häikänniemen laituri uusitaan vuonna 2024.

Tiehankkeet investoinnilla tehdään katuverkon perusparantamista Kirkonkylän, Kontioniemen ja Lehmon alueella ja toteutetaan pieniä uudiskohteita.

Kaavatiesuunnitteluun varatuilla investointirahoilla tehdään rakentamisen suunnittelua asemakaava-alueelle.

Karhulan uudella asemakaava-alueella tehdään kuivatusrakenteita.

Lamminrannan perusparantamisesta on jäljellä viimeistely- ja päällystystyöt vuonna 2024.

Satamalahden kunnostus investointi toteutetaan sillä edellytyksellä, että investoinnille saadaan 85 % avustus.

Paitalammen asemakaava-alueen rakentamiseen varataan 50 000 €.

Kaukolämpölaitos:

Varaudutaan mahdollisiin verkoston laajennus- ja korjaustarpeisiin.

Vesihuoltolaitos:

Vesihuoltohankkeet 150 000 €. Investointimäärärahalla toteutetaan vesihuoltoverkostojen perusparannuksia teknisen lautakunnan päättämien kohteiden mukaisesti.

Vedenottamohanke 80 000 €. Määrärahalla rakennetaan kaivojen ympärille aidat sekä suoritetaan viimeistelytöitä.

Joensuun veden maksusuudet 50 000 €. Määrärahalla maksetaan Kontiolahden kunnan osuus Kuhasalon jätevedenpuhdistamon sekä jätevesiverkoston investointikustannuksista.

Vesihuoltoverkostojen suunnittelu määrärahalla suunnitellaan asemakaava-alueiden vesihuoltoa.

Vesimittarien vaihtoa jatketaan vaihtamalla vanhat mittarit etäluettaviin mittareihin.

Kontionimen linjojen uusiminen 150 000 €. Määrärahalla uusitaan vesi ja jätevesilinjat, jotka kulkevat nykyisen kevyenliikenteenväylän alla. Linjoissa on ollut useampia putkirikkoja vuosien aikana.

Lamminrannan perusparantamisesta on jäljellä viimeistely- ja päällystystyöt vuonna 2024.

Kontiorannan lomakeskuksen vesihuoltohankkeessa on varauduttu siirtämään vesi- ja viemärijohdot pois rakennettavan lomakeskuksen alta.

Paitalammen asemakaava-alueen rakentamiseen on varattu 20 000 € vesihuollon osalta.

Irtainomaisuus:

Ruokahuollon kalustoon varataan 25 000 € Kirkonkylän yhtenäiskoulun patahankintaa varten.

Kunnossapitokaluston osalta kiinteistöpalveluihin on varattu 60 000 € uuden pyöräkoneen hankintaa varten.

Jäähallille hankitaan uusi jäänhoitokone. Liikuntapaikolle hankitaan ruohonleikkuukone sekä vesisäiliö, joita tullaan hyödyntämään myös katu- ja yleistenalueiden kunnossapidossa.

Sivistyslautakunta:

Irtain omaisuus:

Perusopetuksen tietotekniikka: ICT-laitteiden uusintaan.

Perusopetuksen kalusto: alakoulujen oppimisympäristön päivitys.

Kontiolahden lukio: opiskelijoiden tietokoneet.

Vapaa-aikatoimen kalusto: kaluston uusimista.

Varhaiskasvatus: kalustohankinnat.

10 RAHOITUSOSA

Rahoituslaskelma	TP 2022	TA 2/ 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toiminnan rahavirta	5 237 807	6 028 639	5 218 362	4 674 278	4 894 086
Vuosikate	5 706 238	6 478 139	5 618 362	5 074 278	5 294 086
Tulorahoituksen korjauserät	-468 431	-449 500	-400 000	-400 000	-400 000
Investointien rahavirta	-14 915 069	-12 215 235	-3 490 300	-5 505 000	-2 100 000
Investointimenot	-15 917 517	-13 754 735	-5 417 000	-5 935 000	-2 530 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	250 436	469 500	1 496 700	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	752 012	1 070 000	430 000	430 000	430 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-9 677 262	-6 186 596	1 728 062	-830 722	2 794 086
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	11 040 771	7 557 377	-36 104	-72 257	-2 263 804
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000 000	16 000 000	7 800 000	7 500 000	5 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 112 732	-8 442 623	-7 836 104	-7 572 257	-7 263 804
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-846 497	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	-830 369				
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 349 592	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	13 559 994	7 557 377	-36 104	-72 257	-2 263 804
Vaikutus maksuvalmiuteen	3 882 732	1 370 781	1 691 958	-902 979	530 282

11 LIITTEET

Liite 1. Kontiolahden vesihuoltolaitos – muu taseyksikkö laskelmat

Vesihuoltolaitos tuloslaskelma	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Liikevaihto	2 487	2 432	2 355	2 356	2 356
Liiketoiminnan muut tuotot	7	4	5	5	5
Muut tuet ja avustukset	0				
Materiaalit ja palvelut	-1 064	-1 067	-993	-993	-993
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-258	-264	-236	-236	-236
Ostot tilikauden aikana	-258	-264	-236	-236	-236
Palvelujen ostot	-806	-803	-757	-757	-757
Henkilöstökulut	-335	-350	-339	-349	-359
Palkat ja palkkiot	-272	-289	-282	-291	-299
Henkilösivukulut	-63	-61	-57	-58	-60
Eläkekulut	-53	-49	-48	-49	-51
Muut henkilösivukulut	-10	-12	-9	-9	-9
Poistot ja arvonalentumiset	-523	-523	-668	-701	-725
Suunnitelman mukaiset poistot	-523	-523	-668	-701	-725
Liiketoiminnan muut kulut	-89	-116	-111	-111	-111
Liikeylijäämä(-alijäämä)	483	380	249	207	173
Rahoitustuotot ja -kulut	-156	-152	-146	-141	-136
Muut rahoitustuotot	1	0	0	0	0
Muille maksetut korkokulut	-49	-44	-38	-33	-28
Muut rahoituskulut	-108	-108	-108	-108	-108
Ylijäämä (alij.) ennen satunnaisia eriä	327	228	103	66	37
Tilikauden ylijäämä (alij.)	327	228	103	66	37

Valtuustoon nähden sitovat erät tummennettu.

Vesihuoltolaitos rahoituslaskelma	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toiminnan rahavirta	850	751	771	767	762
Liikeylijäämä (alijäämä)	483	380	249	207	173
Poistot ja arvonalentumiset	523	523	668	701	725
Rahoitustuotot ja -kulut	-156	-152	-146	-141	-136
Investointien rahavirta	-1 382	-2 080	-1 055	-835	-805
Investointimenot	-1 382	-2 080	-1 055	-835	-805
Investointitulot	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-532	-1 329	-284	-68	-43
Rahoituksen rahavirta	532	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	399	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	536	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-137	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	133	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	0	-1 329	-284	-68	-43

Liite 2. Henkilöstösuunnitelma 2023–2024

Taloussuunnitelman yhteyteen laadittava henkilöstösuunnitelma kuvaa toistaiseksi voimassa olevien palvelussuhteiden tilanteen ja niihin esitettävät muutokset taloussuunnitelmakaudella. Suunnitelma täyttää osaltaan yhteistoimintalain mukaista velvoitetta henkilöstösuunnitelman laatimisesta. Pysyvän työvoimatarpeen tilanteissa palvelussuhteisiin palkataan toistaiseksi. Määräaikaisia palvelussuhteita käytetään vain sijaisuuksissa tai muissa tilapäisen työvoimatarpeen tilanteissa. Määräaikaisuuksille tulee olla aina perusteltu syy.

Tehtävä ja nimike	TA 2023		TA 2024		Lisäselvitys
	virat lkm	täyttämättä	virat lkm	täyttämättä	
KUNNANHALLITUS					
100 Keskushallinto					
Kunnanjohtaja	1		1		virka
Talousjohtaja	1		1		virka
Hallintopäällikkö	1		1		virka
Henkilöstöpäällikkö	1		1		virka
Tiedonhallintasuunnittelija	1		1		virka
Viestintäsuunnittelija	1		1		
Toimistosihteerit	2		2		
Pääkirjanpitäjä	1		1		
Laskentasihteerit	2		2		
Työllisyyspäällikkö			1		virka, joka perustettiin vuoden 2023 aikana
Hyvinvointikoordinaattori	1		1		virka
Hallinto-osasto yhteensä	12	0	13	0	
SIVISTYSLAUTAKUNTA					
300 Hallinto					
Sivistysjohtaja	1		1		virka
Opetuspäällikkö	1		1		virka
Vapaa-aikapäällikkö	1		1		virka
Varhaiskasvatuksen päällikkö	1		1		virka
Hallintosihteerit	1		1		
Toimistosihteerit	4		4	1	yhden tehtävän täyttölupa.
Yhteensä	9	0	9	1	
320 Perusopetus 1–9 luokat					
Rehtori	3		3		virka
Apulaisrehtori	2		2		virka
Luokanopettaja	63	8	63	1	virka, yhden viran täyttölupa
Lehtori (englannin kieli)	6		6		virka
Lehtori	42	1	42		virka
Eriyisopettaja (laaja-alainen)	15	1	15		virka
Eriyisluokanopettaja	9	1	9		virka
Päätoiminen tuntiopettaja	18		22	3	kolmen uuden toistaiseksi otettavan tuntiopettajan täyttölupa, minkä lisäksi viime vuoden luvusta on puuttunut yksi tehtävä

Tuntiopettaja	1		1		
Koulusihteeri	3		3		
Koulunkäynninohjaaja	34	2	40	9	kolmen tehtävän täyttölupa ja lisäksi kuuden uuden tois- taiseksi otettavan koulunkäynninohjaajan täyttölupa
ICT-ohjaaja	1		1		
Kasvatusohjaaja	2		2		
Vahtimestari	1		1		
Yhteensä	200	13	210	13	
360 Varhaiskasvatuspalvelut					
Perhepäivähoidon esimies	1		1		virka
Varhaiskasvatuksen esimies	6		6		virka
Varhaiskasvatuksen opettaja	66		66	7	seitsemän avoimen tehtävän täyttölupa neljän avoimen tehtävän täyttölupa, irtisanoutumisen vuoksi aukeavan varhaiskasvatuksen avustajan tehtävän muutta- minen lastenhoitajan tehtäväksi, minkä lisäksi viime vuoden luvusta on puuttunut kaksi tehtävää
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	67		70	5	
Perhepäivähoitaja	26	1	20	1	yhden tehtävän täyttölupa
Kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja	4		4		
Varhaiskasvatuksen erityisopet- taja	2		2		
Varhaiskasvatuksen avustaja	1		0	0	irtisanoutumisen vuoksi aukeava tehtävä täytetään varhais- kasvatuksen lastenhoitajalla
Päiväkotiapulainen	1,5	0,5	1,5	0,5	yhteisiä teknisen toimen kanssa, 0,5 tehtävän täyttölupa
Varhaiskasvatuksen perheohjaaja	1		1		
Yhteensä	175,5	1,5	171,5	13,5	
370 Lukio					
Rehtori	1		1		virka
Lehtori	11		11		virka
Koulusihteeri	1		1		
Yhteensä	13	0	13	0	
390 Kulttuuri ja vapaa-aika					
Kulttuurituottaja	1		1		
Erytisliikunnanohjaaja	1		1		
Nuorisokoordinaattori	1		1	1	yhden tehtävän täyttölupa
Vapaa-aikaohjaaja	2		2		
Nuoriso-ohjaaja	2	1	2	1	yhden tehtävän täyttölupa
Yhteisöohjaaja	1		1		
Etsivä nuorisotyöntekijä	1		1		
Yhteensä	9	1	9	2	
Sivistysosasto yhteensä	406,5	15,5	412,5	29,5	

TEKNINEN LAUTAKUNTA**400 Teknisen hallinto**

Tekninen johtaja	1		1		virka
Hallintosihteeri	1		1		
Yhteensä	2	0	2	0	

420 Tekniset palvelut

Kiinteistöpäällikkö	1		1		virka
Rakennusinsinööri	1		1		
Huoltovastaava	1		1		
Kunnossapitäjä	4		3		
Kiinteistönhoitaja	6		6		
Puistopuutarhuri	0,2		0,2		
Toimistosihteeri	0,8		0,8		
Toimistosihteeri (vesilaitos)	0,1		0,1		
Puhtauspalvelupäällikkö	1		1		virka
Siivoustyönohjaaja	1		1		
Laitoshuoltaja	26,2		27,2		yhteen uuteen tehtävään annettu täyttölupa vuoden 2024 aikana
Ruokapalvelupäällikkö	1		1		virka
Ruokapalveluesimies	3		2		nimikkeen muutos ruokapalveluvastaavaksi tammikuussa
Ruokapalveluvastaava			1		
Kokki	5	1	4		
Ruokapalvelutyöntekijä	24		23		
Yhteensä	75,3	1	73,3	0	

440 Kuntatekniikka

Kuntatekniikan päällikkö	1		1		virka
Kuntatekniikan insinööri	1		1		virka
Liikuntapaikkamestari	1		1		virka
Liikuntapaikkojen hoitaja	7,5	2,0	8,5	1,0	
Jäähallin työntekijä	2		0		nimikkeet yhtenäistetty liikuntapaikkojen hoitajiksi
Kunnallistekniikan työntekijä	3,5	1,0	3,5	1,0	
Toimistosihteeri (vesilaitos)	0,1		0,1		
Toimistosihteeri	0,2		0,2		
Puistopuutarhuri	0,4		0,4		
Yhteensä	16,7	3	15,7	2	

450 Vesihuolto

Vesihuoltopäällikkö	1		1		virka
Vesihuoltoinsinööri	1		1		virka
Vesilaitoksenhoitaja	1		1		
Laitosmies	3		3		
Toimistosihteeri (vesilaitos)	0,8		0,8		
Yhteensä	6,8	0	6,8	0	

500 Maankäyttö ja valvonta

Maankäyttöpäällikkö	1	1		virka
Maankäytön suunnittelija	1	1		
Suunnitteluavustaja	1	1		
Maanmittausinsinööri	1	1		virka
Kartoittaja	2	2		
Rakennustarkastaja	1	1		virka
Tarkastusinsinööri	1	1		virka
Ympäristöpäällikkö	1	1		virka
Lupakäsittelijä	1	1		
Palvelusihteeri (maankäyttö)	1	1		
Puistopuutarhuri	0,4	0,4		
Yhteensä	11,4	0	11,4	0
Tekninen osasto yhteensä	112	4	109	2
Kaikki yhteensä	530,7	19,5	534,7	31,5

Liite 3. Avustukset vuoden 2024 talousarviossa

KUNNANHALLITUS		€	yht. €
Keskushallinto (tulosalue 100)			27 200
1010	Yleishallinto		
	Vuoden innostavin järjestötoimija 2024	500	
	Veteraanit	700	
	Vanhustyön palkinto 2024	1 000	
1300	Työllisyyspalvelut		
	Kesätyöllistämistuki, 4H-yrityksen starttiraha, yhdistysten työllistämispalkkio tai palkkapussipalvelu.	25 000	
Elinvoima (tulosalue 120)			31 500
1200	Elinvoima		
	Kylätoimikunnat (250 €/kylätoimikunta)	3 500	
	Yleisavustus yhdistyksille	13 000	
	Avustukset yhteisöille (Kontiolahti-seura)	5 000	
	Toiminta-avustus Järvitoimintakeskus Höytiäisen Helmi ry	5 000	
	Urheilijoiden markkinointikumppanuus sopimukset	5 000	
Kunnanhallitus yhteensä			58 700
SIVISTYSLAUTAKUNTA		€	yht. €
Perusopetus (tulosalue 320)			2 000
3116	Yhteiset menot		
	Toiminta-avustukset vanhempainyhdistyksille	2 000	
Lukiokoulutus (tulosalue 370)			900
3140	Kontiolahden lukio		
	Opiskelijoille jaettavat stipendit	900	
Varhaiskasvatuspalvelut (tulosalue 360)			620 000
3260	Muu varhaiskasvatus		
	Lasten kotihoidon tuki	620 000	
Vapaa-aikapalvelut (tulosalue 390)			96 000
3400	Kulttuuripalvelut		
	Kulttuuritoiminnan kohdeavustus	8 500	
3410	Tapahtumapalvelut		
	Tapahtuma-avustus	16 000	
3600	Liikuntapalvelut		
	Liikunta-avustukset	55 500	
3700	Nuorisopalvelut		
	Avustus nuorisotoimintaan	16 000	
Sivistyslautakunta yhteensä			718 900

TEKNINEN LAUTAKUNTA	€	yht. €
Kuntatekniikka (tulosalue 440)		200 000
4110 Yksityisteiden avustukset		
Avustukset yhteisöille	200 000	
Maankäyttö ja valvonta (tehtävä 500)		600
5060 Ympäristövalvonta		
Avustukset yhteisöille, kylien ympäristöhanke	600	
Tekninen lautakunta yhteensä		200 600
Avustukset yhteensä		978 200

Liite 4. Projektit

KUNNANHALLITUS

HALLINNON HANKKEET

Vahva osaaminen osaksi arkeamme -hanke 2022–2024

Vahva osaaminen osaksi arkeamme -hanke on Joensuun, Outokummun, Liperin, Kontiolahden ja Polvijärven yhteinen hanke, jonka tavoitteena on nimensä mukaisesti lisätä kuntien työntekijöiden IT-osaamista. Hankkeessa kartoitetaan ja yhtenäistetään kuntien työntekijöiden IT-osaamisen osa-alueiden toimintamalleja, muokataan työskentelytapoja ja jalkautetaan sisäisen viestinnän uudenlaisia toimintatapoja. Hankeaika: 1.8.2022-31.8.2024. Kunnan maksuosuus hankkeelle on 3.000 euroa/vuosi.

TYÖLLISYSHANKKEET

Joensuun seudun työllisyyden kuntakokeilu 2021–2024

Kontiolahti on Joensuun, Liperin, Outokummun ja Polvijärven kanssa mukana maaliskuussa 2021 käynnistyneessä Joensuun seudun työllisyyden kuntakokeilussa. Kuntakokeilussa kunnalle siirretään hoidettavaksi TE-palvelujen lakisääteisiä tehtäviä. Kunnan omarahoitusosuus kokeiluun on 134.800 euroa/vuosi.

Työllisyyden ekosysteemin hankkeet – TE24 uudistus:

TNO Pohjois-Karjala - tietoa, neuvontaa ja ohjausta pohjoiskarjalaisten menestykseksi –hanke 2024–2026 (Joensuun kaupunki)

Hankkeen tavoitteena on kehittää kuntiin vapaaehtoisuuteen perustuva matalan kynnyksen sekä fyysisesti että sähköisesti toimiva palvelupisteverkosto/ympäristö, joka vastaa eri taustaisten työnhakijoiden (+työnantajien) palvelutarpeisiin kattavasti sekä edistää asukkaiden nopeaa työllistymistä.

Hankkeen kohderyhmänä ovat kuntien kaikki asukkaat, jotka tarvitsevat työhön ja koulutukseen tietoa, neuvoa tai ohjausta. Kohderyhmässä huomioidaan eri asukasryhmien tarpeet, mm. pitkäaikaistyöttömät, maahanmuuttajat ja nuoret sekä työnantajat ja työelämän organisaatiot. Toissijaisena kohderyhmänä ovat verkostotoimijat, jotka kaipaavat tukea asiakkaan työllistämisen polulle. Hankkeessa ovat mukana kaikki Pohjois-Karjalan kunnat. Kontiolahden rahoitusosuus on yhteensä 48 718 euroa.

Kuhina -Järjestötyöllistäminen työllisyyden ekosysteemissä -hanke 2024–2026 (Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry)

Kuhina -Järjestötyöllistäminen työllisyyden ekosysteemissä -hanke vastaa toimillaan seuraaviin ongelmiin: pitkäaikaistyöttömyys ja vaikeasti työllistyvien tilanne Pohjois-Karjalassa, työttömyyden ja avointen työpaikkojen kohtaanto-ongelma, palkkatuettujen työjaksojen heikko vaikuttavuus välityömarkkinoilla sekä siihen, etteivät työnantajat rekrytoi maahan muuttaneita ja osatyökykyisiä henkilöitä. Hankkeessa ovat mukana kaikki muut Pohjois-Karjalan kunnat, paitsi Lieksa. Kontiolahden rahoitusosuus on 10 000 euroa vuodessa, yhteensä 30 000 euroa.

ELINVOIMAN HANKKEET

Vahva osaaminen osaksi arkea –hanke 2022–2024

Hankkeelta saamme tukea intran käyttöön otossa, digiohjeiden laadinnassa sekä digimentori -toiminnan käynnistämässä. Hankkeen tuomalla tuella tehostamme sisäistä viestintää sekä parannamme kuntien työntekijöiden digiosaamista työssään.

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN ESITÄMISEN HANKKEET

EHEÄ - Yhteisiä ratkaisuja vaikuttavaan ehkäisevään päihdetyöhön Pohjois-Karjalassa –hanke 2024–2025

Hanke on jatkoa ennaltaehkäisevä päihdetyö Pohjois-Karjalassa 2022–2023 –hankkeelle, jossa Kontiolahden kunta on ollut mukana. EHEÄ-hankkeen hallinnoijana toimii Pohjois-Karjalan hyvinvointialue ja hanke toteutetaan vuosina 2024–2025. Hanke toteutetaan yhteistyössä Pohjois-Karjalan kansanterveyskeskus ry:n, Pohjois-Karjalan Syöpäyhdistys ry:n sekä Heinäveden, Outokummun, Liperin, Lieksan, Nurmeksen, Kiteen, Tohmajärven ja Rääkkylän kuntien kanssa. EHEÄ-hankkeessa ovat kumppaneina mukana myös Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä Riveria ja ammattiopisto Luovi. EHEÄ-hankkeeseen sisältyy 1) Suunnitelmallisen ja laadukkaan päihde- ja pelikasvatuksen toimintamallin kehittäminen varhaiskasvatukseen, peruskouluun ja toisen asteen oppilaitoksiin ja sen toteuttamiseen liittyvän yhteistyön vahvistaminen (kunnat/oppilaitokset-hyvinvointialue-järjestöt), 2) Päihteiden, tupakka- ja nikotiinituotteiden ja pelaamisen puheeksioton lisääminen kunnan ja hyvinvointialueen palvelujen yhdyspinnoilla, ja 3) Tupakka- ja nikotiinituotteiden lopettamisen tuen palvelujen kehittäminen hyvinvointialue-järjestö-kunta/oppilaitokset-yhteistyönä. Hankkeen lopullisia hyödynsääjina ovat eri ikäiset kuntalaiset, huomioidenpäihteiden käytön kannalta haavoittuvat väestöryhmät. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 423 354 €, josta Kontiolahden kunnan kuntarahoitusosuus on 932,50 €.

Joensuun seudun kotoutumistyön keskus -hanke 1.9.2023–31.8.2024

Hanke on jatkoa Joensuun seudun kotouttamistyön keskus -hankkeelle 2020–2022, jossa ovat olleet mukana Liperi, Ilomantsi, Outokumpu ja Kontiolahti. Hankkeen hallinnoijana toimii Joensuun kaupunki, International House Joensuu. Hankkeessa ovat mukana Outokummun kaupunki, Ilomantsin kunta, Liperin kunta, Kiteen kaupunki sekä järjestökumppanit. Joensuun seudun kotoutumistyön -keskus hankkeen tavoitteena on 1) edistää aiempina vuosina kehitettyjen ohjaus- ja neuvontapalveluiden kokonaisuuden vakiinnuttamista pysyväksi rakenteeksi ja palveluksi, 2) jatkaa seudullisen matalan kynnyksen tieto-, neuvonta ja ohjauspalveluiden kehittämistä ja seudullisen yhteistyömallin toteuttamista yhdenmukaisten kotoutumispalveluiden saatavuuden parantamiseksi seutukunnissa, ja 3) vakiinnuttaa 3. sektorin kanssa kehiteltyjä yhteistyömaaleja hyväksi todettujen toimijoiden pysyvyyden varmistamiseksi sekä maahanmuuttaneiden osallisuuden ja toimijuuden lisäämiseksi. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 123 000 €, josta Kontiolahden kunnan kuntarahoitusosuus koko hankeajalta 1.9.2023-31.8.2024 on 1 165,30 €, ja vuoden 2024 osalta 776,90 €.

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Perusopetus

Perusopetuksen valtion erityisavustuksia saavat hankkeet ja kansainvälinen toiminta 2024

Koulun kerhotoiminnan tukeminen 2024

Avustuksen käyttöaika 1.8.2023–31.12.2024. Opetushallituksen myöntämä avustus hankkeelle 18 000 € (70 %), omavastuuosuus 7 715 € (30 %). Hankkeelle hyväksytyt kokonaisnettomenot ovat yhteensä 25 715 €.

Koulun kerhotoimintaa toteutetaan koulupäivinä osana koulun toimintaa. Koulun kerhotoimintaan kohdenettu valtionavustus on tarkoitettu kerhojen toteuttamisesta aiheutuviin välittömiin kustannuksiin.

Hankkeen avulla voidaan järjestää oppilaille koulupäivän yhteydessä tapahtuvaa kerhotoimintaa Kontiolahden kunnan laajan kouluverkon alueella. Pienille kyläkouluille opettajien ja koulun henkilökunnan pitämät kerhot ovat ainutlaatuinen mahdollisuus laadukkaan kerhotoiminnan toteuttamiseksi. Koulun kerhotoiminta tarjoaa myös yhdistyksille ja urheiluseuroille mahdollisuuden kerhojen pitämiseen koulun tiloissa heti oppilaiden koulupäivän päätyttyä ja näin ne voivat tarjota harrastusmahdollisuuden useille oppilaille, joille se muuten pitkien välimatkojen vuoksi olisi hankalaa.

Taide- ja taitoaineiden kerhot tarjoavat mahdollisuuden luovaan toimintaan ja oppitunneilla opitun soveltamiseen (musiikki, käsityö, liikunta, kotitalous). Teknologia- ja robotiikkakerhoissa on mahdollisuus syventää tietotekniikan taitoja. Shakkikerhossa eri ikäiset oppilaat oppivat toisiltaan pelitaitoja.

Kerhotoiminta vahvistaa tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Kerhotoiminnassa käytetään paljon pelejä ja leikkejä, joiden avulla opitaan yhteisiä sääntöjä, opetellaan häviämisen ja voittamisen taitoja sekä vahvistetaan tunteiden hallintaa. Ryhmässä opitaan ryhmään kuulumisen ja sosiaalisen kanssakäymisen taitoja.

Valtion erityisavustus esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin ja laadun kehittämiseen vuosille 2023–2024

Avustuksen käyttöaika 1.1.2023–31.12.2024. Opetus- ja kulttuuriministeriön avustus on 48 336 € (80 %), kunnan omavastuu 12 084 € (20 %). Hankkeelle hyväksytyt kokonaismenot ovat yhteensä 60 420 €.

Valtionavustus on tarkoitettu esi- ja perusopetuksen tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden ja lähikouluperiaatteen sekä inklusiivisen toimintakulttuurin vahvistamiseen. Valtionavustuksella edistetään oppimista, hyvinvointia ja vuorovaikutusta sekä oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä ja riittävän varhaista tukea. Valtionavustusta käytetään inklusiivisen toimintakulttuurin tukemiseen palkkaamalla resurssiopettajia ja koulunkäynnin ohjaajia. Tavoitteena on myös varmistaa eri alakouluista tulevien oppilaiden mahdollisuutta opiskella tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti yhtenäiskoulussa. Hankkeen avulla luomme uusia toimintamalleja yhteis- ja samanaikaisopettajuuden kautta yleisopetusryhmissä. Tuemme tehostetun ja erityisen tuen oppilaita yhdysluokkaympäristöissä.

Valtion erityisavustus varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen koronaepidemian (COVID-19) vaikutustentasoittamiseksi vuosille 2022–2024

Avustuksen käyttöaika 1.1.2023–31.7.2024. Opetus- ja kulttuuriministeriön avustus on 160 826 € (95 %), kunnan omavastuu 8 465 € (5 %). Hankkeelle hyväksytyt kokonaismenot ovat yhteensä 169 291 €.

Hankeavustuksen käyttötarkoitus on oppilaiden tukeminen opetussuunnitelman oppiainekohtaisten tavoitteiden saavuttamisessa sekä ryhmä- ja sosiaalisten taitojen opettelussa ja hallinnassa. Tavoitteena on myös poissaolojen vähentäminen ja ennaltaehkäisy, toiminnanohjauksen tukemisen sekä sosiaalisten tilanteiden ja koululaisena olemisen taitojen harjoittelu. Yksittäisten oppilaiden osalta hankeavustuksella mahdollistetaan lähikouluperiaatteen toteuttaminen ja ehkäistään koulupudokkuutta. Hankkeen avulla voidaan myös lisätä henkilökohtaista oppilaanohjausresurssia yläluokilla.

Perusopetuksessa tuki käytetään oppilaille, joilla on vajetta oppimisessa. Tarvetta on äidinkielen ja matematiikan perustaitojen vahvistamiseen, opiskelustrategioiden oppimiseen sekä tarkkaavaisuuden ja käyttäytymisen pulmien kuntouttamiseen. Tukea tarvitaan myös opittavien asioiden tai ryhmässä toimimisen taitojen kertaamiseen ja toiminnanohjaukseen. Suuri osa tuen tarpeesta johtuu toiminnanohjauksen ja keskittymisen pulmista. Avustusta kohdennetaan sosiaalisten tilanteiden hallinnan, minäpystyvyyden ja motivaation vahvistamiseen. Hankeavustuksella on palkattu kiertävä laaja-alainen erityisopettaja ja koulunkäynninohjaaja.

Valtion erityisavustus yhteisöllisen opiskeluhoollon vahvistamiseen ja kehittämiseen

Avustuksen käyttöaika 1.1.2023–31.7.2024. Opetus- ja kulttuuriministeriön avustus on 56 033 € (70 %), kunnan omavastuu 24 014 € (30 %). Hankkeelle hyväksytyt kokonaismenot ovat yhteensä 80 047 €.

Hankkeen tavoitteena on ennaltaehkäisevän yhteisöllisen oppilashuoltotyön kehittäminen: yhtenäiskoulujen oppilaiden tukeminen uusissa yhteisöissä sekä heidän että lukio-opiskelijoiden jaksamisen, mielenterveyden ja hyvinvoinnin varmistaminen. Hanke tukee luokkien myönteisen oppimis- ja kasvuilmapiirin rakentamista. Tavoitteena on erityisesti löytää keinoja siihen, että tukea tarvitsevat oppilaat (esim. oppimisen ja toiminnanohjauksen pulmat sekä vuorovaikutustaitojen ja mielenterveyden haasteet) kohdataan tasavertaisina luokkayhteisössä. Pyritään siihen, että kukaan ei jää yksin - ryhmän ulkopuolelle jäävien oppilaiden tunnistaminen, heidän huomioimisensa päivittäin ja sopivien pari- ja ryhmätoimintojen kehittäminen heille. Oppilas ja opiskelija havaitsee, ettei ole ainut ja yksin ongelmansa, pahan olonsa tai erilaisuutensa kanssa.

Yhä useammat oppilaat kokevat yksinäisyyttä, epävarmuutta tai pelkoa sosiaalisissa tilanteissa, osalla ilmenee elämänhallinnan perustaitojen puutetta, jännittämistä tai ahdistuneisuutta. Nämä oppilaat ja opiskelijat tarvitsevat sekä aikuisten mielenterveys- ja hyvinvointiosaajien aikaa ja tukea että keskinäistä vertaisryhmää havaitakseen, etteivät ole pulmiensa ja tunteidensa kanssa yksin. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen

harjoittelu itselle pelottavien ja jännittävien aiheiden äärellä yhdessä muiden vertaisten kanssa auttaa oppilaita/opiskelijoita luottamaan oman kouluuyhteisön tukeen ja kantavaan voimaan. Kontiolahden kouluverkko on laaja, ja osa oppilaista tulee yläkouluihin ja lukioon kunnan syrjäisemmistä osista. Yhteisen hyvinvointikulttuurin tueksi tarvitaan yksilön omien mielialojen ja kokemusten käsittelytilanteita.

Digitaaliset ongelmanratkaisuskenaariot oppimisen ja arvioinnin tukena (DigSAY)

Avustuksen käyttöaika 1.8.2023-31.12.2025. Opetus- ja kulttuuriministeriön avustus on 207 270 € (90 %), kunnan omavastuu 23 030 € (10 %). Hankkeelle hyväksytyt kokonaismenot ovat yhteensä 230 300 €.

Hankkeen konkreettiset tavoitteet kohdistuvat oppilaiden digitaalisen osaamisen johdonmukaiseen ja pitkäjänteiseen kehittämiseen digilukutaitoa arvioivien tehtäväskenaarioiden rakentamisen ja oppilaiden osaamisen arvioinnin avulla.

Pääasiallinen toiminnan kohde pyrkii vahvistamaan oppilaiden digitaalista osaamista niin, että oppilaat oppivat käyttämään taitavasti digitaalisuuden suomia mahdollisuuksia ratkaistessaan erilaisia tiedon käsittelyä vaativia käytännön haasteita ja ongelmia. Oppimisen keskiössä on digitaalisten ongelmanratkaisutehtävien suunnittelu. Työskentelyn keskiössä ovat ongelmanratkaisutaidot ja kriittinen ajattelu eikä ainoastaan tiettyjen teknisten sovellusten hallinta. Koulun opettajien osallistaminen tehtäväskenaariotyöskentelyyn vahvistaa opettajien sitoutumista digitaalisuuden integrointiin oman oppiaineen opetukseen, sillä he voivat lähestyä työskentelyä oman oppiaineen näkökulmasta tarjoten työskentelylle sopivan kontekstin/sisällön tai laajempia kokonaisuuksia hyödyntäen (esim. ilmasto- ja kestävyyskasvatus).

Toisena konkreettisenä tavoitteena on rakentaa digilukutaitoa arvioiva uudenlainen testiympäristö yhteistyössä koulun opettajien ja oppilaiden kanssa. Digilukutaidon arviointi perustuu seitsemään tiedon käsittelyn taitoon, joita edustavat määrittely (merkityksellinen tiedonhaku ja sen käsittely); haku (tai etsiä tietoa ja löytää sitä tehokkaasti erilaisista lähteistä), hallinnointi (taito luokitella tai järjestää tietoa), yhdistäminen (taito tulkita ja vetää yhteen); arvioida (tiedon että tietolähteiden laadun, merkityksellisyyden ja hyödyllisyyden); luoda (taito muodostaa uutta tietoa tai soveltaa olemassa olevaa tietoa) ja kommunikoida (taito viestiä tietoa henkilölle/kohderyhmälle).

Joensuun seudun kasvatuksen ja koulutuksen toimintaohjelma

Joensuun seudun kasvatuksen ja koulutuksen toimintaohjelman mukaista yhteistyötä jatketaan. Toimintaa koordinoi seudullinen koordinaattori. Kunnan osuus seudullisten täydennyskoulutusten ja seutukoordinaattorin palkkauskuluista on 24 000 €.

Yhtenäiskoulut / Kansainvälinen yhteistyö

Kouluuyhteistyö Saksan Osnabruckin Ratsgymnasiumin kanssa

Kontiolahden koulun vuonna 2009 alkanut oppilasvaihto Saksan Osnabruckin Ratsgymnasiumin kanssa jatkuu. Huhtikuussa 2024 Kontiolahdelta lähtee oppilas- ja opettajaryhmä vierailulle Saksaan. Mukana on 12–15 oppilasta ja kaksi opettajaa.

Syysystä 2023 lähtien yhteistyöhön osallistuvat oppilaat ja ohjaavat opettajat edustavat kumpaakin yhtenäiskoulua. Syyskuussa 2024 Saksasta saapuu 15–20 hengen ryhmä saksalaisia vierailulle ja he jakaantuvat kahden yhtenäiskoulun kesken. Ennen vierailuja oppilaat tekevät erilaisia valmistelevia tehtäviä.

Vaihtoviikon aikana järjestettävä ohjelma tutustuttaa oppilaita kummankin kohdemaan kouluun, lähiympäristön kulttuuri- ja toimintaympäristöön sekä perhe-elämään. Oppilaat asuvat vastavuoroisesti isäntäperheissä.

Haetulla hankerahalla katetaan oppilaiden matkakustannuksia, opettajien matka- ja sijaiskustannuksia sekä Kontiolahdella toteutuvan yhteistyöviikon linja-auto-, ruokailu- ja pääsymaksukustannuksia. Kustannukset vuonna 2024 ovat 8 000 €.

Valinnaisen saksan ja ranskan kielen opiskelijoiden opintomatka autenttiseen kieliympäristöön

Valinnaisten opintojen opetussuunnitelma- ja tuntijakomuutosten myötä valinnaisainetarjonta monipuolistui. Valinnaisten kielten opiskelu vaatii pitkäjänteisyyttä, ahkeraa työskentelyä ja sitoutumista. Kielten opiskelun houkuttelevuuden lisäämiseksi ja opiskelumotivaation vahvistamiseksi oppilaille tarjotaan mahdollisuutta ranskan ja saksan opiskelijoiden yhteiseen opintomatkaan opiskeltavien kielten kohdealueelle (esim. Bryssel–Köln).

Opintomatkalle osallistuu sekä kahdeksannen että yhdeksännen luokan valinnaisten saksan ja ranskan kielten opiskelijoita. Opintomatka toteutettiin ensimmäisen kerran vuonna 2019. Opintomatka järjestetään joka toinen vuosi eli seuraava mahdollinen matka olisi keväällä 2025.

Tavoitteena on tutustuttaa oppilaat opiskeltavien kielten kulttuuriin ja antaa kokemuksia opiskellun kielen puhumisesta aidossa kieliympäristössä. Ryhmän koko on enintään 20 oppilasta ja kaksi opettajaa. Opintomatkaan sisältyy matkaan liittyvät ennakkoon ja jälkikäteen tehtävät opinnot, tutustuminen vierailukaupunkien keskeisiin kulttuurikohteisiin sekä kielen harjoittelun oppimistehtävät autenttisisissa tilanteissa. Määrärahaalla katetaan osa oppilaiden matkustus-, ruokailu-, pääsymaksu- ja majoituskuluista sekä opettajien sijais- ja matkustuskulut. Osa kuluista katetaan oppilaiden yhteisellä varainhankinnalla. Kustannukset ovat 10 000 €.

Varhaiskasvatus

Loisto-kehittämisverkosto

Kontiolahti on edelleen mukana Opetushallituksen Loisto-kehittämisverkoston toiminnassa. Verkosto vahvistaa varhaiskasvatuksen alueellista ja kansallista kehittämistä, varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa, toimintakulttuuria, johtamista sekä seurantaa ja arviointia.

Valtion erityisavustus digitaalisen laadunarviointijärjestelmän Valssin käyttöönoton tukemiseen vuodelle 2023–2024

Kontiolahden varhaiskasvatuksessa kehitetään laadun hallintaa ja arviointia, sekä otetaan käyttöön kansallinen varhaiskasvatuksen arviointijärjestelmä Valssi. Hankkeen tavoitteena on uudistaa varhaiskasvatuksen laadun suunnitelmaa ja toteutusta ja sisällyttää arviointijärjestelmä Valssilla tehty arviointi osaksi kehittävän arvioinnin prosessia.

Hankkeessa työskentelee varhaiskasvatuksen asiantuntija, jonka tehtävänä on vahvistaa henkilöstön ja esihenkilöiden ymmärrystä arvioinnin merkityksestä, kehittävästä arvioinnista, laatutyöstä, pedagogiikan johtamisesta ja varhaiskasvatuksen arviointiprosessista sekä vahvistaa henkilöstön itsearviointiosaamista.

Hankkeen tarkoituksena on sujuvoittaa Valssi-arviointijärjestelmän käyttöönotto Kontiolahdella ja uudistaa varhaiskasvatuksen laatuja järjestelmiä. Valssin käyttö vakiintuu osaksi toimintaa arviointiprosessin kehittämisen myötä. Valssin kautta tuotetaan vaikuttavaa arviointitietoa johtamisen ja toiminnan ohjaamisen pohjaksi.

Hankerahoitusta on vuosille 2023–2024 saatu yhteensä 61 979 €. Kustannukset kunnalle ovat (omavastuuosuus) 12 395 €.

Valtion erityisavustus varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen koronaepidemian (COVID-19) vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2022–2024 (varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteinen)

Hankkeen tavoitteena on varmistaa yksilöllinen tuki ja pienempien ryhmien toiminta, jolloin voimme paremmin myös tukea ajoissa niitä lapsia, joiden hyvinvointi ja oppiminen on vaarantunut eri osa-alueilla ja ehkäistä ongelmien pahenemisen.

Hankkeen avulla palkataan ryhmiin lisähenkilöstöä mahdollistamaan toimintaa pienemmissä ryhmissä ja lisäämään vuorovaikutteisuutta ryhmiin. Tavoitteena toteutuksessa on huomioida tuen tarvetta nopeasti ja joustavasti jo yleisen tuen kohdalla. Näin varmistamme parhaat edellytykset tukea heikommassa asemassa olevien lasten oppimista ja kehitystä. Lisäresursseilla tuemme lisäksi päivittäisen vuorovaikutuksen lisääntymistä niin lapsen ja aikuisen, kuin lasten keskinäisissä suhteissa.

Hankkeen avulla toivomme, että pystymme huomaamaan alkavat lasten tuen tarpeet heti ja ohjaamaan riittävästi resursseja lapsen avuksi jo ennen kuin haasteet pahenevat. Tuloksena on lasten ja aikuisten hyvinvoinnin lisääntyminen ja lasten oikea-aikaisen tuen myötä lasten toimijuuden ja minäpystyvyyden lisääntyminen sekä kaikkien lasten entistä parempi yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokeminen.

Hankeavustusta varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen on vuosille 2022–2024 saatu yhteensä 68 174 €, jonka lisäksi kustannukset kunnalle (omavastuu) ovat 3 497 €.

Kontiolahden lukio

Ettonet-hanke

Valtion erityisavustus lukiokoulutuksen järjestäjille koronaepidemian johdosta tarvittaviin tukitoimiin. Hankkeen kokonaissumma on 46 300 €, josta lukion omarahoitusosuus 2 315 €. Hanke päättyy 31.7.2024.

Konala Go Go!

Valtion erityisavustus lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman edistäminen. Hankkeen kokonaissumma 16 000 €, josta lukion omarahoitusosuus 2 000 €. Hanke päättyy 31.12.2024.

Kontiolahden lukio / kansainvälinen yhteistyö

Erasmus+ -hanke

Lukio on saanut vuosille 2023–2025 Erasmus+ -hankkeeseen CIMOn rahoitusta koordinaattorikoulun, Saksan Paderbornin lukion kautta. Rahoitusta voidaan käyttää matkoihin ja majoitukseen ulkomailla. Projektissa ovat Kontiolahden lukion lisäksi mukana muun muassa lukiot ja aikuislukiot Saksasta, Hollannista, Latviasta ja Espanjasta. Projektin teemana on museot eri eurooppalaisissa maissa.

Omarahoitusosuutta tarvitaan kotimaan matkoihin, sijaisuuksiin, majoituksiin ja materiaaleihin. Kontiolahden osalta edessä on 2024 keväällä opiskelijoiden ja opettajien matka Paderborniin sekä projektimatka johonkin eurooppalaiseen kohteeseen syksyllä 2024. Omarahoitustarve vuodelle 2024 on 4 000 €.

Leirikoulu ulkomaisessa kohteessa/Euroopan historian leirikoulu

Tutustuminen Euroopan historiaan. Euroopan leirikoulumatka toteutetaan keväällä 2024 Krakovaan ja Auschwitziin.

Kokonaiskustannukset noin 12 000 €, jonka opiskelijat pääosin maksavat itse. Rahoitusta tarvitaan matkaa ohjaavien opettajien (kaksi opettajaa) matkakustannuksiin. Rahoitustarve noin 2 000 €.

Saksan kielen opiskelijoiden opintomatka Berliiniin

Saksan kielen valinnaisuuden vahvistamiseksi ja opiskelijoiden kielitaidon tukemiseksi sekä Saksan historian oppimiseksi järjestetään perinteinen opintomatka Berliiniin ja Wittenbergiin lokakuussa 2024. Tutustumiskohteina ovat Berliinin historia, jaettu Saksa sekä Wittenberg (Lutherin kotikaupunki ja reformaation alkukoti). Opiskelijat maksavat matkansa pääosin itse. Omarahoitusta tarvitaan kahden opettajan matkakustannuksiin ja ryhmän junamatkaan Kontiolahti-Helsinki-Kontiolahti. Rahoitustarve noin 2 000 €.

Vapaa-aikapalvelut

Kontiolahden harrastamisen malli 4.0

Kontiolahden harrastamisen malli 4.0 hankkeen tavoitteena on vahvistaa jo alkaneen kerhotoiminnan toimintamallia lukuvuoden 2023–2024 aikana, sekä löytää oma harrastus myös niille oppilaille, joilla ei vielä ole sitä. Maksutonta ja oppilaiden toiveisiin perustuvaa harrastustoimintaa tarjotaan kaikilla laajan kouluverkkomme kouluilla säännöllisesti toteutettuna koko lukuvuoden ajan. Harrastustoiminta järjestetään koulupäivän yhteydessä joko ennen koulun alkamista tai välittömästi koulun päättymisen jälkeen. Tarjottava harrastustoiminta perustuu oppilaiden toiveisiin ja edellisen lukuvuoden toiminnasta saatuun palautteeseen. Kerhojen vetäjinä toimii koulutettuja ohjaajia sekä koulujen omaa henkilökuntaa.

Hankkeen toteutusaika on 1.8.2023–31.7.2024. Itä-Suomen aluehallintoviraston myöntämä avustus hankkeelle on 48 000 € (75 %) ja Kontiolahden kunnan omavastuuosuus 16 000 € (25 %). Hankkeelle hyväksytyt kokonaisnettomenot ovat yhteensä 64 000 €.

Lasten kulttuuriverkosto 2024–2025

Lastenkulttuuriverkoston tavoitteena on edistää lasten ja nuorten kulttuurin tasa-arvoista saavutettavuutta. Verkosto toteuttaa Kulttuurin virta -ohjelmaa jäsenkunnissa ja tuottaa kulttuuripalveluja kouluille ja varhaiskasvatuksen yksiköihin. Pohjois-Karjalan lastenkulttuuriverkosta hallinnoi Joensuun kaupungin kulttuuripalvelujen alaisuudessa toimiva Joensuun lastenkulttuurikeskus. Opetus- ja kulttuuriministeriö avustaa verkostoa. Kuntien maksuosuudet perustuvat peruskouluun oppilasmääriin. Kontiolahden vuoden 2024 maksuosuus on noin 9 850 €.

Ysipykälä-hanke

Ysipykälä-hankkeessa vahvistetaan nuorisolain 9 §:ssä säädettyjen kuntien monialaisten ohjaus- ja palveluverkostojen toimintaa sekä varmistetaan niiden tehtävien toteutuminen muuttuvissa yhteiskunnallisissa rakenteissa. Hanketta koordinoi Kuntaliitto, ja Pohjois-Karjalan kunnista kehittämistyössä ovat mukana Kontiolahti ja Liperi. Hankkeen toteuttamisaika on 1.5.2023–30.4.2025. Kontiolahden kunnalla ei ole hankkeessa omarahoitusosuutta.

Kaikki nuoret mukaan KAMU –hanke

Kontiolahden KAMU-hankkeen tavoitteena on tukea nuorten osallisuutta ja sosiaalista verkostoa kouluympäristössä tapahtuvan nuorisotyön keinoin. Kontiolahden kunnassa on kevätlukukauden 2023 saakka yksi yläkoulu, jossa koulunuorisotyö tavoittaa kaikki yläkouluikäiset. Syyslukukaudella 2023 Kontiolahdella aloittaa kaksi yhtenäiskoulua, toinen Kontiolahden kirkonkylällä ja toinen Lehmossa, jolloin yläkouluikäiset jakaantuvat kahteen eri paikkaan. KAMU-hankkeessa rakennetaan koulunuorisotyön toimintamallia muuttuvaan toimintaympäristöön ja koronan jälkeiseen aikaan sopivaksi. Koulussa tehtävällä nuorisotyöllä halutaan vahvistaa nuorten mukanaoloa ja lisätä yhteisöllisyyttä korona-ajan jälkeen.

KAMU-hanketta rahoittavat Itä-Suomen aluehallintovirasto (90 % avustus) ja Kontiolahden kunta (10 %:n omarahoitusosuus yhteensä 5 700 euroa). Hankkeen toiminta-aika päättyy 30.6.2024.

Livohka-hanke

Livohka-hanke lisää pohjoiskarjalaisten nuorten osallisuuden toteutumista paikallisesti. Nuorten toimintaryhmissä kehitetään erilaisia pelejä, jotka luovat uutta toimintaa omalle paikkakunnalle. Osallistava palvelumuotoiluprosessi pelin ympärillä avaa ja tekee näkyväksi mahdollisuuksia, joista nuoret eivät tällä hetkellä ole edes tietoisia. Toiminta mahdollistaa nuorille uuden osaamisen hankkimisen, sen tunnistamisen ja tunnustamisen oman elämänpolkunsa tueksi. Livohka luo uudenlaisia aktiivisuuden paikkoja omassa yhteisössä ja vahvistaa kuulumista kotipaikkaan. Hankkeessa kokeillaan palvelumuotoiluprosessia järjestötoimijoiden ja vapaaehtoisten kanssa, jotta nuorten toiminnan edellytyksiä saadaan kansalaistoimijakentällä edistettyä.

Hankkeen kohderyhmänä ovat erityisesti 15–20-vuotiaat syrjäytymisvaarassa olevat nuoret, jotka eivät ole työssä tai koulutuksessa eivätkä opiskele tai suorita siviili- tai asepalvelusta sekä mentoreiksi kiinnittyvät aktiiviset alle 29-vuotiaat nuoret.

Hankkeen päätoteuttaja on Suomen Nuorisoseurat ry. Hankkeen toteutusaika on vuoden 2024 loppuun saakka. Kontiolahden kunta tukee hankkeen toteuttamista mahdollistamalla tilojen käytön sekä toimijaverkostot.

Kontiolahden kunnan etsivä nuorisotyö

Kontiolahden kunnassa työskentelee kaksi etsivää nuorisotyöntekijää. Etsivät nuorisotyöntekijät työskentelevät toimintakauden aikana työparina suunnitellessaan ja toteuttaessaan toimintoja. Kohderyhmä on kuitenkin jaettu etsivien kesken siten, että ensimmäisen etsivän nuorisotyöntekijän pääasiallinen kohderyhmä on 15–18-vuotiaat nuoret ja lukiolaiset ja toisen etsivän nuorisotyöntekijän kohderyhmää ovat 18–28-vuotiaat nuoret.

Etsivän nuorisotyön tavoitteena on tavoittaa syrjäytyneet ja syrjäytymisuhan alla olevat nuoret ja ohjata heitä tarvittavien palvelujen piiriin. Työtä tehdään ennaltaehkäisevällä työotteella. Tämä pitää sisällään sekä yksilö- että ryhmävalmennustoimintoja, joilla pyritään parantamaan nuorten arjenhallintataitoja ja valmiuksia hakeutua koulutukseen tai työhön. Etsivän nuorisotyöntekijän käyttämiä työmuotoja ovat yksilölliset ohjauskeskustelut, opiskelu- ja työpaikan hakemisessa avustaminen, tutustumiskäynnit ja ryhmätoiminnot.

Itä-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt Kontiolahden kunnan etsivän nuorisotyön toimintaan erityisavustusta 60 000 euroa. Avustuksen käyttöaika on 21.11.2023–20.11.2024.

Matalan kynnyksen harrastustoiminta Kontiolahdella

Hankkeen toteutusaika on 1.5.2023–31.5.2024. Avustus Itä-Suomen aluehallintovirasto 90 % (4 500 €), omarahoitus Kontiolahden kunta 10 % (500 €). Avustuksella järjestetään loma-aikaista päiväleiritoimintaa (esim. sirkusleiri ja bändileiri).

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Vuonna 2023 ympäristöpalvelut on hakenut valtiolta avustusta kolmeen eri kaksivuotiseen hankkeeseen, joista saatiin myönteinen avustuspäätös. Hankkeissa on 50 % tukitaso.

Hankkeet käynnistyivät vuonna 2023 ja niitä jatketaan vuoden 2024 loppuun.

Kulhon Rekilammen vesiensuojelullisen kunnostussuunnitelman täydentämiseen ja pieniin käytännön toimiin kunnan kiinteistöillä Rekilammen rannalla varataan vuodelle 2024 yhteensä 5000 euroa kunnan maksuosuutta.

Kylmäojanpuron vaellusesteiden poistoon ja kalataloudellisen kunnostussuunnitelman tekoon varataan vuodelle 2024 kunnan osuutta 5500 euroa. Hankkeen suunnittelun painopiste vuoden 2024 aikana.

Höytiäiseen kunnan metsätiloilta valuvien purojen kunnostussuunnitteluun ja toteutukseen kunnan maa-alueilla varataan kunnan maksuosuutta toteutukseen ja asiantuntija palkkioihin vuodelle 2024 yhteensä 7000 euroa.

Hankkeen loppuvaiheessa käytetään toteutettuja kunnostuskohteita esimerkkinä ja järjestetään tapaamisia, joissa kannustetaan yksityisiä maanomistajia aloittamaan vastaavia hankkeita omilla alueillaan.

Kontiolahden Satamalahden pohjukan lintuvesien ja kalankutualueiden kunnostamiseen haetaan Kuntahelmi avustusta valtiolta keväällä 2024 avautuvassa avustushaussa. Hanke aloitetaan, jos hakemukseen saadaan myönteinen päätös. Kyseessä olisi 3-vuotinen kunnostushanke, jonka vaatimia esiselvitys ja lupasioita valmistellaan vuonna 2024 ja mahdollisesti joulukuussa 2024 voidaan toteutusta käynnistellä.

Kyseessä olisi yhteensä noin 200 000 euron hanke, johon tukitaso on ollut vastaavissa hankkeissa 85 %. Kunnan maksuosuus olisi 30 000 euroa, joka jakaantuu 3 vuodelle, eli tämä toteutetaan investointihankkeena, jos hankkeeseen saadaan rahoituspäätös. Yhteistyökumppaneina hankkeessa olisi Metsähallituksen luontopalvelut ja Kontiolahden kalavedenosakaskunta.

Maaseudun hankkeet 2024

Ohjelmakauden ollessa alussa ja maaseuturahoitus on vasta auennut, niin toimijoilla hankkeet ovat suunnittelu/kirjoitus vaiheessa.

Vireillä olevat hankesuunnitelmat liittyvät seuraaviin teemoihin:

Vihannes teema
Elintarvikekoordinaatio
Kotieläintuotanto teema
Omistajan vaihdos
Kasvinviljely teema
Villiruoka
Marja teema
Kalaleader
Hanhipeltosuunnittelu

Liite 5:

Ilmasto- ja energiatekoja Kontiolahden malliin

Marraskuussa 2022 Kontiolahden kunnanvaltuusto päätti liittyä ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöiden (Hinku) -verkostoon. Verkoston jäsenet ovat sitoutuneet 80 prosentin päästövähennystavoitteeseen vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Samalla kunta liittyi kunta-alan energiatehokkuussopimukseen, jonka kautta kunnan asuinrakennuskanta liitettiin toimenpideohjelmaan. Keväällä 2023 kunnan Hinku-työryhmä laati päästövähennyskenaariota eli kehityspolun tavoiteltuun päästövähennykseen.

Päästövähennymiä lämmityksestä ja suurimmat päästöt tieliikenteestä

Kontiolahden kunnan ensimmäinen ilmasto-ohjelma hyväksyttiin vuonna 2014. Tähän mennessä merkittävimmät päästövähennymät Kontiolahdella on saavutettu siirtymällä taajamien lämpölaitosten ja isojen laitosten lämmityksessä öljystä hakkeeseen ja pellettiin. Käynnissä on selvitys öljylämmitteisten Kulhon ja Ahokalan koulujen energiamuodon muuttamisesta. Kunnan rakennuskantaa on uudistettu energiatehokkaammaksi ja energiankäytön seuranta on tehostettu. Katulamppuja on vaihdettu ledeiksi ja aurinkopaneeleita on asennettu kirkonkylän uudelle sote-asemalle.

Tieliikenteen päästöt ovat yli kolmannes Kontiolahden kokonaispäästöistä, mitä pääosin selittää vilkas seudullinen työmatkaliikenne. Kunta on panostanut kevyen liikenteen olosuhteiden parantamiseen ja sähköauton latausaseman rakentamiseen kirkonkylän kunnanvirastojen lähelle. Helmikuussa 2023 avatut kirkonkylän kirjaston ja Lehmon palvelupisteen etätyötilat tarjoavat joustavia työntekomahdollisuuksia.

Ilmastoviisasta rakentamista ja säästöjä kiertotaloudesta

Kontiolahti kehittää asuinalueitaan ilmastoviisaasti. Puu- ja korjausrakentamisen ohella suositaan lyhyitä maa-ainesten kuljetusmatkoja ja pintamaiden hyödyntämistä esimerkiksi meluvallien rakentamiseen. Uuden Lamminrannan kaava-alueen suunnittelussa lasketaan rakentamisen ekotehokkuus.

Kunnan toimipisteillä on tehostettu jätteiden kierrätystä ja lajittelua. Kouluilla on toimittu ruokahävikin vähentämiseksi ottamalla käyttöön hävikkiruoan näytölliset vaa'at. Työpajalla on hyödynnetty kierrätykseen meneviä huonekaluja uusien tuotteiden tekemiseen. Kunta myy käytöstä poistettavaa irtaimistoa Kiertonet-palvelun kautta.

Hiilinieluja metsittämällä ja Kyyrönsuolle kosteikkoja & aurinkovoimaa

Kontiolahden kunnan omistamilla mailla on aktiivisesti metsitetty joutomaita ja kehitetty metsänkäsitelyä ilmastoystävällisellä tavalla. Lehmon ja kirkonkylän ala- ja yläkoululaisia on osallistunut ilmastotoimiin istuttamalla 2000 puuntainta joutomaille toukokuussa 2021.

Kyyrönsuon entiselle turvetuotantoalueelle on rakennettu noin 18 hehtaaria erilaisia kosteikkoja. Kosteikkoihin on sijoitettu puunkantoja hiilivarastoksi ja veden puhdistamiseksi. Kyyrönsuon läpi laskeva arvokas lähdepuro on ennallistettu ja sen palautumista luonnontilaan seurataan. Lisäksi alueella on vireillä noin 160 hehtaarin aurinkovoimalahanke.

Hinku-verkosto on vuonna 2008 perustettu verkosto, joka kokoaa yhteen kunnianhimoisiin päästövähennyksiin sitoutuneet kunnat, ilmastoystävällisiä tuotteita ja palveluita tarjoavat yritykset sekä energia- ja ilmastotalan asiantuntijat. Hinku-verkostossa on mukana myös maakuntia - muun muassa Pohjois-Karjala.

<https://www.hiilineutraalisuomi.fi/hinku/>

Kontiolahden kunnan eri osastojen ilmastotoimet vuodelle 2024

Hallinto-osaston ilmastotoimenpiteet vuodelle 2024				
Toimenpide	Vastuutaho	Mittari	Toteutus	Mittarin arvo/ vaikutus
Hankintaohjeen päivittäminen ilmastokriteerit huomioiden	Hallinto-osasto	Vähäpäästöisten hankintojen määrä vuosittain	Vuosittain toteutuva	Tavoitteena on lisätä vähäpäästöisiä hankintoja lisäämällä ilmastoystävällisyys hankintakriteeriksi
Laskutus, reskontra ja koko kirjanpito sähköiseksi	Hallinto-osasto	Sähköisten järjestelmien käyttö	Vuosittain toteutuva	Tavoitteena on tehostaa hallinnollisia työtehtäviä lisäämällä sähköisten järjestelmien käyttöä (ml. sisäinen laskutus)
Yhteinen lihaskulkumetelmä -kampanja	Hallinto-osasto	Liikkuminen jalkaisin ja polkupyörillä	Vuosittain toteutuva	Tavoitteena on lisätä fyysistä liikuntaa ja samalla vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä

Sivistystoimen ilmastotoimenpiteet vuodelle 2024				
Toimenpide	Vastuutaho	Mittari	Toteutus	Mittarin arvo/ vaikutus
Kierrätysmateriaalien käyttö tilojen kalustamisessa ja kaikissa toiminnoissa	Sivistystoimi, vapaa-aikapalvelut, varhaiskasvatus	Kierrätyskalusteiden ja -materiaalien määrä	Vuosittain toteutuva	Tavoitteena on ohjata lapsia ja nuoria kestävän kehityksen ja kiertotalouden pariin vähentämällä uusien materiaalien ja kalusteiden hankintoja. Usein kierrätystavaran hankinta vähentää myös hankintakustannuksia.
Ilmastonmuutoksen seuraaminen oppilaiden ikäkauteen ja kuhunkin kouluun soveltuvalla tavalla	Sivistystoimi ja kaikki koulut	Ilmastonmuutoksen seurantamittari	Vuosittain toteutuva	Jokainen koulu määrittelee ilmastonmuutoksen mittarin, jota seurataan osana lukuvuosisuunnitelmaa.
Ruokahävikin pienentäminen	Tekninen osasto/ Ruokapalvelut & Sivistys. Investointiohjelman mukainen resurssointi.	Hävikkiruoan määrä ja raaka-aineiden hankintakustannukset	Vuosittain toteutuva	Tavoitteena on optimoida raaka-aineiden hankintakustannukset ja vähentää hävikkiruoan määrää mittaamalla sitä.
Kasvisruoan lisääminen kunnan ruokatuotannossa	Tekninen osasto/ Ruokapalvelut & Sivistys. Investointiohjelman mukainen resurssointi.	Ilmastoystävällisten raaka-aineiden hankinta ja aterioiden valmistaminen	Vuosittain toteutuva	Tavoitteena on suosia ilmastoystävällisten raaka-aineiden hankintoja ja valmistaa niistä maukkaita ja terveellisiä kasvisaterioita.

Teknisen toimen ilmastotoimenpiteet vuodelle 2024				
Toimenpide	Vastuutaho	Mittari	Toteutus	Mittarin arvo/ vaikutus
Tilankäytön tehostaminen	Tekninen osasto/ Kiinteistöpalvelut. Investointiohjelman mukainen resurssointi.	Kiinteistöjen ylläpitokustannukset	Vuosittain toteutuva	Kiinteistöjen ylläpitokustannukset pienenevät tilojenkäytön tehostamisen vuoksi. Tarkempi raportointi toteutuu osana energiatehokkuussopimuksen raportointia.
Kiinteistöjen automaatiojärjestelmän uusiminen	Tekninen osasto/ Kiinteistöpalvelut. Investointiohjelman mukainen resurssointi.	Rakennusten energiakustannukset	2024	Tarkempaa kiinteistökannan energiankulutuksen seurantaa ja parempaa reagoitua.
Purkukohteissa huomioidaan kiertotalous mahdollisuuksien mukaan	Tekninen osasto/ Kiinteistöpalvelut. Investointiohjelman mukainen resurssointi.	Vuosittain toteutuneet purkuhankkeet	Vuosittain toteutuva	Tavoitteena on rakennusmateriaalien tehokkaampi uudelleenhyödyntäminen. Käytöstä poistetuille materiaaleille pyritään löytämään uudelleenkäyttökohde. Uusiokäyttö laskee kasvihuonekaasupäästöjä.
Katuvalojen vaihtaminen led-lampuiksi	Tekninen osasto/ Kuntateknikka. Investointiohjelman mukainen resurssointi.	Vuosittain toteutuneet korjaushankkeet	Vuosittain toteutuva	Sähkönkulutus vähenee ja tuo suoria kustannusvaikutuksia.
Selvitys Kulhon ja Ahokalan koulujen lämmitysjärjestelmien muuttamisesta (nyt öljylämmitteisiä)	Tekninen osasto/ Kiinteistöpalvelut. Investointiohjelman mukainen resurssointi.	Kiinteistöjen ylläpitokustannukset ja öljyn käyttö	2024	Kiinteistön ylläpitokustannukset, öljyn käyttö ja kasvihuonekaasupäästöt vähenevät.
Sähkö- ja kaasujoneuvon hankintaveritailu	Tekninen osasto	Hinta-laatu-päästöt-tarve	tarpeen mukaan	Ajoneuvon hankinnan yhteydessä selvitetään millainen ajoneuvo on hinta-laatu-päästöt -suhteeltaan optimaalinen.
Teknisen toimen ilmastotoimenpiteet vuodelle 2024				
Toimenpide	Vastuutaho	Mittari	Toteutus	Mittarin arvo/ vaikutus
Ruokahävikin pienentäminen	Tekninen osasto/ Ruokapalvelut & Sivistys. Investointiohjelman mukainen resurssointi.	Hävikkiruoan määrä ja raaka-aineiden hankintakustannukset	Vuosittain toteutuva	Tavoitteena on optimoida raaka-aineiden hankintakustannukset ja vähentää hävikkiruoan määrää mittaamalla sitä.
Kasvisruoan lisääminen kunnan ruokatuotannossa	Tekninen osasto/ Ruokapalvelut & Sivistys. Investointiohjelman mukainen resurssointi.	Ilmastoystävällisten raaka-aineiden hankinta ja aterioiden valmistaminen	Vuosittain toteutuva	Tavoitteena on suosia ilmastoystävällisten raaka-aineiden hankintoja ja valmistaa niistä maukkaita ja terveellisiä kasvisaterioita.
Kunnan omistamien joutomaiden metsitys	Tekninen osasto/ Ympäristöpalvelut. Investointiohjelman mukainen resurssointi.	Metsitettävän joutomaan määrä (ha)	Vuosittain toteutuva	Tavoitteena on lisätä hiilinieluja metsittämällä joutomaita. Hiilinielujen avulla voi kompensoida kasvihuonekaasupäästöjä.

Etätyöpisteiden lisääminen kunnan omistamiin tiloihin	Tekninen osasto/ Ympäristöpalvelut. Investointiohjelman mukainen resurssointi.	Etätyöpisteiden määrä ja käyttö	Vuosittain toteutuva	Tavoitteena on lisätä kuntalaisten joustavia työntekemisen mahdollisuuksia ja sitä kautta vähentää mm. työmatkaliikenteen kasvihuonekaasupäästöjä.
Sähköauton lataus- aseman rakentaminen	Tekninen osasto/ Kiinteistöpalvelut. Investointiohjelman mukainen resurssointi.	Uudet lataus- asemat (lkm.) kunnan kiinteistöissä	Tarpeen mukaan	Sähkö/hybridiautojen latausasemien lisäämisellä vastataan lisääntyneeseen kysyntään ja laajennetaan latausasemien verkostoa. Mahdollistaa sähkö/hybridikulkuneuvojen määrän kasvun liikenteessä.
Ekotehokkuuslaskelman hankkiminen uudesta asuinalueesta	Tekninen osasto/ Maankäyttö. Investointiohjelman mukainen resurssointi.	Asuinalueen kasvi-huonekaasupäästöt koko elinkaaren ajalta	2024	Tavoitteena on laskea uuden asuinalueen kasvihuonekaasupäästöt ja ekotehokkuus.
Teknisen toimen ilmastotoimenpiteet vuodelle 2024				
Toimenpide	Vastuutaho	Mittari	Toteutus	Mittarin arvo/ vaikutus
Akkukäyttöisten pienkoneiden hankinta puistonhoitoon	Tekninen osasto/ Kuntatekniikka. Investointiohjelman mukainen resurssointi.	Hinta-laatu-päästöt	tarpeen mukaan	Tavoitteena on hankkia kestäviä ja vähäpäästöisiä pienkoneita puistonhoidolle.
Puurakentamiseen kannustaminen	Tekninen osasto/ Rakennusvalvonta. Investointiohjelman mukainen resurssointi.	Puurakentamisen määrä vuosittain	Vuosittain toteutuva	Tavoitteena on kannustaa rakennusliikkeitä ja omatoimirakentajia panostamaan puurakentamiseen. Puurakentaminen on ilmastoystävällistä.
Aurinkovoimatuotannon edistäminen	Tekninen osasto/ Maankäyttö.	Aurinkovoimatuotannon määrä (pinta-ala ja teho)	2024-	Tavoitteena on edistää uusiutuvan sähkön tuotantoa Kontiolahdella sujuvalla lupamenettelyllä.
Vedenkulutuksen mittaamisen automatisointi	Vesihuoltolaitos	Etäluettavien vesimittareiden määrä	Vuosittain toteutuva	Tavoitteena on tehostaa hallinnollista työtä ottamalla käyttöön etäluettavat vesimittarit ja uusi asiakastieto- ja laskutusjärjestelmä.

Kaikkien osastojen yhteiset ilmastotoimenpiteet vuodelle 2024				
Toimenpide	Vastuutaho	Mittari	Toteutus	Mittarin arvo/ vaikutus
Jätteiden lajittelun tehostaminen kaikissa toimipisteissä	Jokainen osasto (vastaa omien sisätilojen lajitteluasioista)/ Kiinteistöpalvelut, Puhtauspalvelut	Lajittelupisteiden määrä ja toimivuus	Vuosittain toteutuva	Lajittelu vähentää sekajätteen määrää ja tuo suoria kustannusvaikutuksia kullekin yksikölle. Materiaalien uusiokäyttö laskee kasvihuonepäästöjä.
Materiaalien kierrättämisen tehostaminen kaikissa toimipisteissä	Jokainen osasto/ Kiinteistöpalvelut, ympäristöpalvelut ja työpaja	Kierrätysmateriaalien ja tavaran uusiokäyttö	Vuosittain toteutuva	Kierrätystavaroiden käyttö tuo usein kustannussäästöjä, jos vaihtoehtona on uuden tuotteen hankinta. Tavaroiden ja materiaalien uusiokäyttö laskee kasvihuonepäästöjä.
Energiansäästötoimien tehostaminen (mm. valot ja laitteiden virrat)	Jokainen osasto/ Tekninen osasto, hallinto ja ympäristöpalvelut	Energian- ja sähkönkäytön käytäntöjen yhtenäistämisen ja kulutuksen seuraaminen	Vuosittain toteutuva	Tavoitteena on vähentää energiankulutusta ja sähkönkäyttöä yhtenäistämällä käytäntöjä eri toimipisteissä ja sitä kautta vähentää kasvihuonekaasupäästöjä.
Etätyömahdollisuuksien lisääminen	Jokainen osasto	Etätyöpäivien määrä	Mahdollisuuksien mukaan	Tavoitteena on lisätä kunnan työntekijöiden joustavia työntekemisen mahdollisuuksia ja sitä kautta vähentää mm. työmatkaliikenteen kasvihuonekaasupäästöjä.

Liite 6: Kokouspalkkiot vuodelle 2024

Toimielin	Kokouspalkkio 2024
Kunnanvaltuusto, kunnanhallitus ja kunnan yhtiöt	105,00
Lautakunnat - tekninen-, ympäristö-, sivistys-, keskusvaali-, tarkastus- ja vaalilautakunnat (paitsi vaalitoimituspäivät) - jaostot	95,00
Neuvottelukunta, toimikunnat, neuvostot, työryhmät ja kunnan valitsevat yhtiökokousedustajat	60,00
Katselmus, toimitus, neuvottelu, kunnanvaltuuston pöytäkirjan tarkastus	45,00
Kunnanhallituksen ja lautakunnan pöytäkirjan tarkastus (Hallintosääntö § 152, 1.7.2023)	
Seminaarit, iltakoulut, infot, kyselytunnit, yms. (kesto ≤ 4 h) kunnanvaltuusto, kunnanhallitus ja lautakunnat	60,00
Seminaarit, iltakoulut, infot, kyselytunnit, yms. (kesto > 4 h) kunnanvaltuusto, kunnanhallitus ja lautakunnat	90,00
Vaalilautakunta, vaalitoimikunta - puheenjohtaja, sihteeri - jäsen	160,00 130,00
Mikäli vaalilautakunnan/ -toimikunnan jäsen on paikalla enintään kolme tuntia, on palkkio	65,00
Erytystehtävä (kunnanvaltuuston tai kunnanhallituksen jäsen/varajäsen)	35,00
Ansionmenetykskorvaus - laskun mukaan - todistuksen mukaan, enimmäismäärä - ilman todistusta	30,00 / tunti 15,00 / tunti

Vuosipalkkiot	Vuosipalkkio 2024	Kulukorvaus 2024
Kunnanvaltuuston puheenjohtaja	3 100	1 000
Kunnanvaltuuston varapuheenjohtajat	1 550	450
Kunnanhallituksen puheenjohtaja	3 100	1 000
Kunnanhallituksen varapuheenjohtajat	1 550	450
Kunnan yhtiöiden hallituksen puheenjohtaja	1 550	450
Kunnan yhtiöiden hallituksen varapuheenjohtaja	570	225
Kunnanhallituksen jäsenet	650	300
Teknisen lautakunnan puheenjohtaja	1 550	300
Ympäristölautakunnan puheenjohtaja	1 550	300
Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja	1 550	300
Sivistyslautakunnan puheenjohtaja	1 550	300
Omistajaohjausjaoston puheenjohtaja	1 000	300
Henkilöstö- ja työllisyysjaoston puheenjohtaja	1 000	300
Hyvinvointineuvottelukunnan puheenjohtaja	korotettu kokouspalkkio - hallintosääntö 152 § 8 mom. (1.7.2023)	
Viran- ja toimenhaltijoille maksetaan samansuuruisia kertapalkkioita.		

KONTIOLAHTI